

Regionaal Bedrijventerrein Twente

Milieueffectrapport
Deel A: Locatiekeuze

Definitief

Initiatiefnemer: Programmeringsoverleg Twente

Grontmij Overijssel
Zwolle, 2 november 2000
Projectnummer: 1126261 Documentnummer: 11/00222

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding tot de voorgenomen activiteit.....	5
1.2	Locatiekeuze en inrichting RBT.....	5
1.3	Voorgenomen activiteit en m.e.r.-procedure	6
1.4	Initiatiefnemer (IN) en Bevoegd Gezag (BG)	9
1.5	Leeswijzer	9
2	Probleemstelling, doel en beleidskader	11
2.1	Inleiding	11
2.2	Ambitie.....	11
2.3	Vraag en aanbod bedrijventerreinen Twente	13
2.3	Doelstelling RBT	17
2.4	Duurzame ontwikkeling	18
2.5	Beleid en overige randvoorwaarden	19
3	Selectie van zoekgebieden	23
3.1	Inleiding	23
3.2	Uitgangssituatie: basis zoekgebied	23
3.3	Eerste inperking tot 7 potentiële vestigingsgebieden.....	24
3.4	Vaststelling zoekgebieden m.e.r.-procedure	25
4	Bestaande situatie zoekgebieden en autonome ontwikkelingen	29
4.1	Inleiding	29
4.2	Bodem, grond- en oppervlaktewater	30
4.3	Natuur en recreatie	32
4.4	Verkeer en vervoer	33
4.5	Wonen en werken	36
4.6	Landschap en cultureel erfgoed.....	36
4.7	Autonome ontwikkelingen.....	38
4.8	Kaarten netwerken	39
5	Methodiek geschiktheidsbeoordeling zoekgebieden	45
5.1	Inleiding	45
5.2	Beoordelingsproces.....	47
5.2.1	Uitgangspunten en randvoorwaarden	47
5.2.2	Beschermings- en optimalisatiezones.....	47
5.2.3	Beoordeling individuele netwerken.....	48
5.3	Beoordeling individuele netwerken	48
5.3.1	Blauw netwerk	48
5.3.2	Groen netwerk	50
5.3.3	Grijs netwerk	51
5.3.4	Rood netwerk	52
5.3.5	Geel netwerk	53
5.3.6	Integrale beoordeling netwerken	54
6	Naar een voorkeurslocatie	55
6.1	Inleiding	55
6.2	Individuele netwerken.....	55

6.2.1	Blauw netwerk	66
6.2.2	Groen netwerk	66
6.2.3	Grijs netwerk	66
6.2.4	Rood netwerk	66
6.2.5	Geel netwerk	67
6.3	Integrale analyse (visies)	67
6.3.1	Blanco visie	72
6.3.2	Gewogen visie	72
6.3.3	Visie natuur en landschap	72
6.3.4	Infra en bebouwingsvisie	73
6.4	Selectie voorkeursgebieden	73
6.5	Analyse leefbaarheidsaspecten voorkeursgebieden.....	74
6.5.1	Leefbaarheid en leefbaarheidsaspecten.....	74
6.5.2	Integratie leefbaarheidsaspecten in het MER RBT.....	75
6.5.3	Inventarisatie huidige situatie.....	77
6.5.4	Analyse leefbaarheidsaspecten	80
6.5.5	Conclusie leefbaarheid	83
7	Samenvatting en eindbeoordeling	85
Bijlage 1:	MER en Richtlijnen	93
Bijlage 2 :	Duurzaamheidsaspecten, Ontwikkelingsvisie en Programma van Eisen RBT	99
Bijlage 3:	Beleidskader	105
Bijlage 4:	Netwerken.....	113
Bijlage 5:	Gewogen score Begeleidingscommissie	121
Bijlage 6:	Grondvraag conform OOM	125
Bijlage 7:	Verklarende woordenlijst.....	127
Verantwoording		134

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot de voorgenomen activiteit

De provincie Overijssel kan zich verheugen op een positieve economische toekomstverwachting. Een samenspel van factoren, zoals onder meer de ligging aan de West-Oost corridor en de uitbreiding van het economisch kerngebied van Nederland, maakt dat er goede kansen bestaan om de provinciale economie nieuwe impulsen te geven. De Provincie Overijssel heeft in haar nota *Ruimte voor Bedrijvigheid* (1997) de wens uitgesproken om hiervoor voldoende ruimte te creëren. Ook in de *Strategische Visie 2020* (een visie op de toekomst van de Provincie Overijssel) onderstreept de provincie het belang van goede bedrijventerreinen, als middel om de internationale concurrentiepositie te versterken.

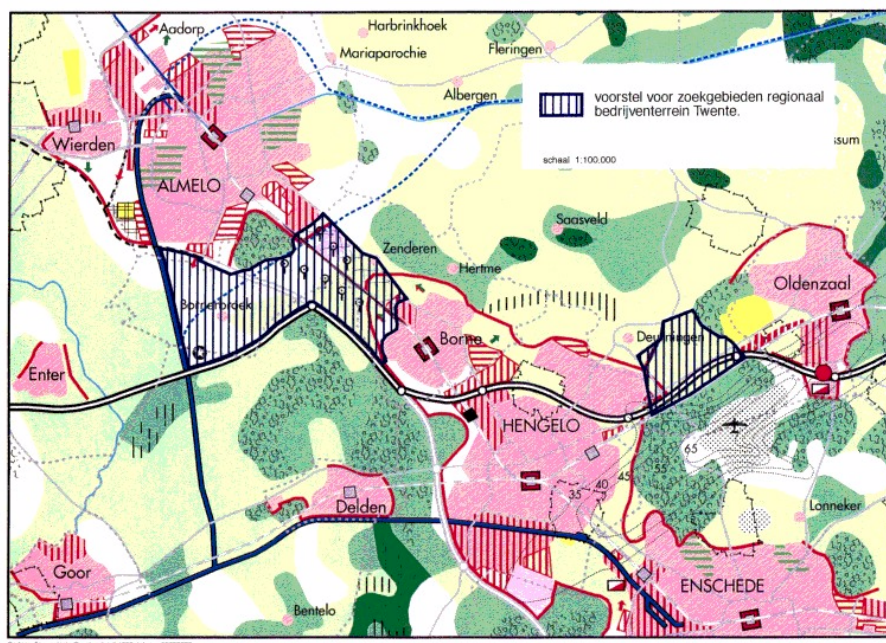
In de nota *Ruimte voor Bedrijvigheid* wordt de noodzaak tot een intensievere regionale samenwerking benadrukt. Om hieraan concreet inhoud te geven is het zogenaamde Programmeringsoverleg (PO) bedrijventerreinen in het leven geroepen. Voor de drie deelregio's binnen Overijssel, te weten Twente, IJssel-Vecht en het Overijssels deel van de Stedendriehoek, vindt afstemming en overleg plaats ten aanzien van de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Het betreft hierbij met name de aspecten fasering, segmentering, strategie, organisatie, acquisitie en promotie. Het PO Twente wordt gevormd door de provincie Overijssel, de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede, Borne, Hellendoorn en Oldenzaal en de Regio Twente. Als adviseur zijn toegevoegd de Kamer van Koophandel, de Overijsselse Ontwikkelings Maatschappij (OOM) en de Werkgeversvereniging Midden-Nederland. Het PO Twente is van mening dat voor de invulling van bovenstaande ruimtevragen de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein met een (boven)regionale uitstraling nodig is. Hieruit vloeit het voornemen voor de ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein in Twente voort.

De locatie van dit bedrijventerrein, verder aangeduid als Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT), dient nader te worden bepaald. De ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein is van groot belang, onder meer gezien de toenemende internationalisering van de regio Twente. Om als regio attractief te zijn voor internationaal georiënteerde bedrijven dient er binnen deze regio een (groot)stedelijk klimaat aanwezig te zijn.

Het voornemen voor de ontwikkeling van het RBT omvat daarom in eerste instantie een terrein met een omvang van 65 ha netto. Ruimtelijk dienen er echter mogelijkheden te zijn om uit te breiden naar 130 ha netto, om ook op de langere termijn in de behoefte te voorzien.

1.2 Locatiekeuze en inrichting RBT

De locatie voor het RBT dient nader bepaald te worden binnen één van de twee zoekgebieden, Almelo-Zuid/Borne-Noord of Hengelo-Oldenzaal, nabij Deurningen (zie figuur 1.1). Deze zoekgebieden kenmerken zich onder meer door hun ligging in of grenzend aan de stedenband en de aanwezigheid van goede ontsluitingsmogelijkheden via weg en spoor.

Figuur 1.1: zoekgebieden RBT

Binnen deze zoekgebieden wordt gezocht naar kansrijke locaties voor de ontwikkeling van het RBT. In eerste instantie worden dus locaties geselecteerd. In een volgende stap worden de mogelijkheden voor de inrichting van het RBT nader getoetst.

Indien bij het zoeken naar kansrijke locaties blijkt dat slechts één locatie binnen de zoekgebieden kansrijk is, wordt deze locatie opgenomen in een herziening van het Streekplan. Ten aanzien van deze herziening is inspraak mogelijk. Vervolgens wordt het inrichtingsdeel van het milieueffectrapport (MER) opgesteld waarin inrichtingsvarianten voor die locatie worden beschreven.

Indien twee of meer locaties kansrijk blijken, worden op basis van het locatie-deel van het MER meerdere kansrijke locaties meegenomen in het inrichtings-deel van het MER. De keuze voor een locatie vindt in dat geval in een later stadium plaats. Onderhavig rapport dient hiervoor als basis. In beide gevallen worden inrichtingsvarianten ontwikkeld in het inrichtingsdeel van het MER. Hetzij verschillende varianten voor één locatie, hetzij varianten voor meerdere locaties.

Deze zogenaamde 'knip' in het MER moet er toe leiden dat wanneer (grote delen van) de zoekgebieden niet of minder geschikt zijn, dit al in het eerste deel van het MER duidelijk wordt.

1.3 Voorgenomen activiteit en m.e.r.-procedure

Conform het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) is het aanleggen van bedrijventerreinen m.e.r.-plichtig in de gevallen dat een terrein wordt aangelegd met een oppervlakte van 150 hectare of meer. Het gaat hierbij om het bruto oppervlak inclusief de wettelijke hinderzones. Dit betekent dat voorafgaand aan de vaststelling van een ruimtelijk plan dat als eerste in de mogelijke aanleg van een dergelijk terrein voorziet, in dit geval een uitwerking of herziening van het Streekplan, de m.e.r.-procedure moet worden doorlopen.

Het MER voor het RBT richt zich in beginsel op een locatie van netto 130 hectare, bestemd voor bedrijventerreinontwikkeling. Het uitgangspunt hierbij is dat maximaal 70% van het RBT aan bedrijven kan worden uitgegeven. De overige 30% is bestemd voor wegen, openbaar groen, water, etc¹.

Dit betekent dat het RBT een bruto omvang van circa 185 ha (exclusief eventuele hinderzones) dient te hebben. Bij een gefaseerde ontwikkeling van dit terrein, kan gesteld worden dat in eerste instantie een gebied van 65 ha netto in beeld wordt gebracht.

In figuur 1.2 wordt de procedure van m.e.r. in samenhang met de procedure voor de herziening van het Streekplan weergegeven. In het schema is tevens aangegeven wie welke stappen dient te ondernemen en welke producten horen bij welke procedures.

De Startnotitie voor het RBT heeft van 9 november 1999 tot en met 8 december 1999 voor een ieder ter inzage gelegen. Tevens zijn op 18 en 22 november 1999 openbare informatieavonden gehouden te Deurningen en Zenderen, waarop de plannen van het PO-Twente nader zijn toegelicht.

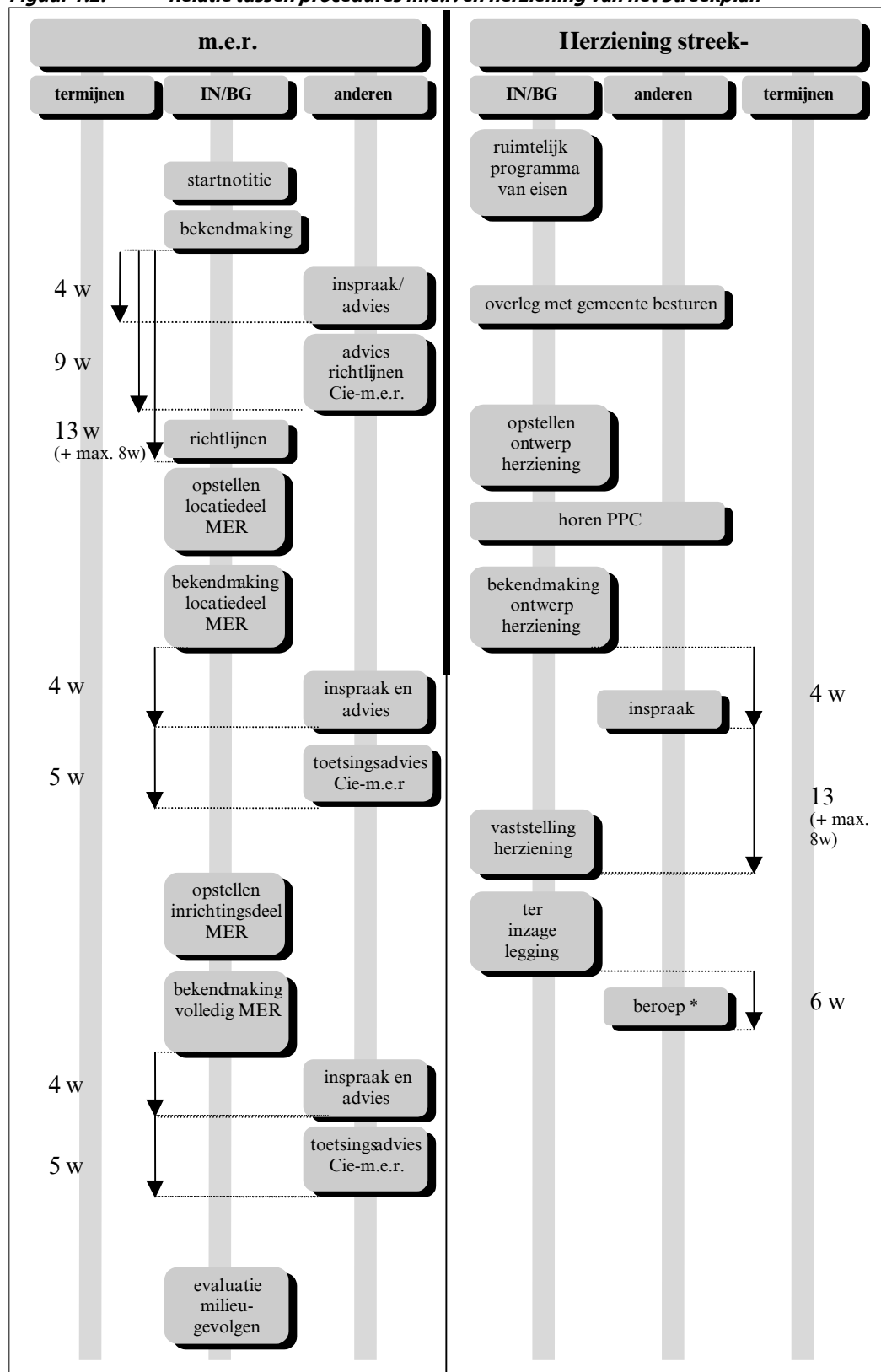
Op 20 januari 2000 is door de Commissie voor de m.e.r., naar aanleiding van de Startnotitie, de inspraakreacties en het locatiebezoek van 13 december 1999, het advies voor de Richtlijnen uitgebracht. De Richtlijnen zijn vervolgens op 15 februari 2000 vastgesteld door het Bevoegd Gezag, met inachtneming van zowel het advies van de Commissie voor de m.e.r. als de binnengekomen inspraakreacties.

De milieueffectrapportage is een onderdeel in het planvormingsproces voor het RBT. Het levert een belangrijke bouwsteen voor de besluitvorming die op regionaal niveau plaatsvindt in het kader van de streekplanherziening. Waar in het MER de invloed op het milieu in haar diverse facetten wordt beschreven, is in de streekplanherziening de integrale afweging en besluitvorming aan de orde. Daarbij komen voor wat betreft de ruimtelijke ordening de belangen van andere ruimtegebruikers, zoals landbouw en verstedelijkingsprincipes aan de orde. Tevens zal daarbij nader worden ingegaan op de relatie met de zogenaamde Reconstructiepilot Hart van Twente, waarin door de reconstructiecommissie in opdracht van de provincie Overijssel voorstellen zijn gedaan voor de verdere ontwikkeling van landbouw, natuur, landschap en recreatie in een gebied dat onder meer het zoekgebied Almelo-Borne omvat.

De streekplanherziening zal tegelijk met het MER voor de lokatiekeuze worden gepubliceerd en zal een parallelle procedure doorlopen, zoals aangegeven in figuur 1.2

¹ Dit is conform gemiddelde bruto-netto verhouding op bedrijventerreinen.

Figuur 1.2: Relatie tussen procedures m.e.r. en herziening van het Streekplan



* beroep is alleen mogelijk als Provinciale Staten het aanwijzen van de locatie als een concrete beleidsbeslissing aanmerken. In de streekplanherziening zal nader op de betekenis hiervan worden ingegaan.

1.4 Initiatiefnemer (IN) en Bevoegd Gezag (BG)

Het PO Twente treedt in deze m.e.r.-procedure op als initiatiefnemer. In het PO Twente zijn vertegenwoordigd de economische afdelingen van de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede, Borne, Hellendoorn en Oldenzaal, de Regio Twente en de provincie Overijssel. Daarnaast zijn de Kamer van Koophandel, de Overijsselse Ontwikkelings Maatschappij (OOM) en de Werkgeversvereniging Midden-Nederland adviserend lid van het PO-Twente. De initiatiefnemer stelt als onderdeel van de m.e.r.-procedure twee rapporten op, te weten een Startnotitie en een milieu-effectrapport (MER). Het voorliggende rapport is het locatiekeuze-deel van het MER.

De Provincie Overijssel vormt, naast lid van het PO Twente, tevens het bevoegd gezag. De Provincie Overijssel zal in deze hoedanigheid een besluit nemen over de vaststelling van de locatie en de inrichting van het RBT in het Streekplan.

Ten behoeve van deze m.e.r.-procedure heeft het PO Twente een begeleidingscommissie ingesteld. In de begeleidingscommissie zijn ruimtelijke ordenings- en milieu-afdelingen van de provincie, de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Oldenzaal, Ambt Delden en Weerselo en het waterschap Regge & Dinkel ambtelijk vertegenwoordigd. Deze begeleidingscommissie heeft als belangrijkste taak de initiatiefnemer van advies te dienen met betrekking tot het MER RBT. Zij zal dat doen vanuit haar kennis van beleid en regelgeving op de terreinen van ruimtelijke ordening en milieubeheer.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de ambitie van het PO Twente beschreven en de doelstelling die hier in relatie tot een regionaal bedrijventerrein uit voortvloeit. Tevens wordt ingegaan op de vraag en het aanbod van bedrijventerreinen in de regio, duurzame ontwikkeling van een bedrijventerrein en het kaderstellende beleid. In hoofdstuk 3 wordt de selectie van de zoekgebieden beschreven en wordt aangegeven waarom overige gebieden zijn afgevalen als gebieden waar een RBT gevestigd zou kunnen worden.

Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de bestaande situatie en de autonome ontwikkelingen in de zoekgebieden, waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende netwerken die ieder een onderdeel van de omgeving weergeven. In hoofdstuk 5 wordt de methodiek toegelicht waarmee de zoekgebieden beoordeeld worden. Deze methodiek werkt zodanig dat de bestaande netwerken kunnen bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van een RBT.

De beoordeling van de individuele netwerken en de integrale beoordeling van de zoekgebieden wordt weergegeven in hoofdstuk 6. Bij de integrale beoordeling worden ook verschillende visies gehanteerd om een aantal meest geschikte locaties te kunnen definiëren. Voor deze locaties is tevens een leefbaarheidsonderzoek uitgevoerd.

In hoofdstuk 7 wordt ten slotte een samenvatting gegeven het proces en de motivaties die hebben geleid tot een beperkt aantal meest geschikte locaties. Tevens wordt een eindbeoordeling weergegeven, ten aanzien van de netwerken, de leefbaarheid en het Programma van Eisen voor het RBT, op basis waarvan voor dit locatiekeuze-deel een meest milieuvriendelijk alternatief wordt aangegeven.

2 Probleemstelling, doel en beleidskader

2.1 Inleiding

Het initiatief voor een Regionaal Bedrijventerrein in Twente wordt van twee kanten gevoed. Enerzijds de kwalitatieve kant; de ambitie van het PO-Twente om in de regio te komen tot een goed afgestemd en gesegmenteerd aanbod van bedrijventerreinen. Anderzijds de kwantitatieve kant; het tekort aan geschikt bedrijventerrein dat in de afgelopen periode is ontstaan en dat bij een voortdurend hoge economische groei nijpender wordt.

Beide lijnen komen uit op een zelfde uitgangspunt: de behoefte aan ruimte. Binnen deze ruimte dienen zowel de ambitie van het PO-Twente als de vraag naar grootschalig terrein een plaats te vinden. In dit hoofdstuk worden deze twee pijlers voor de aanleiding van het RBT uiteengezet en toegelicht. Daarnaast zal ingegaan worden op de relatie van de ruimtebehoefte met een duurzame ontwikkeling en het nationale, provinciale en lokale beleid.

2.2 Ambitie

In de nota *Ruimte voor Bedrijvigheid* (Provincie Overijssel, 1997) beschrijft de provincie haar visie op bedrijventerreinen. Deze nota richt zich met name op het creëren van voldoende ruimte voor economische activiteiten. In het ontwerp van de nieuwe sociaal-economische beleidsnota *Ruimte voor vernieuwing 2000+* wordt meer accent gelegd op kwaliteit en duurzaamheid. Om de concurrentiepositie van Overijssel te versterken wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan een aantrekkelijk en kwalitatief hoogwaardige bedrijfsomgeving, een goede arbeidsmarkt en aan innovatie en ICT. Voor het thema bedrijfsomgeving vertaalt zich dat in de volgende doelstelling: ‘Het verbeteren en benutten van de potenties van het vestigingsklimaat van Overijssel voor industrie en zakelijke dienstverlening door: het zorgen voor voldoende marktgerichte locaties van goede kwaliteit, het revitaliseren van bestaande bedrijventerreinen, het stimuleren van duurzame bedrijventerreinen, het oplossen van bereikbaarheidsknelpunten en het werven van nieuwe bedrijven. Om de kansen die de ligging van Overijssel, en in het bijzonder van Twente, op de West-Oost corridor biedt daadwerkelijk te verzilveren, is het van belang een vestigingsklimaat te realiseren dat in *kwalitatief* en *kwantitatief* opzicht voldoende ruimte biedt voor economische activiteiten. Daarbij wordt sterk gelet op wensen van aanwezige en in vestiging geïnteresseerde ondernemers in binnen- en buitenland. Ook in de visie op de toekomst van de provincie (Strategische Visie 2020) wordt het belang van goede bedrijventerreinen onderstreept als middel om de internationale concurrentiepositie te versterken. Met name voor Twente wordt een versterkte economische ontwikkeling nagestreefd om te komen tot volledige werkgelegenheid en het opheffen van het binnenlands vertrekoverschot.

In de diverse provinciale beleidsnota's wordt de noodzaak tot intensieve regionale samenwerking benadrukt. Om hieraan concreet inhoud te geven is het zogenaamde Programmeringsoverleg bedrijventerreinen in het leven geroepen. Voor de drie deelregio's binnen Overijssel, te weten Twente, IJssel-Vecht en het Overijssels deel van de Stedendriehoek, vindt afstemming en overleg plaats ten aanzien van de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Het betreft hierbij met name de aspecten fasering, segmentering, strategie, organisatie, acquisitie en promotie.

Omdat Twente een regio wil zijn met een eigen en herkenbaar gezicht, wil ze, meer dan voorheen, een ambitie neer zetten die ook in haar ruimtelijk-economisch beleid tot uitdrukking komt. Binnen haar regionale visie op de ruimte voor economische activiteiten, hanteert het PO-Twente als belangrijkste aandachtspunten:

- creëren van ruimte voor bedrijvigheid (voldoende voorraad);
- een afstemming tussen vraag en aanbod, die gebruik maakt van de sterke aspecten van Twente en gebaseerd is op een gedragen visie;
- aansluiten bij landelijke en regionale ruimtelijk-economische principes ten aanzien van onder meer de West-Oost corridor, de stedelijke netwerken daarbinnen en - meer specifiek in relatie tot Twente - de Stedenband-gedachte;
- het ontwikkelen van één of meerdere locaties die uitstraling hebben op de regio en ter ondersteuning dienen voor bepaalde speerpunten (industrie, technologie, logistiek);
- een grondexploitatie met een stabiel prijsbeleid;
- toekomstig gemeenschappelijk beheer;
- duurzaamheid als leidend principe bij ontwikkeling, uitgifte, exploitatie en beheer;
- een mate van regionale (overheids-)participatie en medeverantwoordelijkheid;
- in alle gevallen: afstemming en informatie-uitwisseling (Programmerings-overleg).

Regionale afstemming

Op grond van het voorgaande is de ambitie van het PO Twente om voor de gehele regio tot een volledig aanbod van hoogwaardige bedrijventerreinen te komen, waarop de voor de regio gewenste bedrijfssegmenten (clusters) zich optimaal kunnen vestigen. Onderscheid wordt gemaakt in met name de volgende **bedrijfssegmenten**:

<i>INDUSTRIEEL-LOGISTIEK:</i>	<i>gemengd-plus², T&D, productie-/assemblagebedrijven en hieraan gerelateerde logistieke dienstverlening;</i>
<i>HIGH-TECH:</i>	<i>hoogwaardige industrie, R&D activiteiten;</i>
<i>DIENSTEN:</i>	<i>zakelijke en financiële dienstverlening.</i>

Ten behoeve van de geschetste bedrijfssegmenten worden voor de regio grofweg de volgende **locatietypen** onderscheiden (deze typen zijn overigens niet uitsluitend):

<i>REGIO-LOCATIE:</i>	<i>locatie met een regionale verantwoordelijkheid ten behoeve van de profilering van de regio;</i>
<i>“U.S.P.”-LOCATIES:</i>	<i>unique-selling-point-locaties die in de regio uniek zijn en gebonden aan één speciaal vestigingskenmerk. Voorbeelden hiervan zouden kunnen zijn: een aan het UT-Twente gelieerd regionaal technologiepark of een hoogwaardige corridor-locatie in een stedelijke omgeving (bedrijvenpark Westermaat in Hengelo);</i>
<i>“EIGEN” LOCATIES:</i>	<i>locaties ten behoeve van de eigen behoefte en lokale opvang;</i>
<i>“SOLITAIRE” LOCATIES:</i>	<i>de verspreid voorkomende activiteiten, doorgaans in de kernen zelf (verhogen veelal de vitaliteit van de individuele steden).</i>

² Zie voor een verklarende woordenlijst Bijlage 7

2.3 Vraag en aanbod bedrijventerreinen Twente

Uit tabel 2.1 blijkt dat de uitgiftecijfers voor de regio Twente in de periode van 1990-1999 fors gestegen zijn ten opzichte van de uitgifte over het tijdvak 1970-1999. De laatste vijf jaar in deze periode is de gemiddelde uitgave per jaar zelfs gestegen naar een totaal van ruim 63 ha per jaar. Uit de gegevens blijkt tevens dat tot 1999 de drie grote steden (Almelo, Enschede en Hengelo) ruim 60% van de totale Twentse uitgifte voor hun rekening namen. Over 1999 was dit percentage zelfs ruim 76%. De sterke groei in de laatste jaren wordt vooral veroorzaakt door de grote vraag van bedrijven binnen de regio die door de sterke economische groei meer ruimte nodig hebben. Voor bedrijven van buiten de regio was hierdoor minder ruimte, waardoor sommige bedrijven zich niet in deze regio hebben kunnen vestigen.

Tabel 2.1: Gemiddelde uitgifte per jaar Twentse gemeenten

Gemeente	Periode 1970-1999	Periode 1990-1999	Laatste 5 jaar: 1995-1999	1999
Almelo	10,86	11,26	15,13	19,75
Enschede	7,52	10,92	14,20	18,60
Hellendoorn	1,75	2,70	3,02	1,96
Hengelo	7,79	14,49	18,35	24,85
Oldenzaal	3,12	3,65	3,59	0,15
Overig	12,17	15,99	9,11	17,55
Totaal	43,21	59,01	63,40	82,86

Bron: Provinciale enquête bedrijfstreinen 2000

De hoge economische groei van, met name, het laatste jaar is dus deels de oorzaak van de grote stijging in uitgifte van bedrijventerrein. Overijssel behoort in economisch opzicht tot de drie meest groeiende provincies van Nederland. Oorzaak hiervan is onder meer de uitbreiding van de Randstad richting het midden, oosten en zuiden van Nederland. Een oplossing voor het gebrek aan ruimte voor bedrijventerreinen in de Randstad wordt onder meer gezocht in deze regio's. Een andere oorzaak is de gunstige ligging van Overijssel op de verbindingssas Randstad-Duitsland/Oost Europa. Hierdoor is Overijssel een aantrekkelijke vestigingsplaats voor internationaal georiënteerde bedrijven. Daarnaast is in de afgelopen jaren aan sommige bedrijven geen terrein uitgegeven wegens het gebrek aan een geschikte plek (zowel qua ruimte als qua kwaliteit). Ter illustratie hiervan is een schrijven van het OOM over dit onderwerp opgenomen als Bijlage 6.

Vraag

Onderzoek naar de verhouding tussen vraag en aanbod van bedrijventerreinen (Bedrijfslocatiemonitor, CPB, 1999) heeft uitgewezen dat in Overijssel in de nabije toekomst in twee van de drie berekende groeiscenario's³ tekorten dreigen voor één of meerdere typen bedrijventerreinen. Deze tekorten worden voorzien voor zowel de periode tot 2010 als voor de periode tot 2020.

Voor de regio Twente zijn de vooruitzichten nog somberder. Deze zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2.2: Vraag en aanbod bedrijventerreinen in Twente tot 2010 en tot 2020

	Aanbod	Vraag			Confrontatie Vraag-Aanbod		
		DE	EC	GC	DE	EC	GC
1998-2010	370	310	600	670	+60	-230	-300
1998-2020	370	440	1000	1110	-70	-630	-740

Bron: Bedrijfslocatiemonitor, regionale verkenningen 2010-2020 (1999)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat zelfs in het meest sombere scenario op de langere termijn een tekort mag worden verwacht aan bedrijventerreinen.

³ De volgende (economische) groeiscenario's zijn gehanteerd: Devided Europe= 1,5%; European Coordination=2,75%; Global Competition= 3,25%

Alleen op de termijn tot 2010 zijn er in het sombere DE-scenario voldoende plannen om aan de vraag naar bedrijventerrein te voldoen. In de beide andere scenario's is voor 2010 nog een aanzienlijk areaal aan bedrijventerrein noodzakelijk.

Voorts wordt nog opgemerkt dat in het bovengeschetste globale beeld geen rekening is gehouden met een "strategische voorraad"⁴ per regio; een extra buffer om te kunnen reageren op onverwacht grote schommelingen in de vraag. Evenmin is rekening gehouden met onttrekkingen: functieveranderingen van bestaand bedrijventerrein naar bijvoorbeeld woningbouw. Tot slot blijft het risico bestaan dat sommige 'harde' plannen toch niet worden uitgevoerd. Daartegenover staat uiteraard dat een beperkt deel (4 tot 12%⁵) van de vraag naar bedrijventerrein kan worden opgevangen door herstructurering van bestaande terreinen en doelmatiger ruimtegebruik. Al met al is de verwachte vraag tot 2010 aanzienlijk.

Tenslotte moet opgemerkt worden dat door de segmentering van bedrijventerreinen zich tekorten kunnen voordoen op een bepaald terrein, terwijl op andere terreinen een ruim aanbod is. Niet elk type bedrijf kan immers op elk terrein terecht. Een goede inschatting maken van vraag en aanbod van terreinen per segment en een goede afstemming in de regio kunnen oplossingen bieden voor dit probleem.

Segmentering in Twente

Voor de nabije toekomst, tot 2002 is (Buck, 1999) de behoefte aan verschillende typen bedrijventerreinen geprognosticeerd. In tabel 2.3 is deze geprognosticeerde behoefte afgezet tegen het thans aanwezige en in voorbereiding zijnde aanbod. Hierbij is tevens rekening gehouden met de benodigde strategische voorraad.

Tabel 2.3: Geprognosticeerde uitgifte in Twente 1999-2002 (in ha).

Type bedrijventerrein	Vraag	Benodigde Strategische Voorraad	Aanbod	Vershil [aanbod-(vraag+voorraad)]
Gemengd-plus	26,0	33,9	-	-59,9
T&D	28,0	36,5	1,5	-63,0
Bedrijvenpark	22,0	28,7	60,8	+10,1
Modern gemengd	92,0	120,0	242,2	+30,2
Totaal	168,0	219,1	304,5	- 82,6

Bron: Buck Consultants International/ Provinciaal Bedrijventerreinen Overleg, 1999.

Uit het onderzoek van Buck-consultants blijkt dat in Twente vooral tekorten bestaan voor de segmenten gemengd-plus en T&D. Er zijn geen kavels voor grootschalige bedrijvigheid beschikbaar, een groot deel van het bestaande aanbod bestaat uit her en der gelegen kleine kavels waarvan de kwaliteit laag is (het gaat met name om versnipperde of niet toegankelijke kavels en dus incourante kavels) en de Twentse gemeenten hebben geen strategische voorraad meer. Wil men de juiste bedrijven op de juiste plaats hebben dan is een strategische voorraad noodzakelijk.

Langere termijn

Tabel 2.3 geeft een beeld voor de korte termijn. Ter aanvulling en ter vergelijking wordt hieronder in tabel 2.4 en tabel 2.5 voor de periode 2000 - 2010 een overzicht gegeven van de ramingen in het ontwerp-streekplan Overijssel 2000+ van vraag en aanbod van bedrijventerreinen in het stadsgewest Twente, geactualiseerd naar de uitgangspositie van 1-1-2000.

⁴ Bedrijventerreinen kennen een lange 'aanmaaktijd'. Om adequaat op de ruimtebehoefte te kunnen inspelen is het daarom van belang een voorraad aan bedrijventerrein te hebben die overeenkomt met 3 tot 5 maal de gemiddelde jaarlijkse uitgifte (strategische voorraad of ijzeren voorraad genoemd).

⁵ Zie P.G.Keers (1998),

De toespitsing op het gebied van het stadsgewest is in lijn met het provinciale en rijksbeleid inzake bundeling van wonen en werken in de steden. Het ontwerp-streekplan Overijssel 2000+ geeft aan dat de stadsgewesten een gedifferentieerd aanbod aan bedrijventerreinen moeten ontwikkelen om verschillende vormen van bedrijvigheid voortkomend uit de stadsgewesten, de landelijke gebieden en vanuit overig Nederland ruimte te kunnen bieden. De regionale opvangtaak voor bedrijvigheid is dus nadrukkelijk aan de stadsgewesten opgedragen. Een beperkte aanvullende regionale functie heeft in de afgelopen jaren alleen Oldenzaal kunnen vervullen ten behoeve van de T&D-sector. Voor de komende jaren is een voortzetting daarvan mogelijk bij realisering van het (zachte) plan Hanzepoort-oost (ca. 12 ha. netto). Voor de kernen daarbuiten is de taakstelling gericht op het opvangen van vestiging en uitbreiding van uit de kern en het daarop georiënteerde buitengebied voortkomende bedrijvigheid. Het moet dan gaan om naar aard en schaal passende werkgelegenheid.⁶ Dat kan betekenen dat voor veel ruimte vragende bedrijvigheid verwezen zal worden naar een regionaal bedrijventerrein. In verband met de op langere termijn beperkte ruimte is in het nieuwe ontwerp-streekplan met name bij de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van Nijverdal/Hellendoorn en Rijssen gewezen op deze verwijzingsmogelijkheid. Ook Oldenzaal zal selectief met de beperkte ruimte moeten omgaan.

Tabel 2.4: Voorraad Twente

stadsgewest Twente	Aanbod Periode 2000 – 2010
voorraad per 1-1-2000	58 ha
harde plannen ⁷	105 ha
zachte plannen	314 ha
Totaal	477 ha

Tabel 2.5: Vraag en strategische voorraad Twente

stadsgewest Twente	periode 2000 - 2010	
	vraag gematigd⁸	vraag hoog⁹
vraag = 10 x jaarlijkse uitgifte	10 x 33,8 = 338 ha	10 x 47,6 = 476 ha
strategische voorraad	5 x 33,8 = 169 ha	5 x 47,6 = 238 ha
totaal	507 ha	714 ha

Vergelijking van de “gematigde vraag” met het aanbod levert een tekort op in de periode tot 2010 van 30 ha. Feitelijk is het tekort echter groter, want in het aanbod is de locatie “Grote Plooi” van 30 ha. meegerekend, terwijl die niet vrij beschikbaar komt. Juist het ontbreken van een regionale locatie in Twente voor veel ruimte vragende bedrijvigheid heeft er toe geleid dat deze locatie voor het bedrijf Grolsch ontwikkeld gaat worden. Het tekort tot 2010 is dus minimaal 60 ha. Bij deze benadering van de vraag is nog geen rekening gehouden met het stuwmeer aan aanvragen voor bedrijventerrein in de steden en met de “gemiste kansen” bij gebrek aan geschikte terreinen.

⁶ Het ontwerp-streekplan Overijssel 2000+ geeft voor enkele grote kernen in Twente de mogelijkheid dat in complementariteit op de stadsgewesten vestiging van buiten mogelijk is. Het programmeringsoverleg bedrijventerreinen heeft hierbij een adviserende rol. Uitgangspunt blijft dat allereerst in de stadsgewesten een compleet en voldoende groot aanbod wordt gerealiseerd. De genoemde complementaire functie zal wat ruimtebeslag betreft slechts een beperkte betekenis hebben die op dit moment nog niet kan worden gekwantificeerd.

⁷ Inclusief 30 ha. Grote Plooi

⁸ Vraag zoals gehanteerd in het ontwerp-streekplan Overijssel 2000+; deze is gebaseerd op de gemiddelde uitgifte per jaar van Almelo, Enschede en Hengelo in de periode 1990 - 1999

⁹ Gemiddelde uitgifte per jaar van Almelo, Enschede en Hengelo in de periode 1995 - 1999

Ter vergelijking is in de laatste kolom van tabel 2.5 berekend hoe groot de vraag is als de ontwikkeling van de afgelopen 5 jaar zich voortzet. Het tekort kan dan oplopen tot meer dan 260 ha. in de periode tot 2010.

Tevens is van belang voor welke sectoren er bedrijventerreinen beschikbaar zijn en ontwikkeld worden. Voor de belangrijkste doelgroep voor het RBT, de relatief veel ruimte vragende bedrijven (grootschalige productiebedrijven en Transport & Distributie-bedrijven) zowel uit de regio zelf als van buiten de regio, zijn op dit moment slechts 14 ha. beschikbaar.

Het gaat om 5 ha. op het Bedrijvenpark Twente en 9 ha. in het plan Twente-poort. Aanvullend kan op enige termijn het hierboven genoemde plan Hanze-poort-oost bij Oldenzaal worden ontwikkeld, met 12 ha. netto. Dit aanbod is wel geschikt, maar niet volledig te reserveren voor het segment grootschalige productie en T&D. Dit aanbod zal derhalve deels ook aan andere bedrijfssegmenten worden uitgegeven. De in de harde plannen voorziene bedrijventerreinen zullen nauwelijks ruimte bieden voor de doelgroepen van het RBT. In de zachte plannen ligt eveneens de nadruk op kleinere terreinen nabij de steden voor kleinere bedrijven.

Van belang is tot slot op welke termijn de geplande terreinen beschikbaar komen. In onderstaande tabel is het aanbod uitgesplitst naar de steden en kernen in het stadsgewest. Een op de lokale bedrijvigheid van de kern Wierden gericht plan is daar buiten gelaten.

Tabel 2.6: Aanbod grote steden

Periode 2000 – 2010	Almelo	Hengelo/Borne	Enschede	stadsgewest totaal
Voorraad 1-1-2000	21 ha	11,6 ha	25 ha	57,6 ha
harde plannen	13 ha	46,5 ha	46 ha ¹⁰	105,5 ha
zachte plannen	126 ha	122,5 ha	65 ha ¹¹	313,5 ha
Totaal	160 ha	180,6 ha	136 ha	476,6 ha

Dan blijkt er aan harde plannen slechts een gering aanbod te zijn; gecorrigeerd voor het niet beschikbare plangebied van de Groote Plooy slechts 75 ha, of wel voor maar 1½ tot iets meer dan 2 jaar, afhankelijk van het uitgiftetempo. Voor diverse zachte plannen geldt dat ze niet binnen enkele jaren beschikbaar zijn. Verwacht mag worden dat zonder aanvullende maatregelen, zoals het met spoed realiseren van het RBT, er vanaf 2002 of kort daarna voor vrijwel alle segmenten een tekort aan aanbod van bedrijventerreinen zal zijn in het stadsgewest Twente.

In de in opdracht van de provincie Overijssel uitgevoerde studie 'Lange termijn verkenning, Overijssel 2020' (Kolpron Consultants, maart 1999), wordt eveneens geconcludeerd dat binnen de gehele provincie het grootste tekort aan bedrijventerreinen gaat ontstaan in Twente. Het gaat daarbij met name om terreinen voor de vestigingsvraag van grote (industriële) bedrijven in de logistieke sector (T&D).

¹⁰ Inclusief 30 ha. Groote Plooy

¹¹ In de Ruimtelijke ontwikkelingsvisie van de gemeente Enschede zijn nieuwe werklocaties benoemd, die thans onderwerp van inspraak zijn. Eén en ander leidt voor de periode tot 2010 niet tot een hogere plancapaciteit.

2.4 Doelstelling RBT

Om te komen tot het gewenste volledige en gesegmenteerde aanbod van bedrijventerreinen in de regio is de realisatie van een regio-locatie c.q. regionaal bedrijventerrein in Twente noodzakelijk. Het huidige aanbod in de regio is zowel kwantitatief als kwalitatief te gering. De grote ruimtevragers (het industrieel-logistieke cluster) die nu nog in de Twentse kernen gevestigd zijn, maar ook die van buiten de regio, moeten zich op het RBT kunnen vestigen. Bij de ontwikkeling van een RBT dient de versterking van de economische bedrijvigheid zoveel mogelijk samen te gaan met het waarborgen van het (woon- en leef) milieu, de natuur, het landschap en de cultuurhistorie van het plangebied.

Het PO Twente streeft naar een:

Hoogwaardig en grootschalig bedrijventerrein dat de gunstige ligging op de West-Oost corridor en het corridorknooppunt, dat de stedenband Twente daar binnen vormt, uitbuit en de Twentse (inter)nationale positie versterkt. De mogelijkheden voor duurzame ontwikkeling en beheer worden onderzocht en waar mogelijk uitgevoerd.

Profiel RBT

Om een regio-locatie optimaal te kunnen ontwikkelen en te laten functioneren, stelt het PO Twente echter een aantal voorwaarden:

- de locatie mag niet concurrerend zijn ten opzichte van reguliere groeimogelijkheden van de bestaande bedrijvigheid in en rond de steden;
- er dient een planologische beperking plaats te vinden ten aanzien van overige te ontwikkelen bedrijventerreinen met een zelfde profiel als het RBT, hierin ligt de sturende rol bij de Provincie;
- er moeten goede afspraken worden gemaakt over financiering, ontwikkeling, kavelgrootte en exploitatie;
- er dient sprake te zijn van een samenhangend en aanvaardbaar grondprijsbeleid ten opzichte van andere bedrijventerreinen.

Bij het ontwikkelen van een RBT wordt ten aanzien van de te realiseren bedrijvigheid en werkgelegenheid de voorkeur gegeven aan het Twents belang boven het individueel gemeentelijk belang. Daarmee samenhangend wordt gestreefd naar 1 regionaal loket voor de exploitatie en acquisitie van het RBT. Samenwerking zal plaatsvinden op het gebied van planvorming, exploitatie en beheer.

De doelgroep voor een RBT bestaat primair uit grote ruimtevragers vanuit de productie en logistiek, met een, ook qua uitstraling, hoogwaardig en wervend karakter. Waar mogelijk zal bij de inrichting verder rekening worden gehouden met de mogelijke clustering van bedrijfsactiviteiten. Grootschalige en perifere detailhandelsvestigingen en kantoren behoren niet tot de doelgroep van een RBT.

Het PO-Twente heeft ten behoeve van de toekomstige bedrijvigheid op een RBT een profielschets ontwikkeld waarvan de aspecten in tabel 2.7 zijn weergegeven.

Tabel 2.7: Primaire punten profielschets RBT

Type bedrijven	Omvang	Herkomst	Vestiging op een RBT
Grootschalige productie-vestigingen	5 ha of meer	Buiten de regio Binnen de regio	Verplicht Facultatief
Transport-, distributie- en assemblagebedrijven	2 ha of meer	Buiten de regio Binnen de regio	Verplicht Facultatief

De vestiging van in tabel 2.7 aangegeven bedrijven van binnen de regio op het RBT is in zoverre facultatief dat wanneer er binnen de gemeente van herkomst mogelijkheden bestaan voor (her)vestiging, deze mogelijkheden benut mogen worden. Vestiging op het RBT van dergelijke bedrijven behoort echter even-

eens tot de mogelijkheden. Vestiging van deze bedrijfstypes in andere gemeenten binnen de regio, en niet op het RBT, zal daarentegen worden uitgesloten.

Voorts wordt voor het RBT uitgegaan van een terreinquotiënt van maximaal 50 arbeidsplaatsen per ha. Dit is conform het beleid waarin binnen de steden de intensieve bedrijvigheid (meer arbeidsplaatsen per ha) wordt gepland, en buiten de steden de extensieve bedrijvigheid (minder arbeidsplaatsen per ha).

Behoeftes RBT

Voor de raming van de vraag naar een RBT voor grote ruimtevragers is uitgegaan van de historische uitgifte van de drie grote steden (Almelo, Enschede, Hengelo) en van de ambitie van het PO-Twente. Hierin is geraamd welke grote bedrijven van binnen de steden in de toekomst moeten verhuizen door ruimtegebrek en dan op een RBT geplaatst zouden kunnen worden (conform het geschetste profiel). Deze raming komt uit op 4 ha per jaar. Hierbij was echter nog geen rekening gehouden met de sterke groei van de uitgifte, zoals die over 1999 heeft plaatsgevonden binnen de drie grote gemeenten (zie tabel 2.1).

Er van uitgaande dat de drie grote steden minimaal 60% van de regionale uitgifte vertegenwoordigen, zoals blijkt uit tabel 2.1, dan wordt het behoeftecijfer voor de gehele regio Twente voor een RBT terrein 6,7 ha per jaar.

Er van uitgaande dat door de juiste afstemming en programmering alle grote ruimtevragers in het industrieel/logistieke segment die zich in de regio aandienen, op het RBT geplaatst worden betekent dit dat op een termijn van 10 jaar een behoefte ontstaan is van minimaal 67 ha netto terrein. Om op langere termijn (twintig jaar) een continu aanbod te behouden, is een uitbreidingsmogelijkheid gewenst van twee maal deze omvang, dus circa 130 ha netto.

Bij een gehanteerde netto-bruto verhouding van 70 : 100 (zoals ook in de inleiding aangegeven) komt dit overeen met een bruto oppervlak voor het RBT van circa 185 ha.

Met bovenstaande methode is de behoefte berekend met gegevens van binnen de regio. De vraag van buiten de regio is niet exact te berekenen en wordt daarom niet meegenomen in de bepaling van de behoefte. Deze vormt echter wel een belangrijke doelgroep van het RBT. Daarnaast is in de afgelopen jaren aan sommige bedrijven geen terrein uitgegeven wegens het gebrek aan een geschikte plek (zowel qua ruimte, als qua kwaliteit). Ter illustratie hiervan is een schrijven van het OOM over dit onderwerp opgenomen als bijlage 6. Dit betekent dat een raming op basis van historische uitgifte slechts voor een deel inzicht geeft in de feitelijke behoefte. Deze twee elementen samen maken dat de werkelijke behoefte hoger kan liggen dan hiervoor geschetst. Uitgaande van bestaande en toetsbare gegevens wordt vooralsnog een scenario van 6,7 ha per jaar als leidraad gehanteerd.

2.5 Duurzame ontwikkeling

De keuze van het PO-Twente voor één regionaal terrein voor de grote ruimtevragers is mede-ingegeven door de idee van een duurzame ontwikkeling in Twente. Eén terrein voor dit segment kan er voor zorgen dat zowel in kwaliteit van het terrein als in onderlinge samenwerking tussen de bedrijven een hoog niveau van duurzaamheid wordt bereikt.

De provincie Overijssel onderstreept in de *'Strategische Visie 2020'* en in *'Ruimte voor Vernieuwing 2000+'* het belang van kwalitatief goede bedrijventerreinen als middel om de internationale concurrentiepositie te versterken. De ontwikkeling van duurzame bedrijventerreinen staat daarbij voorop. Bij kwaliteit gaat het om bereikbaarheid via verschillende vervoerswijzen, de optimale inrichting en het beheer van het terrein. Deze aspecten kunnen niet alleen de economische prestaties verbeteren, maar ook de milieuprestaties.

Door kwaliteit te bieden op het bedrijventerrein en dat te behouden door goed beheer, kunnen kostbare opknappbeurten en wegtrekkende bedrijven voorkomen worden.

Duurzaamheid betekent ook een optimale afstemming en samenwerking van zowel horizontale relaties (onderlinge samenwerking tussen bedrijven op het gebied van reststoffen, energie, water en het sluiten van stofkringlopen) als verticale relaties (relaties binnen de productieketen c.q. van grondstof tot eindproduct) tussen bedrijven onderling en/of kennisinstellingen, zodat combinaties ontstaan die elkaar in economisch opzicht aanvullen.

Realisatie van een duurzaam RBT impliceert een combinatie van optimale economische ontwikkelingen enerzijds en een minimale belasting van het milieu anderzijds. Bij een duurzaam ontwikkeld bedrijventerrein bestaat een evenwicht tussen de te vestigen bedrijven, de draagkracht van het gebied en de (ecologische) waarden in het gebied. Het handhaven van het hydrologisch evenwicht, een duurzame energiehuishouding, efficiënte verkeers- en goederenstromen en de integratie van ecologische en landschappelijke waarden zijn hierbij kernbegrippen. De ruimte voor een kwalitatief hoogwaardig RBT wordt gezocht in gebieden die behoren tot het Landelijk Gebied I en II. Dat wil zeggen dat daar de minste kans op confrontatie is met aanwezige landschappelijke- en natuurwaarden.

Uitgangspunt bij het lokaliseren en inrichten van een duurzaam bedrijventerrein is het gelijktijdig versterken van milieu en economie. Multimodale ontsluiting en intensief ruimtegebruik zijn in de visie van het PO Twente de belangrijkste pijlers waarlangs duurzame ontwikkeling, met name in deze locatiekeuzefase, van het RBT moet plaatsvinden. Tevens wordt veel waarde gehecht aan de realisatie op het terrein van gezamenlijke voorzieningen en faciliteiten. In het inrichtingsdeel van het MER zal hier nader op in worden gegaan.

2.6 Beleid en overige randvoorwaarden

In deze paragraaf komt het relevante overheidsbeleid in het kader van de ontwikkeling van een bedrijventerrein aan de orde. Het kaderstellende beleid wordt hier kort samengevat en in één tabel (2.5) weergegeven. In de Bijlage Beleidskader wordt nader ingegaan op de beleidsnota's, wetten, regelgeving en overheidsplannen, die eisen stellen of beperkingen kunnen opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen ontwikkelingen.

Relatie nationaal beleid met Regionaal Bedrijventerrein Twente

De Vinex, Vinac, Startnota RO en de nota Ruimte voor Regio's geven aan dat de hoofdtransportassen versterkt moeten worden en dat de internationale potenties moeten worden benut. Volgens de nota Milieu en Economie en het NMP dient de economische groei samen te gaan met een vermindering van de milieudruk. Het zoekgebied Almelo-Zuid /Borne-Noord ligt in de bruine koers. In de bruine koers vindt ontwikkeling van grondgebonden landbouw plaats in een mozaïekpatroon met andere functies. Het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ligt in de blauwe koers. In de blauwe koers staat verbrede plattelandsonwikkeling centraal. In beide zoekgebieden ligt een te ontwikkelen of te versterken verbindingzone van de EHS.

Relatie provinciaal beleid met Regionaal Bedrijventerrein Twente

In de plannen voor de leefomgeving en 'Ruimte voor Vernieuwing 2000+' streeft de provincie er naar de relatie tussen economische groei en milieuaantasting te doorbreken. Als zoekgebieden voor een regionaal bedrijventerrein zijn de zones tussen Almelo en Borne en tussen Hengelo en Oldenzaal aangegeven.

Binnen het stadsgewest wordt in het gebied tussen Almelo en Borne een groene buffer vrijgehouden van stedelijke ontwikkelingen als een geleiding in het stadsgewest en als brede ecologische verbindingzone tussen Noordoost Twente en Zuidwest -Twente. Op de streekplankaart is het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal aangewezen als zone landbouw en landschap (II). Het zoekgebied Almelo Zuid - Borne Noord valt grotendeels binnen zone landbouw (I) en zone landbouw en landschap (II). Verder is binnen het noordelijk deel van het laatste zoekgebied een zone aangewezen als grote werklocatie tot 2010 en een zone als ontwikkelingsrichting werken na 2010. Een zone ten noorden van Borne is aangewezen als toekomstig bos.

In het ontwerp Milieubeleidsplan 2000 + is het grootste deel van het zoekgebied aan Almelo Zuid - Borne Noord en het hele zoekgebied Hengelo-Oldenzaal aangeduid als prioritair milieubeschermingsgebied.

In het ontwerp Streekplan Overijssel 2000 + is in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ten noorden van de spoorlijn een zone aangegeven als provinciale verbindingzone: zoekgebied beheersgebied ("ruime jas" begrenzing).

In het zoekgebied Almelo Zuid – Borne Noord lopen provinciale ecologische verbindingzones richting Bornerbroek, Albergen en Delden. De verbindingzones zoals deze zijn opgenomen in het zoekgebied Almelo-Zuid - Borne-Noord op de Natuurbeleidskaart zijn ook aangeduid als belevingswater op de plankkaart van het Waterhuishoudingsplan. Daarnaast bevinden zich in het zoekgebied enkele waterlopen. Het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal is geheel aangeduid als wateraandachtsgebied: landbouw .

De Deurningerbeek is opgenomen als provinciale ecologische verbindingzone. Een strook aan weerszijde van de Deurningerbeek is in het Waterhuishoudingsplan aangeduid als wateraandachtsgebied, kwaliteitswater.

Tabel 2.5: Overzicht beleidskader

Plan	Beleid
	Internationaal
Verdrag van Maastricht	Taak van de Europese Unie is het bevorderen van een vrije markt binnen Europa.
Verdrag van Malta	Taak van Europese ministers om de zorg van het archeologische erfgoed te reguleren.
EU-Vogelrichtlijn	EU-lidstaten zijn verplicht alle natuurlijk in het wild voorkomende vogelsoorten op het Europese grondgebied inclusief hun leefgebieden te beschermen.
EU-Habitatrichtlijn	Op het grondgebied van de EU-lidstaten zorgen voor instandhouding van de natuurlijke en halfnatuurlijke habitats van de wilde flora en fauna.
	Rijk
Vierde nota over de ruimtelijke ordening extra (Vinex)	Het zoekgebied Almelo zuid – Borne noord ligt in de bruine koers: ontwikkeling grondgebonden landbouw in een mozaïekpatroon met andere functies.
Actualisering vierde nota	Het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ligt in de blauwe koers: verbrede plattelandsonwikkeling centraal.
Startnota ruimtelijke ordening 1999	Evenwichtige aandacht voor werken en groen, vitaliteit bestaande steden, benutting bestaande en voorziene openbaarvervoersinfrastructuur en toegankelijkheid en inrichting van grote groengebieden.
Nota Milieu en Economie	Sterke netwerkdelen met één woning- en arbeidsmarkt, bundeling van de ruimtedruk buiten de Randstad in enkele corridors en vrijhouden ‘parels’ in het landelijk gebied.
Nota Ruimtelijk economisch beleid	Vijf actiepunten: strategisch bedrijfsmanagement, benchmarking, technologie, duurzame bedrijventerreinen en ondergronds en innovatief bouwen.
Nota Ruimte voor regio's	Beoogt een excellent vestigingsbeleid voor bedrijven met als een van de speerpunten het zo goed mogelijk benutten van de economische potenties van alle regio's
Nationaal Milieubeleidsplan	Alle regio's in Nederland leveren zo groot mogelijke bijdrage aan ontwikkeling werkgelegenheid en welvaart.
Nota Landschap	Taakstelling NO _x , CO ₂ , SO ₂ ontwikkeling milieubesparende technologie.
Nota Belvédère	Het bevorderen van de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig landschap.
Natuurbeleidsplan	Bescherming van cultuurhistorische waarden
Structuurschema Groene Ruimte	De hoofddoelstelling van het Natuurbeleidsplan is het duurzaam in stand houden, ontwikkelen dan wel herstellen van natuurlijk en landschappelijke waarden.
Natuurbeschermingswet	Natuur- en landschapswaarden die verloren gaan of aangetast worden, dienen elders te worden gecompenseerd.
Flora en Faunawet	Beoogt bescherming te bewerkstelligen van natuurgebieden.
Vierde Nota waterhuishouding	Regelt de bescherming van inheemse en uitheemse planten en dieren en de exploitatie daarvan.
Structuurschema Verveer en Vervoer II	Duurzaam stedelijk waterbeheer, terugdringen verdroging, reductie emissies diffuse bronnen en waterbodemsanering.
Cultuurnota 1997-2000	A12 is achterlandverbinding
Meerjarenprogramma Bosbouw	Gestreefd wordt naar een volledige erkenning het archeologisch belang al vanaf het begin bij de planvorming te betrekken.
	In Twente zijn twee locaties aangewezen voor bos > 100 ha
	Provincie
Kwaliteit in vernieuwing	Leveren nieuwe werkgelegenheid.
Streekplan Overijssel 2000+	Zoekgebied Hengelo-Oldenzaal is aangewezen als zone II. Zoekgebied Almelo zuid – Borne noord valt binnen zone I en II. Accent bij regionale ontwikkeling ligt op bundeling van wonen en werken
Milieubeleidsplan Overijssel 2000+	Duurzame ontwikkeling van economie, waarbij economie en milieu ontkoppeld worden.
Beleidsplan Natuur en Landschap in Overijssel	Totstandkoming provinciale ecologische hoofdstructuur. In zoekgebied Almelo zuid – Borne noord is een natuurkerngebied aangewezen.
Waterhuishoudingsplan Overijssel 2000+	Waterkwaliteits- en kwantiteitsaspecten dienen zwaarder te worden meegenomen bij de keuze van nieuwe woon- werk- en recreatiegebieden, de inrichting van de groene ruimte en in het milieubeleid.
	Regionaal
Sociaal economische verkenning Twente 1999	Twentse economie is weinig overtuigend
Intergemeentelijke Structuurschets Enschede-Hengelo	Het gebied ten noordwesten van Borne is aangegeven als zoekrichting voor toekomstige verstedelijking.
Landinrichtingsplan herinrichting Saasveld-Gammelke	Maatregelen in noordelijk deel zoekgebied Hengelo-Oldenzaal
Voorontwerp landinrichtingsplan Enter	Drie planalternatieven: Reggedal, Deldenderbroek en MMA
Herinrichtingsplan Enschede-Noord	Ecologische verbindingzone rondom deel Deurningsbeek
Structuurplan Bornebroek	1 ha uitbreiding bedrijventerrein Wolbes landen
Plan van aanpak reconstructiepijlot Hart van Twente	Bevorderen van een goede ruimtelijke structuur voor het gebied Hart van Twente
Milieubeleidsplan Almelo	Plan stelt enkele doelen, zoals integratie milieu in ruimtelijke ordening en meewegen milieu in economisch beleid
Waterbeheersplan Regge en Dinkel 1997- 2000	Zo weinig mogelijk waterlopen dienen te worden belast met stedelijk water.

3 Selectie van zoekgebieden

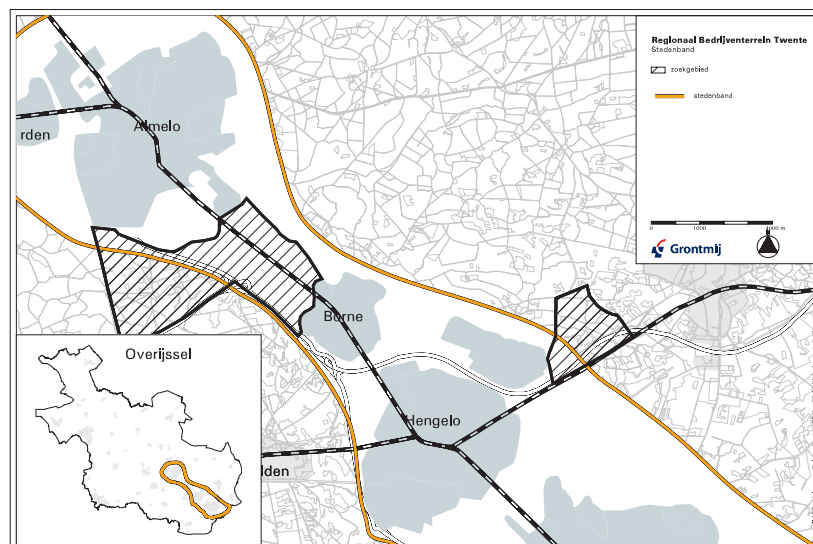
3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de wijze waarop de initiatiefnemer is gekomen tot de zoekgebieden zoals die in dit MER worden gehanteerd. Hierbij wordt ingegaan op het uitgangspunt van een zoekgebied binnen de Stedenband Twente (paragraaf 3.2). Tevens wordt ingegaan op andere zoekgebieden, zoals die ook in de inspraak op de Startnotie naar voren zijn gebracht (paragraaf 3.3). De uiteindelijke vaststelling van de zoekgebieden wordt beschreven in paragraaf 3.4.

3.2 Uitgangssituatie: basis zoekgebied

Binnen de regio Twente vormen Almelo, Borne, Hengelo en Enschede tezamen de grootste stedelijke concentratie in Nederland buiten de Randstad. Deze Twentse stedenband (zie figuur 3.1) wordt binnen de nationale hoofdstructuur van Stedenland-Plus¹² beschouwd als corridorknooppunt. Corridor wordt hierbij gedefinieerd als een verstedelijkingsas, opgebouwd langs doorgaande verkeersverbindingen (weg, rail en water) en samengesteld uit stedelijke kernen in combinatie met tussengelegen bebouwingszones. Deze bebouwingszones zijn bedoeld voor zowel bedrijven en kantoren als voorzieningen en bewoners.

Figuur 3.1: Stedenband Twente



De Stedenband Twente omvat naast de eerder genoemde stedelijke kernen de rijksweg A1, de doorgaande/internationale spoorlijn Randstad-Osnabrück en het Twentekanaal als belangrijke ontsluitingsmogelijkheden.

¹² Het advies Stedenland-Plus is door het kabinet aangegrepen om richting te geven aan de Vijfde Nota op de Ruimtelijke Ordening (Regerakkoord 1998).

Het corridorknooppunt van de Stedenband Twente is aangemerkt als een 'stad-regio-corridor'. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn het uitkristalliseren van stedelijke netwerken, de zijdelingse aangroei van steden en (stedelijke) ontwikkelingen langs transportassen. De gunstige ligging van Overijssel op de West-Oost corridor en het corridorknooppunt dat de Stedenband Twente daarbinnen vormt, heeft geleid tot het besluit om potentiële locaties voor het RBT in eerste instantie te zoeken in of direct grenzend aan de Stedenband. Gestreefd wordt naar een RBT-locatie met een centrale ligging ten opzichte van de steden en (multimodale) ontsluitingsmogelijkheden.

3.3 Eerste inperking tot 7 potentiële vestigingsgebieden

Op basis van zowel omgevingsfactoren als ruimtelijke eisen die de toekomstige bedrijven van het RBT aan de omgeving stellen, heeft voorafgaand aan de m.e.r.-procedure een eerste inperking van het zoekgebied voor het RBT plaatsgevonden. Deze inperking vond plaats aan de hand van de volgende punten:

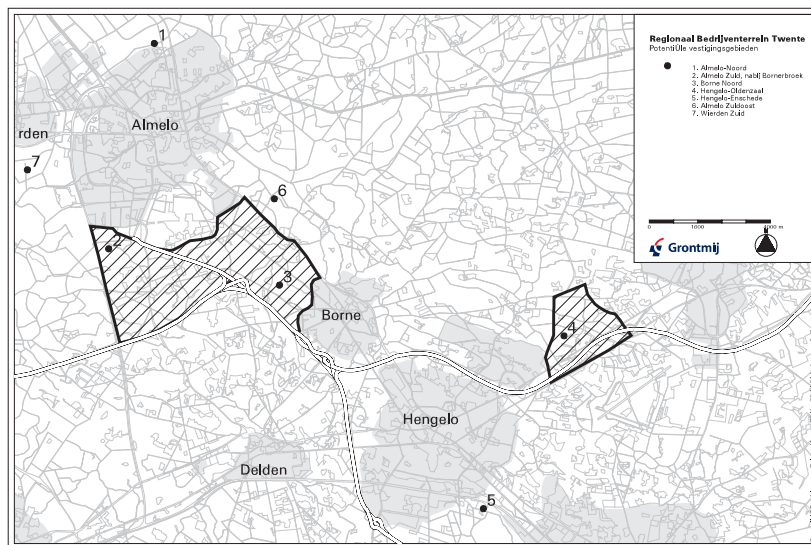
- De voor het RBT benodigde bruto ruimte bedraagt circa 185 ha, met eventueel aanvullende milieuzones;
- De RBT locatie moet geschikt zijn voor verdere uitbreidingen en ontwikkelingsmogelijkheden in de toekomst;
- Op het RBT wordt vestiging van bedrijven in de milieucategorieën 3-5 mogelijk gemaakt (indeling conform VNG-methode, zie Bijlage Duurzaamheidsaspecten etc.). Dit betekent dat in de 'worst-case' situatie rekening moet worden gehouden met een minimaal gewenste afstand van 1000 meter tussen het RBT en (aaneengesloten) woonbebouwing;
- De RBT locatie mag niet gereserveerd zijn voor andere functies, welke conflicterend zijn voor bedrijfsvestiging;
- De RBT locatie dient niet op een grondwaterbeschermingsgebied, natuurgebied of gebied met hoge cultuurhistorische en/of landschappelijke waarden te liggen. De indeling van het landelijk gebied in vier zones vormt daarbij een belangrijk selectiemiddel. Het landelijk en provinciaal beleid staat voor om de zones III en IV (gebieden met meervoudige waardevolle natuurlijke en landschappelijke elementen) te vrijwaren van intensieve bebouwing en gebruik. Zones I en II zijn vooral gericht op agrarische ontwikkeling. Dit betekent dat de ontwikkeling van een RBT het best kan plaatsvinden c.q. het minst conflicterend is in gebieden, behorend tot zones I en II. Gebieden behorend tot zones III en IV worden uitgesloten voor ontwikkeling van bedrijventerreinen;
- De RBT locatie moet bij voorkeur aansluiten op bestaande bedrijventerreinen danwel bestaand stedelijk gebied;
- Mogelijkheden voor multimodale ontsluiting van het RBT (weg, water spoor) dienen aanwezig te zijn;
- De RBT locatie dient bij voorkeur te liggen in de nabijheid van een luchthaven;
- De RBT locatie dient bij voorkeur te liggen in de nabijheid van of ten minste een directe verbinding te hebben met een (toekomstige) terminal;
- De RBT locatie dient bij voorkeur te liggen in de nabijheid van scholings- en onderwijsinstituten, logistieke dienstverlening en (hoogwaardige) recreatievoorzieningen.

Op basis van deze criteria zijn 7 mogelijke vestigingsgebieden geselecteerd, die in meer of mindere mate aan deze criteria voldeden. Het betreft de volgende gebieden:

1. Almelo-Noord;
2. Almelo-Zuid, nabij Bornerbroek;
3. Borne-Noord;
4. Hengelo-Oldenzaal, nabij Deurningen;
5. Hengelo-Enschede;
6. Almelo-Zuidoost;
7. Wierden-Zuid.

Een overzicht van de ligging van deze gebieden is gegeven in figuur 3.2.

Figuur 3.2: mogelijke vestigingsgebieden



3.4 Vaststelling zoekgebieden m.e.r.-procedure

De zeven potentiële gebieden zijn in een vervolgstap nader getoetst aan de belangrijkste eisen en wensen die vanuit de toekomstige bedrijven aan de omgeving worden gesteld. Bij de ontwikkeling van een RBT is dit terrein primair gericht op de segmenten Gemengd-plus en T&D, met als doelgroepen productie, bouw en logistiek. Vanuit deze doelgroepen wordt in algemene zin veel waarde gehecht aan een goede bereikbaarheid en ontsluiting van de locatie en voldoende uitbreidingsmogelijkheden. Daarnaast moet de locatie ten minste kunnen voldoen aan het ambitieniveau dat voor bedrijventerreinen in de regio gesteld is. Dat wil zeggen, dat er mogelijkheden moeten bestaan om relatief grote kavels tot ontwikkeling te brengen, en dat een (minimaal) bovenregionale uitstraling gerealiseerd kan worden. Op grond hiervan hebben de volgende eisen en wensen de belangrijkste rol gespeeld bij de bepaling van de zoekgebieden:

- ligging zo dicht mogelijk bij de hoofdtransportassen weg en spoor;
- zo centraal mogelijk binnen de stedenband;
- voldoende ruimte voor een terrein van circa 185 ha. bruto¹³.

De gebieden Almelo-Zuid, nabij Bornerbroek, en Borne-Noord voldoen het best aan deze eisen.

¹³ Voor de selectie van mogelijke vestigingsgebieden heeft de initiatiefnemer gebruik gemaakt van het rapport “Land in zicht voor bedrijven”. De conclusies van dat rapport zijn echter niet één op één overgenomen, o.a. omdat de oppervlakte-eis in die studie duidelijk lager lag, nl. 75 ha. netto (125 ha. bruto).

Deze twee meest geschikte zoeklocaties liggen beide op het grondgebied van de gemeente Borne. De initiatiefnemer heeft gemeend dat het vanuit maatschappelijke overwegingen niet wenselijk was dat het totaal aantal zoekgebieden op het terrein van slechts één gemeente kwam te liggen. Daarom is gekeken welke van de overige locaties het meest aan de eisen voldoet. Aanvullend is de locatie Hengelo-Oldenzaal gekozen op basis van een goede ligging aan de A1 en spoorlijn en de ligging zeer nabij Hengelo en Enschede (hoewel niet *in* de stedenband). Aanvullende gunstige factoren zijn de nabijheid van het vliegveld Twente en de ligging nabij de geplande combiterminal.

In de Startnotitie is beschreven waarom de overige vier gebieden zijn afgeval- len. Deze beschrijving bleek echter niet voldoende. Veel insprekers wezen op de potentiële locatie Almelo-Noord als meest gunstige voor een RBT. In verband hiermee wordt hieronder het afvallen van deze gebieden nader gemotiveerd.

Almelo-Noord

In de Startnotitie zijn de volgende argumenten aangevoerd voor het afvallen van het gebied Almelo-Noord:

“Een belangrijk nadeel van deze locatie is het ontbreken van een directe snel- wegverbinding. Bovendien zijn de ruimtelijke mogelijkheden reeds toegedacht aan lokale behoeften voor wonen en bedrijvigheid. Tot slot dreigt deze locatie een verhoudingsgewijs ‘locaal karakter’ te krijgen vanwege de noordelijke, minder centrale ligging ten opzichte van de andere Twentse steden. Omdat het RBT een ‘regionale uitstraling’ moet hebben, is een centrale ligging een belang- rijk selectiecriteria.”

De initiatiefnemer heeft op grond van deze nadelen geconcludeerd dat dit ge- bied, als het al voldoende ruimte zou bieden, als regionaal bedrijventerrein moeilijk exploitabel zal zijn, als ook dat het gebied onvoldoende tegemoet komt aan de door de initiatiefnemer geformuleerde ambitie.

Omtrent de al dan niet beschikbare ruimte in het gebied Almelo-Noord is het volgende nog van belang. In het structuurplan Almelo en in het streekplan Twente (en ook in het ontwerp-streekplan Overijssel 2000+) zijn woon- en werkgebieden voorzien rondom Aadorp en ten noorden van de wijk Schelf- horst (het gebied Veenelanden). Daartussen zal de noordelijke groene long een voortzetting in noordelijke richting krijgen. Het behoud en de versterking van de groene longen in Almelo is in het gemeentelijke en provinciale beleid een belangrijke randvoorwaarde. Het lokaliseren van het RBT in Almelo-Noord zou derhalve ten koste gaan van de voor de lokale ontwikkeling van woon- en werkgebieden noodzakelijke oppervlakte (nog afgezien van de ook hier aan de orde zijnde leefbaarheidsaspecten voor de kern Aadorp). De noodzakelijke oppervlakte zou elders gevonden moeten worden.

In deze samenhang moet er op worden gewezen dat er al een ruimtelijke claim (in streekplan en structuurplan) ligt op het gebied ten zuiden van Almelo. Die claim zou nog versterkt en vergroot kunnen worden door een eventueel RBT aan de noordzijde. Het is dus geenszins zo dat het eventueel lokaliseren van het RBT ten noorden van Almelo automatisch leidt tot het afwenden van verste- delijkingsdruk in het gebied ten zuiden van Almelo.

Wierden-Zuid

Dit gebied ligt minder centraal in de stedenband dan de gebieden Almelo-Zuid en Borne-Noord. Voor het gebied gelden vergelijkbare argumenten als voor Almelo-Noord: de ruimtelijke mogelijkheden van het gebied zijn beperkt door de beschikbare oppervlakte in relatie tot andere toekomstige ontwikkelingen, te weten woningbouw en recreatie (Leemslagen) en het voornemen de westelij- ke groene long door te zetten. Het gebied ten zuiden van Wierden is in beeld als woningbouwlocatie voor Wierden en heeft in het streekplan een reservefunctie voor stadsgewestelijke functies. Dwars door het gebied komt de nieuwe aan- sluiting van RW 36 op de aan te leggen RW 35. Voor de langere termijn is in het streekplan ook de ontwikkeling van bedrijventerrein in relatief beperkte

omvang als mogelijkheid aangegeven. Het realiseren van een RBT in de gewenste omvang van circa 185 ha is in samenhang met het bovenstaande in dit gebied niet mogelijk.

Almelo-Zuidoost

Voor dit gebied ontbreekt een directe aansluiting op de snelweg. Ook in stedenbouwkundig opzicht gaat het om een geïsoleerde plek. De gemeenteraad van Almelo heeft ten aanzien van de ontwikkelingen in Zuidoost-Almelo nadrukkelijk gekozen voor een beperkte woonlocatie Kollenveld als afronding van de stedelijke ontwikkeling aan deze zijde. Voor het aangrenzende gebied Bolkshoek en omgeving wordt een versterking van de groenfuncties nagestreefd. Dit gebied is ook aangewezen als een beschermd landschapsgezicht. De ontwikkeling van een eventueel RBT ten zuiden daarvan staat haaks op deze ontwikkelingsvisie en zou een geïsoleerde, niet op stedelijke structuren aansluitende bedrijventerreinontwikkeling betekenen.

Hengelo-Enschede

Dit gebied ligt gunstig in de stedenband en in de nabijheid van een snelweg. In de directe nabijheid ligt het landschappelijk en natuurwetenschappelijk waardevolle gebied van Tweekelo/het Stroot. Vanuit dit gebied zal een belangrijke ecologische verbindingszone in noordelijke richting worden ontwikkeld. De in samenhang hiermee resterende ruimte is verre van toereikend voor een terrein van circa 185 ha. Bijkomende complicatie is dat een belangrijk deel van dat gebied een zogenaamd “zakkingengebied” (als gevolg van de zoutwinning) betreft, waardoor het gebied slechts gedeeltelijk bebouwd kan worden. Bovendien is dit gebied in beeld voor lokale uitbreidingsbehoeften, waarbij vestiging van meer ruimte-intensieve functies wordt voorgestaan (anders dan Gemengd-plus en T&D). Een dergelijke functie is ook beter te combineren met de beperkingen die het karakter van zakkingengebied met zich meebrengt.

Na deze selectie blijven aldus de volgende drie gebieden over:

1. Almelo-Zuid, nabij Bornerbroek;
2. Borne-Noord;
3. Hengelo-Oldenzaal, nabij Deurningen.

De initiatiefnemer heeft besloten om de gebieden Almelo-Zuid en Borne-Noord gecombineerd, als één zoekgebied te beschouwen. Hierdoor ontstaat onder meer een zo ruim mogelijk zoekgebied, afgestemd en zo mogelijk in samenwerking met reeds geplande lokale bedrijvigheid.

Conclusie

Om deze redenen worden de twee gearceerde gebieden in figuur 3.2, Almelo-Zuid/Borne-Noord en Hengelo-Oldenzaal, gehanteerd als zoekgebieden waarbinnen een locatie voor het RBT nader dient te worden bepaald.

4 Bestaande situatie zoekgebieden en autonome ontwikkelingen

4.1 Inleiding

In de richtlijnen is opgenomen dat dit MER inzicht dient te geven in onder meer *'de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen'*.

In dit hoofdstuk wordt de bestaande situatie van de beide zoekgebieden beschreven. Deze beschrijving heeft als doel een referentiekader te scheppen voor de te verwachten milieueffecten, wanneer de voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd. In deze fase van de m.e.r.-procedure, de fase van de locatiekeuze, dient de beschrijving vooral als basis voor het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid en ligging van kansrijke en kwetsbare gebiedsfuncties.

Voor de ontwikkeling van een duurzaam RBT worden de zoekgebieden en omgeving weergegeven als een samenhangend stelsel van netwerken, die gezamenlijk representatief zijn voor de kwaliteiten, de structuur en de dynamiek van de bestaande ruimtelijke situatie. Ieder netwerk beschrijft een onderdeel van de omgeving. De bestaande ruimtelijke situatie wordt aldus ontleed in de volgende vijf netwerken:

- het blauwe netwerk: water
- het groene netwerk: natuur
- het grijze netwerk: infrastructuur
- het rode netwerk: stedelijk gebied
- het gele netwerk: landschap en cultuurhistorie

Naast de bestaande situatie, wordt ingegaan op de autonome ontwikkelingen. Het betreft hierbij ontwikkelingen die onafhankelijk van de voorgenomen activiteit plaatsvinden, daar direct dan wel indirect van invloed op kunnen zijn, en dus mede bepalend zijn voor de toekomstige situatie. Autonome ontwikkelingen zijn hierbij gedefinieerd als die ontwikkelingen (plannen) waarvan de uitvoering reeds is gestart of waarover reeds een formeel besluit (bijvoorbeeld bestemmingsplan) is genomen.

Een mogelijke autonome ontwikkeling vormt de aanleg van een containeroverslagstation nabij Oldenzaal, waarover formeel nog geen besluit is genomen.

Omdat dit plan van invloed kan zijn op de locatiekeuze voor het RBT, wordt deze wel meegenomen in de geschiktheidsbeoordeling in dit MER. In een later stadium wordt bekeken of dit al dan niet terecht is en wat de hiervan eventueel de consequenties zijn.

Na de beschrijving van de bestaande situatie (paragraaf 4.2 tot en met 4.6) en autonome ontwikkelingen (paragraaf 4.7) worden in paragraaf 4.8 de netwerken, zoals hiervoor benoemd, op kaart gepresenteerd.

4.2 Bodem, grond- en oppervlaktewater

BODEM

Kenmerkend voor de zoekgebieden zijn de stuwwallen en beekdalen. Dit reliëf is sterk bepaald door processen in de ijstijden Saalien en Weichselien. In het Saalien werden door het landijs bekkens en stuwwallen gevormd. In vrijwel het hele gebied werd keileem afgezet. In het Weichselien werd het reliëf vooral afgevlakt door dekzanden. Het proces van afvlakking is in het Holoceen voortgezet door veenvorming en beekdalafzettingen.

De bodemopbouw van de zoekgebieden kent hierdoor een grote variatie. In de zoekgebieden zijn veldpodzolgronden overheersend. In de lagere gebieden, dat wil zeggen in de beekdalen bij de Deurningerbeek, de Azelerbeek en de Bornerbroekse Waterleiding, komen vooral beekerdgronden voor. Aan de randen van de beekdalen bestaat de bodem voornamelijk uit dikke eerdgronden.

Rondom Borne komt een bodemtype voor in een meer lemige variant, de beek- en woudeerdgronden.

De stuwwal van Zenderen (middelhoog; 20 à 30m +NAP, steekt 5 à 15 meter boven de omgeving uit) wordt geheel ingenomen door de Zenderensche Es en wordt vrijwel uitsluitend als grasland gebruikt. De stuwwal van Borne ligt 1 à 3 meter boven de omgeving. Het is een jonge ontginning in de Ruwe Braak en het Burensche Veld, bestaande uit veldpodzolgronden. Het gebied maakt deel uit van de Twickelse bossen (loofbos en naaldbos), met op enkele plaatsen heideveldjes.

GRONDWATER

De overwegend slechte doorlatendheid van de ondergrond markeert de hydrologische situatie van de zoekgebieden. De gebieden worden dan ook gekenmerkt door een deels dicht oppervlaktewaterstelsel en grondwatersystemen met een beperkte ruimtelijke expansie. De aanwezigheid van kleiige afzettingen uit het tertiair¹⁴ heeft geleid tot een slecht doorlatende basis van het watervoerend pakket. De dikte van het watervoerend pakket in het gebied Almelo-Zuid/Borne-Noord loopt uiteen van meer dan 20 meter in het westelijk deel tot minder dan 10 meter in het centrale en zuidoostelijke deel van dit zoekgebied. In het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal loopt de dikte van het watervoerend pakket uiteen van circa 20 meter tot meer dan 30 meter.

Beide zoekgebieden bezitten een grote diversiteit van grondwaterstanden. Drogere en nattere (deel)gebieden wisselen elkaar in relatief grote regelmaat af.

De volgende regionale grondwatersystemen zijn van invloed op de zoekgebieden.

- *Stuwwal van Oldenzaal*

De dikte van het watervoerende pakket neemt toe van circa 2 meter op de stuwwal tot circa 30 meter in het Bekken van Hengelo en het Dinkeldal. Een deel van het infiltrerende water kwelt op in de beken die de rand van dit systeem vormen, het grootste deel echter zal eerder opkwellen in de vele beken die van de stuwwal afstromen. Deze beken vormen ook de grens van lokale systemen, waarvan het water infiltreert in de dekzandruggen tussen de beken.

Rondom Deurningen is de grondwaterstroming noord-westelijk gericht.

- *Stuwwal van Borne*

Het watervoerend pakket (tussen keileem en de slechtdoorlatende basis) is hier slechts enkele meters dik. Het grondwater stroomt af naar de Azelerbeek. Daar waar het watervoerend pakket dikker is, is de invloed van de beken geringer en stroomt het grondwater af in noordwestelijke tot noordelijke richting.

¹⁴ Tertiair: Geologische tijdsperiode die loopt van 66 tot 7 miljoen jaar geleden.

- *Kwel- en intrekgebieden*

Binnen de hierboven geschetste watersystemen kunnen subregionale en lokale systemen worden onderscheiden. Zo komen door de relatief geringe doorlatendheid en de complexe opbouw van de ondergrond binnen de infiltratiegebieden kleinere kwelgebieden voor. Drogere en nattere gebieden wisselen elkaar daardoor af.

Verhoudingsgewijs natte gebieden, veroorzaakt door kwel en stagnerend infiltratiewater, zijn in principe ecologisch kansrijk. Naarmate de kwel in een gebied permanenter is worden de risico's van inzijging, en daarmee het risico van verspreiding van mogelijk optredende verontreinigingen naar het grondwater lager. Kwelgebieden zijn in de zoekgebieden voornamelijk te vinden langs de beken.

Intrekgebieden zijn relatief kwetsbaar voor verstoring. De gebieden hebben niet alleen een waterwinfunctie, maar ook (potentieel) ecologische waarde. Alleen in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal bevindt zich aan de zuidzijde een (klein) deel van de 25-jaarszone van een intrekgebied. Daarnaast zijn intrekgebieden te vinden buiten de zoekgebieden, en wel rondom Almelo, Hengelo en Oldenzaal.

- *Wateraandachtsgebieden*

In het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal komt tevens een wateraandachtsgebied voor. In wateraandachtsgebieden wordt de veerkracht van het watersysteem met prioriteit hersteld. Hierbij gaat het om zaken als herdimensionering van watergangen, vergroting van de vochtopnamecapaciteit van de bodem, duurzaam maken van drinkwaterwinningen, retentie van water, de inzet van wateropvanggebieden, et cetera. In wateraandachtsgebieden hebben veranderingen in de grondwaterstand tot op grote afstand effect. In deze gebieden is ook de verdrogingsproblematiek veelal sterk aanwezig en zal het herstel van de veerkracht een groot rendement hebben, zowel voor natuur als voor landbouw. Bij wateraandachtsgebieden voor landbouw gaat het om droogteschade en bij wateraandachtsgebieden voor natuur is het beleid gericht op het terugdringen van de verdroging van terrestrische natuur gelegen binnen de PEHS.

- *Grondwaterbeschermingsgebieden*

In de zoekgebieden bevinden zich geen grondwaterbeschermingsgebieden.

OPPERVLAKTEWATER

Beide zoekgebieden behoren tot het beheersgebied van het waterschap Regge en Dinkel. Het waterschap verzorgt zowel het waterkwantiteits- als het kwaliteitsbeheer.

Door de geringe dikte van het watervoerende pakket en de slechte doorlatendheid van de bodem zijn relatief veel beken ontstaan in het gebied. De beken in de beide zoekgebieden wateren af op de Regge en het Twentekanaal. Veel beken in het gebied hebben een landelijke functie. Waterlopen met landelijke functie worden, in tegenstelling tot stedelijke waterlopen, niet slechts gebruikt om water af te voeren. De landelijke waterlopen worden tevens gebruikt voor onder andere gewasbesproeiing en veedrenking. Een landelijke waterloop kan daarnaast een functie vervullen als een ecologische verbindingszone. Bekken welke een functie hebben voor het landelijk gebied zijn de Deurningerbeek in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal en de Azelerbeek en de Bornebroekse Waterleiding in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord. Deze beken hebben een hoge ecologische oppervlaktewaterkwaliteit of een potentie daartoe. Ze kunnen dienen als natte ecologische verbindingszones. Het gebied rondom de Deurningerbeek is bestempeld als kwaliteitswater. Dit betekent dat voor deze beek en het direct aangrenzende gebied hoge eisen op alle fronten gelden, met name op het koesteren van watergebonden natuurwaarden (door de provincie

benoemd als “waterparels”¹⁵). Dit water komt over het algemeen voor bij wateren in een fraaie omgeving waarbij sprake is van beperkte menselijke activiteiten in het stroomgebied. De landelijke waterlopen in het zoekgebied (Azelerbeek en Bornerbroekse Waterleiding en Deurningerbeek) hebben tevens een functie als belevingswater (voor natuur en recreatie), waarbij hoge eisen worden gesteld aan de inrichting.

4.3 Natuur en recreatie

NATUUR

Landelijk gebied I en II

Beide zoekgebieden maken deel uit van een in hoofdzaak agrarisch gebied met verhoudingsgewijs beperkte natuurwaarden, afgezien van een aantal kleine(re) bossen. Het agrarisch gebied wordt gekenmerkt door soortenarme graslanden. De zoekgebieden liggen in zones, door de provincie aangewezen als landelijk gebied I en II. In landelijk gebied I is de groene omgeving voornamelijk bestemd voor landbouw. Het betreft hier relatief open en grootschalige gebieden. Landelijk gebied I komt vooral voor in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord.

Landelijk gebied II betreft gebieden, bestemd voor landbouw en landschap alsmede kleinschalig landbouwgebied met landschappelijke waarden en een betekenis als cultureel erfgoed. Landelijk gebied II komt voor in beide zoekgebieden.

In de benadering van de 5 netwerken komt de agrarische betekenis niet als een te beschermen waarde naar voren. In het MER wordt wel informatie gegeven over de sociaal-economische aspecten. In hoofdstuk 6.5. wordt namelijk in het kader van het onderzoek naar de leefbaarheidsaspecten inzicht gegeven in het aantal agrarische bedrijven waarvan de positie in het geding kan komen bij de daar beschreven voorkeursgebieden.

In hoofdstuk 1 is al aangegeven dat het landbouwbelang één van de af te wegen belangen is bij de locatiekeuze in het kader van het streekplan.

Ecologische hoofdstructuur (EHS) en verbindingzones

In het Provinciaal Milieubeleidsplan Overijssel 2000+ (ontwerp) wordt de ecologische hoofdstructuur weergegeven. Deze structuur bestaat zowel uit kerngebieden als verbindingzones. De kerngebieden vormen de hoofdbiotopen voor de aanwezige flora en fauna, van waaruit vervolgens verspreiding van specifieke organismen kan plaatsvinden. Binnen de twee zoekgebieden bevinden zich gedeeltelijk kerngebieden. EHS-kerngebieden bevinden zich in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ten zuiden van de rijksweg A1, en in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord in de hoek A1-Twentekanaal nabij 't Grasbroek.

De in het landschap aanwezige houtwallen, bomenrijen, bermen en waterlopen of kleine bosjes en poelen (in ecologisch opzicht ‘stepping stones’ vormend) vormen de ‘corridors’ waarlangs organismen zich kunnen verplaatsen, de zogenaamde ecologische verbindingzones. Het ontwikkelen van verbindingzones draagt bij aan zowel het verbinden van kerngebieden binnen de landelijke EHS als het creëren van een ecologische structuur daarbuiten. Daarnaast bevorderen de verbindingzones de biodiversiteit in een groter gebied en wordt de belevingswaarde van het gebied vergroot.

Het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal grenst met de zuidoost- en noordzijde aan bosgebieden. Het zoekgebied omvat een ecologische verbindingzone. Dit is een gedeeltelijk natte verbindingzone langs de Deurningerbeek.

¹⁵ Waterhuishoudingsplan Overijssel 2000+ (ontwerp), 2000

Binnen het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord is een ecologische verbindingzone aangegeven langs de Bornerbroekse waterleiding en de Azelerbeek, van het Reggedal naar het Loolee.

Het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord vervult binnen de Stedenband een belangrijke bufferfunctie als stedelijk uitloopgebied. Verder is langs de spoorlijn tussen Almelo en Borne een zoekgebied begrensd als beheersgebied voor natuurontwikkeling (bos). Deze locatie sluit aan op het rijksbeleid (meerjarenplan bosbouw). Dit zoekgebied voor bosontwikkeling strekt zich uit vanaf de A35 ten westen van Zenderen tot aan de spoorlijn Almelo-Hengelo in het oosten, en van Tusveld in het noorden, tot aan het knooppunt Borne-West in het zuiden.

Flora en fauna

Als gevolg van het huidige recreatieve gebruik van de verschillende kleine bos- en natuurgebieden bezitten beide zoekgebieden geen zeldzame flora en fauna. Waardevolle plantensoorten, vegetatietypen, faunagroepen en Rode Lijstsoorten zijn voornamelijk niet waargenomen.

Weidevogel- en ganzengebieden

Binnen de zoekgebieden komen geen weidevogel- en ganzengebieden voor.

RECREATIE

In het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord, in de hoek A1-Twentekanaal, bevindt zich de recreatieplas 't Grasbroek. Daarnaast wordt het gebied gebruikt als stedelijk uitloopgebied voor Almelo en Borne.

Ten noordoosten van het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ligt het bos- en recreatiegebied 't Hulsbeek. Dit recreatiegebied levert een bijdrage aan de leefomgeving van de bewoners van de streek, zowel voor recreatief gebruik als vanuit landschappelijk oogpunt. Het zoekgebied maakt deel uit van de 'groene long' tussen Hengelo en Oldenzaal. Daarnaast wordt het gebied gebruikt als stedelijk uitloopgebied voor de steden Hengelo, Oldenzaal en Enschede. Het gebied geldt hierdoor als groene buffer temidden van steeds verdergaande verstedelijking.

4.4 Verkeer en vervoer

INFRASTRUCTUUR

Wegen

De zoekgebieden worden doorkruist door de autosnelwegen A1 (Deventer via Hengelo naar Duitse grens) en A35 (Almelo-Enschede). Daarnaast bestaan er regionale ontsluitingswegen tussen de Twentse steden zoals de provinciale weg Hengelo-Oldenzaal (de Hengelosestraat), de provinciale weg van Almelo naar Borne en de rijksweg Almelo-Zwolle. Ook van belang zijn de gebiedsontsluitingswegen voor de bereikbaarheid van de dorpen en het buitengebied. Gebiedsontsluitingswegen in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord zijn: de Almelsestraat/Bornsestraat tussen Almelo-Zenderen en Borne, de Lohuisstraat van Bornerbroek in de richting Delden, de Entersestraat, de pastor Ossestraat deBraamhaarstraat/Het Hag/Lowinaweg, het Tusveld/de Oude Deldenseweg, de Bornerbroeksestraat, Kuipersweg. In het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal betreft het de Hengelosestraat, de Vliegvelddstraat en de Kerkweg.

Spoorwegen

De huidige spoorverbindingen bestaan uit de lijnen Enschede-Hengelo-Almelo-Randstad, Enschede-Hengelo-Zutphen, Enschede-Zwolle en Randstad-Hengelo-Osnabrück-Hannover. Railverbindingen zijn er tussen Almelo en Enschede (via Hengelo) (4 x per uur verbinding), Almelo en Zwolle (3 x per uur), Almelo en Deventer (3 x per uur), Almelo en Mariënberg (1 x per uur),

Hengelo en Oldenzaal (2 x per uur) en Hengelo-Osnabrück (5 x per dag). Almelo, Hengelo en Enschede hebben ieder twee NS-stations (waarvan elk één intercity-station), Borne en Oldenzaal hebben één station.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer heeft een belangrijke functie bij het ontzien van het waardevolle buitengebied en de binnensteden. Om het openbaar vervoer een volwaardige plaats te bieden in het Twentse vervoer wordt de doorstroomas gerealiseerd: vrije busbanen welke de ruggengraat vormen voor het openbaar vervoersstelsel. Binnen de zoekgebieden bevindt zich geen doorstroomas. Wel is een eventuele aansluiting mogelijk wanneer het RBT in een van de zoekgebieden gerealiseerd zou worden.

Vaarwegen

De vaarverbindingen worden gevormd door het Twentekanaal, het Overijssels kanaal en het kanaal Almelo-Nordhorn (de laatste twee overigens buiten de zoekgebieden). Het Twentekanaal verbindt Hengelo, Enschede en Almelo met de internationale vaarroutes. In de toekomst wordt het kanaal verruimd, zodat ook schepen uit klasse V (2000 tons scheepvaart) hier kunnen varen. Daarnaast streeft de provincie ernaar dat het kanaal Almelo-de Haandrik geschikt wordt gemaakt voor 800-1000 tons scheepvaart.

Vliegveld

De luchthaven Twente maakt gebruik van de aanwezigheid van de militaire vliegbasis. Voor het bedrijfsleven in Twente, de zakelijke dienstverlening en de kennisintensieve sectoren is de aanwezigheid van de luchthaven van belang.

Mogelijke toekomstige combiterminal

Een infrastructureel plan dat mogelijkwerijs buiten de zoekgebieden ten uitvoer wordt gebracht, is de realisering van een combiterminal nabij Oldenzaal. Deze combiterminal zal worden gebruikt voor het afhandelen van het goederenvervoer per spoor van Twente naar het buitenland.

Waterterminal Hengelo

Ook in de planning ligt de ontwikkeling van een weg-waterterminal bij Hengelo. Deze waterterminal zal een overslagplaats worden voor containers en wordt gerealiseerd ten behoeve van de ontwikkeling van weg/watervervoer tussen Twente en de regio Rotterdam.

MOBILITEIT

Door de beperkte afstand tussen de stadscentra en de woon-werkvoorzieningen in Twente wordt voor een groot deel van de lokale verplaatsingen gebruik gemaakt van de fiets. Het gebruik van het openbaar vervoer neemt toe, onder andere door de recente opwaardering van het OV in Twente.

VERKEERSINTENSITEIT

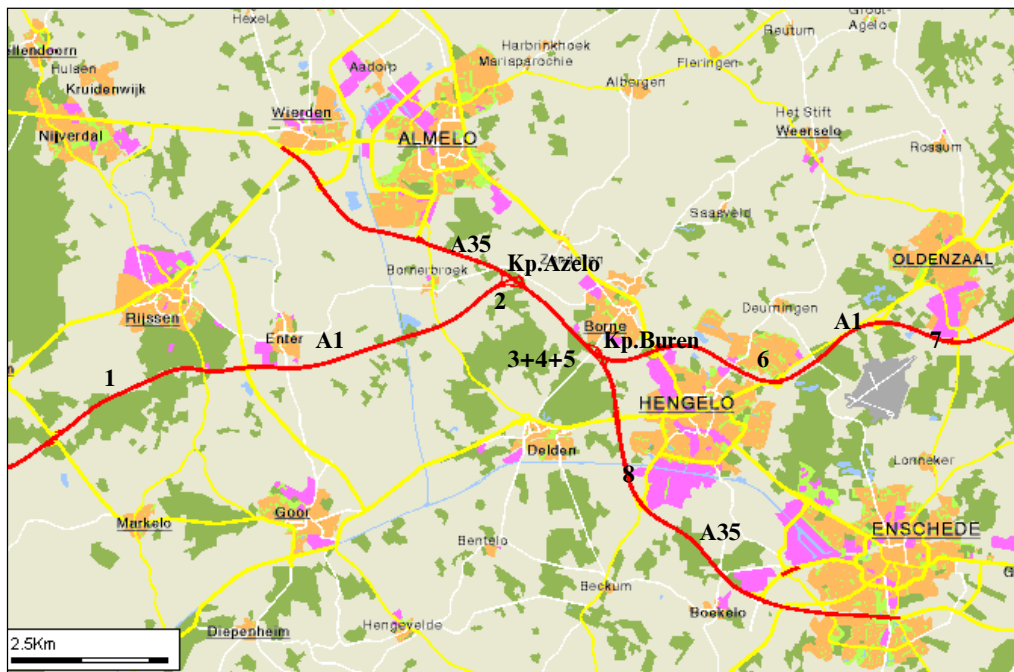
In de locatiekeuze voor het RBT, met als doelgroep onder meer Transport en Distributiebedrijven, vormt bereikbaarheid een belangrijk aspect in het programma van eisen. Bereikbaarheid wordt beoordeeld door de afstanden van op- en afritten, regionale wegen en snelwegen te meten.

Daarnaast vormt de verkeersintensiteit op dit omliggende wegennet een belangrijk aspect. Waar wel wegen aanwezig zijn, maar tevens congestie optreedt neemt de bereikbaarheid af.

De zoekgebieden voor het RBT zijn gelegen aan (of nabij) de autosnelwegen A1 en A35. De A1 is de zeer belangrijke achterlandverbinding tussen de Randstad en de Duitse grens, de A35 heeft vooral een functie voor het verkeer tussen Almelo en Enschede. Knooppunt Azelo (A1/A35) valt binnen het zoekgebied

Almelo-Zuid/Borne-Noord, knooppunt Buren (A1/A35) valt hier juist buiten. Binnen zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ligt de afslag Oldenzaal van de A1 met de provinciale weg N342 Hengelo-Oldenzaal. In figuur 4.1 is een totaaloverzicht weergegeven, waarin tevens de telpuntlocaties van Rijkswaterstaat-Adviesdienst Verkeer en Vervoer zijn opgenomen.

Figuur 4.1: Telpuntlocaties RWS-AVV op de snelwegen A1 en A35 nabij de knooppunten Azelo en Buren.



In tabel 4.1 zijn de werk- en weekdagintensiteiten op de A1 en de A35 in 1998 weergegeven.

Tabel 4.1: Werk- en weekdagintensiteiten op de A1/A35 in 1998 (in beide richtingen tezamen in mvt./etmaal).

Nr	Rijksweg	Telvakomschrijving	Werkdag-intensiteit (mvt/etm. ¹⁶)	Weekdag-intensiteit (mvt/etm.)
1	A1	Markelo – Rijssen	52002	47678
2	A1	Rijssen – Kp. Azelo	46172	42036
3	A1	A35 – Hengelo	67158	60275
4	A1	Kp. Buren – Hengelo	42844	38642
5	A35	Kp. Buren – Delden	49664	43831
6	A1	Hengelo N – Oldenzaal	39541	35802
7	A1	Oldenzaal – Oldenzaal Z	21605	19401
8	A35	Ind. Twenthe Kan – Enschede W	34813	31028

Bron: Verkeersgegevens 1998, RWS-AVV

Uit tabel 4.1 blijkt dat het drukste wegvak ligt op de A1, tussen de A35 en Hengelo (ruim 67.000 mvt/etm). Het minst druk is het op het wegvak Oldenzaal – Oldenzaal Zuid (21.600 mvt/etm.).

In de tabellen 4.2 en 4.3 zijn de voertuigverdelingen per tijdvak in 1998 voor respectievelijk wegvak Rijssen-Kp.Azelo en wegvak Oldenzaal-Oldenzaal Zuid weergegeven.

¹⁶ mvt/etm. = aantal motorvoertuigen per etmaal

Tabel 4.2: Voertuigverdeling per tijdvak op een gemiddelde werkdag in 1998 op wegvak Rijssen – Kp. Azelo (telpuntnr. 42740, in twee richtingen tezamen).

Tijdstip		Licht verkeer		Middelzwaar verkeer		Zwaar verkeer		Totaal (mvt.)
Uur	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0.00-24.00	35856	77,7	3247	7,0	6992	15,1	46159	100,0
07.00-19.00	28480	61,7	2595	5,6	4567	9,9	35681	77,3
19.00-23.00	4559	9,9	279	0,6	1216	2,6	6066	13,1
23.00-07.00	2818	6,1	373	0,8	1210	2,6	4411	9,6

Bron: Verkeersgegevens 1998, RWS-AVV

Tabel 4.3: Voertuigverdeling per tijdvak op een gemiddelde werkdag in 1998 op wegvak Oldenzaal – Oldenzaal (telpuntnr. 42760, in twee richtingen tezamen).

Tijdstip		Licht verkeer		Middelzwaar verkeer		Zwaar verkeer		Totaal (mvt.)
uur	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0.00-24.00	13786	63,9	2215	10,3	5574	25,8	21587	100,0
07.00-19.00	10806	50,1	1743	8,1	3393	15,7	15952	73,9
19.00-23.00	1905	8,8	226	1,0	1133	5,2	3266	15,1
23.00-07.00	1074	5,0	246	1,1	1049	4,9	2369	11,0

Bron: Verkeersgegevens 1998, RWS-AVV

Opvallend is het hoge aandeel middelzwaar en zwaar (vracht)verkeer op het wegvak Oldenzaal-Oldenzaal Zuid ten opzichte van het wegvak Rijssen-Kp.Azelo (36,1% respectievelijk 22,1%). De verdeling over de dag is, voor wat betreft het totaal aantal motorvoertuigen, voor beide wegvakken nagenoeg gelijk, te weten circa 75% van het verkeer passeert het telpunt tussen 07.00 en 19.00 uur, 15% tussen 19.00 en 23.00 uur en 10% tussen 23.00 en 07.00 uur.

4.5 Wonen en werken

De beide zoekgebieden kenmerken zich door een aantrekkelijk woonmilieu, door de aard van het landschap en de kleinschaligheid van het gebied. Wonen, werken en recreëren kan plaatsvinden op korte afstand van elkaar. De belangrijkste hinderbronnen in het gebied wordt gevormd door de weginfrastructuur. Geluidscontouren voor de wegen zijn niet bekend, maar kunnen op basis van bestaande gegevens wel berekend worden.

De in de zoekgebieden gelegen woongebieden zijn de dorpskern van Bornerbroek en een deel van Zenderen(Almelo-Zuid/Borne-Noord). In het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ligt geen woonkern. In beide zoekgebieden komen verspreid woonhuizen en boerderijen in het buitengebied voor. Kleine bedrijventerreinen in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord komen voor grenzend aan de kernen Elhorst/Vloedbelt. Vooralsnog wordt de stortplaats beschouwd als bedrijventerrein.

4.6 Landschap en cultureel erfgoed

Beide zoekgebieden bezitten een aantal belangrijke cultuurhistorische waarden. Waardevolle elementen zijn landgoederen en buitenplaatsen (zoals de landgoederen behorende bij Twickel, Erve Klein Olthof, Erve Wissink, Oosterveld en Holthuis). De landgoederen vallen onder de natuurschoonwet.

Ook bezitten de zoekgebieden aardkundige waarden. Onder aardkundige waarden worden bijzondere geologische, geomorfologische of bodemkundige formaties of objecten verstaan, zoals het “Bekken van Hengelo” en de “Groeve Rientjes”. In de zoekgebieden komen aardkundige waarden voor nabij Borne, te weten de Zenderense es en de Tusvelder es, en bij Deurningen, te weten de Deurninger es.

Almelo-Zuid/Borne-Noord

Het essenlandschap stamt uit de oudste ontginningen. Het bestaat uit hooggelegen en open akkerbouwcomplexen. Het grootste gedeelte van het zoekgebied bestaat uit jong ontginningenlandschap. Het is ontstaan door ontginningen van heidevelden en vervening. Dit landschapstype wordt gekenmerkt door een rechthoekige verkavelings- en wegenstructuur met in het algemeen weinig beplanting.

Archeologisch waardevolle gebieden bevinden zich ten westen van Borne. Het betreft hierbij de “Hondeborg” of “Homborg”, een laat-middeleeuwse “spiekerheuvel”, en een Urnenveld uit de late bronstijd– vroege ijzertijd.

In en nabij het zoekgebied liggen een aantal landgoederen, vallend onder de Natuurschoonwet. Daarnaast is het plan opgevat om in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord een nieuw landgoed aan te leggen. De precieze locatie van dit landgoed (dat overigens ook als private natuurbescherming gezien kan worden) is overigens nog niet bekend. In het algemeen gelden landgoederen als zijnde particuliere groengebieden, die vaak zeer karakteristiek voor het landschap zijn.

Het gebied ten oosten van het spoor Almelo-Borne-Hengelo is aangewezen als waardevol cultuurlandschap (WCL) en in de nieuwe cultuurhistorische nota *Belvédère* wordt het als Belvédèregebied aangemerkt, waarvoor bepaalde beleidseisen gelden. In principe geldt voor dit gebied dat aantasting te allen tijde moet worden voorkomen. Het is daarbij niet zo dat alle activiteiten in het landschap moeten worden gestaakt, maar er wordt gepleit voor *behoud door ontwikkeling*. Dit houdt in dat door nieuwe gebruiksmogelijkheden te zoeken, oude landschappen en gebouwen worden gespaard.

Hengelo-Oldenzaal

Het landschap in dit zoekgebied kenmerkt zich door kleinschaligheid en afwisseling. Als landschapstypen kunnen essen- en hoevenlandschap en kleinschalig bos worden onderscheiden. Met name de Deurninger es is onderscheidend in dit zoekgebied. Om de essen en tussen de beekdalen bevindt zich het hoevenlandschap. Het landschap is niet alleen van grote cultuurhistorische waarde, maar tevens voor toeristisch-recreatieve doeleinden van belang.

Een gebied met hoge geomorfologische waarden is het Bekken van Hengelo, gelegen ten oosten van de lijn Borne-Hengelo. Het bekken is een laag gelegen gebied, doorsneden door een groot aantal kleine oost-west stromende beken.

Externe veiligheid

In het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord zijn rond Bornerbroek objecten van de Gasunie gelegen. Het betreft hier leidingen van zowel het hoofd- als het regionale net van gastransportleidingen met verschillende diameters en met werkdrukken van 66,2 en 39,2 bar, een meet- en regelstation en een gasontvangstation voor de openbare gasvoorziening. In het zoekgebied Hengelo/Oldenzaal zijn twee gastransportleidingen gelegen van het regionale net, werkdruk 39,2 bar en in de diameters 6” en 8” (resp. 150 en 200 mm). Eisen voor ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van dergelijke leidingen zijn neergelegd in de Richtlijn van het Ministerie van VROM: DGMH/Bnr 0104004, d.d. 26 november en de NEN 3650 “Eisen voor stalen transportleidingensysteem”.

4.7 Autonome ontwikkelingen

Water

In het *herinrichtingsplan Saasveld-Gammelke* wordt de Deurningerbeek aangepast aan de natuurlijke streefbeelden die gelden voor een landelijke beek. Doel van dit plan is het aanpassen van het beekprofiel ter verbetering van de waterbeheersing en ontwikkeling van de natuur langs de beek. Een deel van het plangebied overlapt het zoekgebied voor het RBT.

Het waterschap Regge en Dinkel heeft het *natuurontwikkelingsproject de Natte Doorbraak* in voorbereiding. Het betreft hier de realisatie van een natte verbinding tussen waterlopen met een landelijke afvoer uit de stroomgebieden van Loolee/Azelerbeek/Oelerbeek met de Middenregge. Met het project wordt beoogd om middels de afvoer van landelijk water een bijdrage te leveren aan het herstel van het laaglandkarakter van de Laaglandregge. Daarnaast is uit ecologische (onderdeel 'ruggengraat ecologische hoofdstructuur') en waterkwaliteitsoverwegingen, doorstroming met kwalitatief goed landelijk water noodzakelijk. Het definitieve tracé ligt nog niet formeel vast. Wel is sprake van een voorkeurstracé (beekdalvariant).

Natuur en landschap

Het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord heeft in de zuidwest-hoek een kleine overlap met het *landinrichtingsplan Enter*. Dit landinrichtingsplan beoogt een bijdrage te leveren aan een duurzame inrichting van het landelijk gebied. Dat geldt zowel voor de landbouw als voor de natuur, het landschap, de recreatie en het milieu.

Verkeer en vervoer

Plannen zijn er voor de doortrekking van de A15 nabij Ressen (Gelderland) tot aan de A12 en van daaruit de doortrekking van de A18, van Varsseveld naar Twente.

De A35 wordt doorgetrokken richting Nijverdal, het geplande tracé loopt voor een deel in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord ten noorden van de Hoeselerdijk. De aan te leggen autoweg N36 gaat de A35 verbinden met de huidige N36.

Het kabinet heeft besloten om de Noord-Oostelijke Verbinding (NOV-Noordtak Betuwelijn) vooralsnog niet aan te leggen. De provincie vindt aanleg van de NOV, binnen een aantal randvoorwaarden nog steeds gewenst. De reservering in het streekplan voor het voorkeurstracé blijft daarom gehandhaafd.

Op regionaal niveau wordt het plan om de zogenaamde agglolijn van Wierden naar Glanerbrug te realiseren verkend. Deze agglolijn zal gebruik maken van de huidige spoorlijn Wierden-Enschede en er zal een nieuw station aangelegd worden bij Henglo-Noord/Borne-Zuid. De agglolijn is een systeem van light-railverbindingen die de ruggengraat gaat vormen voor het openbaar vervoer in Twente. De agglolijn is in planfase, en is dus nog niet in gebruik. Voor het RBT is de agglolijn van belang om het gebruik van OV door de werknemers te stimuleren, waardoor het autoverkeer in Twente afneemt en de bereikbaarheid vergroot wordt.

Het plan voor de realisatie van het *Twente-Mittellandkanaal* komt voort uit het streven naar een schakel die vaarwegen vanuit Nederland naar Duitsland en verder verbindt. Deze 70-kilometer lange oost-westverbinding voor de binnenvaart zal een directe verbinding mogelijk maken tussen West-Europese havens en markten met het Europese achterland. Het plan is momenteel echter nog niet als autonome ontwikkeling op te nemen, aangezien het besluit hierover is uitgesteld.

Wonen en werken

Nieuwe locaties voor woningbouw en voor bedrijventerreinen zijn aangegeven op de rode netwerkkaart. De “zachte plannen”, welke nog niet zijn vastgelegd in een bestemmingsplan, zijn aangegeven op de overlay die over de rode netwerkkaart gelegd kan worden. In het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord staan twee van deze “zachte plannen” op stapel voor (lokale) bedrijventerreinen, zowel bij Almelo-Zuid als bij Borne-Noord.

4.8 Kaarten netwerken

5 Methodiek geschiktheidsbeoordeling zoekgebieden

5.1 Inleiding

Bij de beoordeling van de zoekgebieden zoals die in hoofdstuk 3 zijn aangegeven, wordt in principe onderzocht in hoeverre de beide zoekgebieden geschikt zijn als eventueel vestigingsgebied voor het RBT. Binnen de zoekgebieden zal onderscheid worden gemaakt in relatief meer en relatief minder geschikte gebiedsdelen en uitsluitingsgebieden.

In voorgaand hoofdstuk zijn de zoekgebieden en omgeving weergegeven als een samenhangend stelsel van netwerken, die gezamenlijk representatief zijn voor de kwaliteiten, de structuur en de dynamiek van de bestaande ruimtelijke situatie. Ieder netwerk beschrijft een onderdeel van de omgeving. De bestaande ruimtelijke situatie is aldus onderverdeeld binnen de volgende vijf netwerken:

- | | |
|---------------------------------|---------------------|
| • Water: | het blauwe netwerk; |
| • Natuur: | het groene netwerk; |
| • Infrastructuur: | het grijze netwerk; |
| • Stedelijke bebouwing: | het rode netwerk; |
| • Landschap en cultuurhistorie: | het gele netwerk. |

Deze netwerken worden gehanteerd om een duurzame ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein mogelijk te maken. Dit wordt in het beoordelingsproces geconcretiseerd door niet alleen aantasting van netwerken een negatieve beoordeling mee te geven, maar ook de kansen die een netwerk biedt voor een duurzame ontwikkeling een positieve beoordeling mee te geven. In paragraaf 5.3 worden daarom ook aanknopingspunten beschreven voor een duurzame ontwikkeling van de netwerken.

Daarnaast wordt bij het zoeken naar geschikte locaties voor het RBT niet alleen uitgegaan van de gebiedskenmerken: eisen die gesteld worden door de omgeving aan het RBT (zie kader-1: volgende pagina). Ook wordt gekeken naar het Programma van Eisen dat gesteld is voor het RBT: eisen die gesteld worden door het RBT aan de omgeving (zie kader-2: volgende pagina). Aspecten van de omgeving en aspecten van het programma van eisen zijn tezamen verwerkt in de netwerken. Hierdoor kan met deze netwerken gezocht worden naar de meest duurzame situatie voor een RBT, zowel vanuit de omgeving als vanuit het programma van eisen. Bij de uiteindelijke keuze voor een voorkeursgebied zal wederom gekeken worden naar de eisen en zal beschreven worden waar de sterke en zwakke punten op dit gebied liggen.

In de netwerken zijn de omgevingsaspecten per thema weergegeven. Het gaat hierbij om de thema's die in de zoekgebieden voorkomen en welke onderscheidend en relevant zijn. Zo komt het dat niet onbelangrijke aspecten, zoals bijvoorbeeld zettingsgevoeligheid (mogelijkheid tot verzakking van de bodem), niet zijn meegenomen in de netwerksystematiek. Deze aspecten worden niet relevant geacht voor de locatiekeuze en zullen daarbij niet onderscheidend zijn voor de twee zoekgebieden. In de inrichtingsfase zal een aspect als zettingsgevoeligheid van de bodem wel van belang zijn en ook aan de orde komen.

Kader-1: Programma van eisen vanuit de omgeving

Water	
	Kwel
	Intrekgebieden
	Belevingswater
	Wateraandachtsgebieden; landbouw en natuur
	Wateraandachtsgebieden; Kwaliteitswater
	Natte doorbraak
Natuur	
	Bos
	Bosontwikkeling
	Recreatief groen
	Natuur overig
	PEHS en verbindingzones
	Zones Landelijk gebied
	Herinrichtingsplannen
Landschap en cultuur	
	Aardkundige waarden
	Archeologische waarden
	Landgoederen
	Waardevol Cultuurlandschap
Wonen	woongebieden

Kader-2: Programma van eisen vanuit het RBT

Benodigde ruimte	Starten met 65 ha en uitgroeimogelijkheden tot 130 ha netto (= 185 ha bruto)
	Netto-bruto verhouding op het terrein van 70-30
	Bestemming voor bedrijven uit milieucategorieën 2 t/m 5
	Hinderzones van minimaal 50 meter en maximaal 1000 meter
Positionering	
– T.o.v. overige bedrijventerreinen	Bij voorkeur grenzend aan bestaande /geplande bedrijventerreinen
– Nabijheid woonkernen	Zodanig afstand houden dat de invloed op woon-omgeving minimaal is
	Optimale mogelijkheid tot gebruik van (H)OV (bus en trein)
– Bestaande infrastructuur	Mogelijkheden tot multimodale ontsluiting
	Goede ontsluiting op hoofdwegen, rechtstreekse aansluiting op snelweg
	Toegankelijk per fiets en OV
Vestigingstypen en omvang	
– doelgroep	Productie, distributie en logistiek
– omvang	Productiebedrijven van 5 ha of groter
	Distributiebedrijven van 2 ha of groter

5.2 Beoordelingsproces

5.2.1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

Uitgangspunten voor de zoektocht naar de meest geschikte locatie worden o.a. gevormd door een deel van het programma van eisen (zie voor het gehele programma: Bijlage 2) van het PO-Twente:

Netwerk	eis
Algemeen	Omvang circa 185 ha bruto;
Rood netwerk	Milieucategorieën 3-5 en bij voorkeur aansluiting bij bestaand bedrijventerrein / stedelijk gebied;
Autonome ontwikkeling / harde plannen	Het gebied mag niet gereserveerd zijn voor andere functies conflictrend voor bedrijfsvestiging;
Blauw, groen en geel netwerk	Niet op grondwaterbeschermingsgebied, natuurgebied of gebied met hoge cultuurhistorische en/of landschappelijke waarden;
Grijs netwerk	Mogelijkheden tot multimodale ontsluiting en goede bereikbaarheid en nabij toekomstige terminal

De enige uitzondering op de regel dat beide zoekgebieden als geheel geschikt zijn voor een RBT, vormt de benoeming van **harde randvoorwaarden**. Deze zijn gebieden binnen het zoekgebied waarvan gesteld is dat ze niet mogen wijken voor het RBT. Onder de harde randvoorwaarden zijn de volgende aspecten geschaard:

- Woongebieden;
- Harde plannen woongebieden¹⁷;
- Bedrijventerrein;
- Harde plannen bedrijventerrein;
- Snelwegen;
- Spoorwegen;
- Waterlopen of plassen breder dan 6 meter (het Twentekanaal en 't Grasbroek);
- Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS).

5.2.2 Beschermings- en optimalisatiezones

De vijf netwerken zijn met inachtneming van de harde randvoorwaarden bekeken op de relevante en onderscheidende aspecten. De aspecten binnen de netwerken geven weer waar de kansen en kwetsbaarheden liggen, bij een locatie- en inrichtingskeuze voor het RBT. De *kansrijke* aspecten bevinden zich met name in het grijze en rode netwerk. Hierin komen zaken aan de orde vanuit het programma van eisen als bestaande bedrijventerreinen, waarbij aansluiting gevonden kan worden, en snel- en spoorwegen ten bate van de bereikbaarheid. De *kwetsbare* aspecten komen vooral voor in het blauwe, groene en gele netwerk. Het gaat hier bijvoorbeeld om ecologische verbindingzones, belevingswater en waardevolle cultuurlandschappen. Maar ook bijvoorbeeld de woonbebouwing in het rode netwerk is kwetsbaar. Deze *kwetsbare* aspecten zijn van belang voor de ontwikkeling van een duurzaam terrein, waarin rekening wordt gehouden met inpassing in de omgeving en mogelijk behoud van waardevolle omgevingselementen.

¹⁷ Harde plannen zijn reeds vastgelegd in een goedgekeurd bestemmingsplan of reeds in uitvoering.

Rond bepaalde aspecten wordt een zone gehanteerd waarin de geschiktheid voor het RBT toe- of afneemt. De breedte van die zone hangt af van de waarde van het aspect in de omgeving en de kans dat het aspect wordt beïnvloed door het RBT. Voor kwetsbare aspecten geldt dat naarmate het RBT dichterbij het aspect wordt geprojecteerd de geschiktheid van het betreffende gebied afneemt. Een voorbeeld hiervan is bos: een bos heeft een grote waarde voor de omgeving en heeft daarom een bufferzone van 250 meter breed, waarin de geschiktheid voor het RBT afneemt van meest geschikt buiten de zone tot minst geschikt aan de rand van het bos. Voor kansrijke aspecten geldt daarentegen dat naarmate het RBT het aspect nadert de geschiktheid van het gebied toeneemt. Bijvoorbeeld: in de zone rond een snelweg wordt de geschiktheid voor het RBT dichterbij de snelweg juist steeds groter.

Voor de locatiekeuze zijn de zones speciale aandachtsgebieden waarbinnen geen maximale of minimale geschiktheid is, dus een soort overgangsgebied. Indien de potentiële locatie het RBT één of meerdere zones overlapt, kan gekeken worden naar:

- *Kansen om optimaal invulling te geven aan (delen van) het programma van eisen voor het RBT;*
- *Inrichtingsmaatregelen om eventuele kwetsbaarheden te ontzien.*

5.2.3 Beoordeling individuele netwerken

Binnen de vijf netwerken worden de aspecten met de daarbij behorende zones elk op zich beoordeeld. In deze beoordeling wordt aangegeven welke aspecten belangrijk geacht worden en welke aspecten minder belangrijk zijn. Deze beoordeling¹⁸ heeft plaatsgevonden in de begeleidingscommissie MER (zie ook Bijlage 5). Daarnaast is een lijst gehanteerd van een zogenaamde *blanco* beoordeling, op basis waarvan alle aspecten binnen één netwerk even zwaar meewegen.

5.3 Beoordeling individuele netwerken

In de Bijlage 5 wordt voor deze aspecten aangegeven hoe deze in de geschiktheidsbeoordeling een rol spelen.

5.3.1 Blauw netwerk

In het blauwe netwerk worden de volgende aspecten onderscheiden:

*Kwel - Intrekgebieden voor waterwinning - Belevingswater -
Watersaandachtsgebieden voor landbouw en natuur - Natte doorbraak -
Kwaliteitswater*

Duurzaam blauw netwerk

Er is sprake van een duurzaam functionerend blauw netwerk wanneer de gebruiksaanspraken en effecten van wonen en werken de natuurlijke grond- en oppervlaktewatersystemen niet beïnvloeden. Belangrijke basisprincipes daarbij zijn:

- schoon water schoon houden;
- water sparen in het gebied zelf;
- water hergebruiken.

¹⁸ de beoordeling van aspecten en netwerken vindt plaats door 100 punten te verdelen over de aspecten binnen één netwerk, of over de vijf netwerken.

Aanknopingspunten

Aanknopingspunten voor duurzame ontwikkeling vanuit het blauwe netwerk zijn onder andere:

- aanwezigheid van schoon water;
- natte natuurontwikkeling;
- waterstromen binnen de locatie scheiden naar kwaliteit, zo mogelijk binnen de locatie zelf zuiveren.

Een bijdrage van het RBT hieraan ligt in eerste instantie bij de keuze van de locatie: waardevolle en kwetsbare aspecten in het blauwe netwerk dienen op afstand te worden gehouden. Kansrijke aspecten kunnen ingepast worden. Indien dit niet altijd mogelijk is in het locatiekeuzeproces, kan op inrichtingsniveau inpassing en/of aansluiting worden bekeken.

Randvoorwaarden en zones

Het beleid van het waterschap Regge en Dinkel is gericht op vasthouden van gebiedseigen water. Hiermee kunnen effecten die leiden tot verdroging of versnelde afvoer van water worden gereduceerd of geminimaliseerd. Om de kwetsbare functies in het blauwe netwerk te beschermen is om deze aspecten in de analyse, waar mogelijk en nuttig, een zone gelegd. Rondom grondwateraspecten zoals kwel, intrekgebieden voor waterwinning, wateraandachtsgebieden voor landbouw, natuur en kwaliteitswater zijn geen zones gelegd. De grondwaterstromen zijn zodanig wisselend per gebied, dat de invloeden van buitenaf niet altijd door een zone kunnen worden ondervangen. De gebieden zijn daarnaast met een ruime marge begrensd, zodat invloeden op de aspecten niet rechtstreeks het meest kwetsbare gebiedsdeel treffen.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor het RBT

De factoren uit het blauwe netwerk die van belang zijn voor de vestiging van een RBT zijn de volgende:

Ten eerste de ligging in het watersysteem. Met name is van belang de ontwateringstoestand van de gronden waarbij een voorkeur bestaat voor hoge en goed ontwaterde gronden. Bij zeer natte omstandigheden moet relatief veel inspanning geleverd worden om de grondwaterstand te beheersen (ontwateringsmiddelen) of zal veel grond aangevoerd moeten worden (ophoging).

Ten tweede is het van belang, met name voor de omgeving, dat de vestiging van het RBT niet plaatsvindt in gebieden met een functie als intrekgebied voor kwetsbare functies (natuur en waterwinning). Dit punt kan strijdig zijn met de ligging in het watersysteem, omdat intrekgebieden veelal een goede ontwatering veroorzaken. Wanneer wordt gekozen voor een locatie in een kwelgebied, zal de mate van kwel de inrichting van het terrein kunnen sturen. Zo kan het best gebouwd worden op een grond waarin de permanente kwelflux zo laag mogelijk is.

Ten derde is de bodemopbouw van belang. Storende lagen in de bodem (zoals bijvoorbeeld het keileem in het noordoosten van het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord) en zettingsgevoelige gronden stellen meer eisen aan de te treffen maatregelen voor bijvoorbeeld ontwatering of grondverbetering. Over zettingsgevoeligheid in het gebied zijn op dit moment nog geen uitspraken te doen.

Rekening gehouden moet worden met de afwatering van een RBT. Verhoging van het verharde oppervlak leidt namelijk tot versnelling van de afvoer van het water (hiervan zijn indicaties bekend). Zonder maatregelen kan dit leiden tot een verminderde aanvulling van het grondwater, zodat verdroging optreedt. Daarnaast kan verhoging van verhard oppervlak ook leiden tot afvoerpieken.

5.3.2 Groen netwerk

In het groene netwerk worden de volgende aspecten onderscheiden:

Bos - Bosontwikkeling - Recreatief groen - Ecologische verbindingzones - Provinciale Ecologische Hoofdstructuur - Natuur overig - Herinrichtingsplannen - Zones landelijk gebied

Duurzaam groen netwerk

Er is sprake van een duurzaam functionerend groen netwerk wanneer de kenmerkende levensgemeenschappen voor het gebied zich optimaal kunnen ontwikkelen en de daarin thuishorende planten en dieren zich goed kunnen verspreiden. Dit betekent dat wonen en werken de ecologische kwaliteiten en potenties niet mogen aantasten, en waar mogelijk bijdragen aan de versterking van die mogelijkheden. Daarbij bestaat steeds een sterke relatie met het functioneren van het blauwe netwerk (water). Belangrijke basisprincipes zijn:

- behouden/verder ontwikkelen van actuele kwaliteiten;
- ontwikkelen van potenties;
- zorg voor verbindingen tussen afzonderlijke biotopen; ecologische verbindingzones spelen hierin een belangrijke rol.

Aanknopingspunten

Aanknopingspunten voor duurzame ontwikkeling vanuit het groene netwerk zijn onder andere:

- behouden en uitbreiden van groene zones;
- zorgen voor verbindingen tussen groene gebieden, behouden en uitbreiden van de bestaande verbindingzones;
- aanleggen van groene zones;
- compensatie voor eventueel verlies van groene kwaliteiten, volgens het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap (Provincie Overijssel).

Op locatiekeuzeniveau is het, net als met het blauwe netwerk, hier zaak de kwetsbare elementen te ontzien. Wanneer dit niet geheel mogelijk is, kan op inrichtingsniveau verder uitgewerkt worden waar inpassing van kwetsbare groene aspecten mogelijk is. Het groene netwerk kan op inrichtingsniveau een kader vormen voor het ontwerp van het RBT

Randvoorwaarden en zones

Onder de harde randvoorwaarden die gesteld worden binnen het groene netwerk valt alleen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Deze komt binnen de zoekgebieden voor in de 'hoek' bij 'Grasbroek in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord en ten zuiden van de A1 in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal. Omdat de aspecten binnen het groene netwerk een waarde hebben voor de omgeving zijn ze in principe minder geschikt voor de vestiging van een RBT. In het algemeen kan gezegd worden dat de toestand van het groene netwerk sterk gekoppeld is aan de situatie in het blauwe netwerk. Schommelingen in de bodem- en oppervlaktewaterstanden, of in de kwaliteit hiervan hebben zijn weerslag op bos, groen recreatiegebied en de gehele ecologische structuur van het gebied.

Om de verschillende 'groene' aspecten is een zone gelegd. In de bijlage Netwerken is per aspect aangegeven of, en zo ja, welke zone (beschermingszone) wordt gehanteerd en waarom.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor het RBT

Binnen het groene netwerk bestaan bepaalde aspecten waarmee bij de locatiekeuze rekening mee moet worden gehouden. Met name de harde randvoorwaarde, gesteld door de PEHS, drukt een stempel op de locatiekeuze. Andere aspecten zoals de ecologische verbindingzones, de kleine bosgebieden en de

recreatieve gebieden kunnen in een ontwerpproces op inrichtingsniveau eventueel worden ingepast in het RBT. De meest zeldzame natuurgebieden zijn echter al uitgeselecteerd door de keuze van de zoekgebieden in de Zones van het Landelijk Gebied I en II.

5.3.3 Grijs netwerk

In het grijze netwerk worden de volgende aspecten onderscheiden:

Snelwegen	-	Toekomstige snelwegen	-	Ontsluitingspunt snelwegen	-
Gebiedsontsluitingswegen	-	Transportwaterwegen	-	Spoorwegen	-
NS-stations en toekomstige NS-stations	-	Overslag station	-	Water-terminal	-
		OV doorstroomas			

Duurzaam grijs netwerk

Er is sprake van een duurzaam functionerend grijs netwerk wanneer dit in de basisbehoefte voorziet aan mobiliteit, binnen randvoorwaarden van milieu-kwaliteit (energieverbruik, geluidsoverlast en uitstoot van verontreinigde stoffen), ecologische kwaliteit (verstoring, versnippering en verstoring), verkeers-leefbaarheid (verkeersveiligheid en sociale veiligheid) en bereikbaarheid.

Belangrijke basisprincipes zijn daarmee:

- optimaal fietsnetwerk;
- optimaal hoogwaardig openbaar vervoernetwerk;
- beperkt autogebruik;
- zo min mogelijk energiegebruik/energieverlies.

Deze aspecten gelden echter vooral op inrichtingsniveau en komen daarom in de volgende fase van het MER aan de orde.

Aanknopingspunten

Ten aanzien van de locatiekeuze gelden voor duurzame ontwikkeling vanuit het grijze netwerk onder andere de volgende aanknopingspunten:

- ontsluitingsmogelijkheden voor spoor, weg- en waterwegen;
- mogelijkheden voor multimodaal transport;
- Hoogwaardige Openbaar Vervoersmogelijkheden.

Op locatiekeuzeniveau liggen voor het RBT vooral mogelijkheden om aansluiting te vinden bij transport over verschillende modaliteiten.

Randvoorwaarden en zones

Voor het grijze netwerk gelden een aantal harde randvoorwaarden. Zo kan een bedrijventerrein niet gerealiseerd worden waar wegen, waterwegen of spoorwegen gelegen zijn. Deze aspecten vormen dus allen een harde randvoorwaarde. De zones om de “grijze” aspecten zijn allen optimalisatiezones of positieve zones. Dit betekent dat hoe dichterbij het aspect, hoe beter geschikt voor de aanleg van het RBT. In de bijlage Netwerken wordt nader ingegaan op de zones bij de verschillende aspecten van het grijze netwerk.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor het RBT

Vanuit het Programma van eisen van het RBT kan gesteld worden dat goede bereikbaarheid één van de hoofdcriteria is. Goede bereikbaarheid heeft in eerste instantie te maken met de aanwezigheid van ontsluitingsmogelijkheden, over de weg, maar ook per spoor en over water. Daarnaast telt de kwaliteit van deze mogelijkheden zwaar mee, want bij hoge kansen op congestie zal dit leiden tot negatieve ontwikkelingskansen.

Uit cijfers betreffende de intensiteit van het wegennet in en nabij de zoeklocaties (zie hoofdstuk 4) is niet direct af te leiden welk zoekgebied voor het regionale bedrijventerrein Twente qua verkeersafwikkeling het meest gunstig is. In principe zijn de knooppunten Azelo en Buren het meest congestiegevoelig omdat hier twee rijkswegen samenkomen. De gemeten verkeersintensiteiten zijn op deze wegvakken ook duidelijk het hoogste. Naast congestiegevoeligheid is tevens de kwaliteit van het onderliggende wegennet en de ontsluitingsstructuur op de stroomwegen van essentieel belang. Daarnaast is onbekend of de capaciteit van het bestaande wegennet toereikend is voor het extra verkeer dat door het regionale bedrijventerrein Twente wordt gegenereerd. Gegevens over de intensiteit/capaciteitsverhouding op het wegennet zijn vooralsnog onbekend. Uitspraken over de geschiktheid van de gebieden voor het RBT naar aanleiding van de intensiteit kunnen dan ook niet gedaan worden.

5.3.4 Rood netwerk

In het rode netwerk worden de volgende aspecten onderscheiden:

Woonbebouwing - Gepland woongebied - Bedrijventerrein - Gepland bedrijventerrein

Duurzaam rood netwerk

Er is sprake van een duurzaam rood netwerk wanneer:

- het terrein in hoge mate zelfvoorzienend is;
- de functionele, belevings- en toekomstwaarden van het terrein hoog zijn;
- de interne mobiliteitsbehoefte gering is.

Aanknopingspunten

Aanknopingspunten voor duurzame ontwikkeling vanuit het rode netwerk zijn onder andere:

- intensief ruimtegebruik;
- voortzetten van bestaande stedelijke structuren;
- aansluiting op geprojecteerd (lokaal) bedrijventerrein.

In de locatiekeuze kan reeds rekening gehouden worden met de aansluiting op zowel de bestaande stedelijke structuren als aansluiting op bestaande of geplande bedrijventerreinen. Op inrichtingsniveau kan vervolgens gekeken worden naar verdere mogelijkheden voor een duurzaam de mogelijkheid voor het RBT om zelfvoorzienend, met inzet op hoge toekomstwaarde en geringe mobiliteitsbehoefte-genererend te zijn. Een duurzame inrichting streeft daarnaast naar een intensief gebruik van de ruimte en eventuele milieukoppelingen met reeds bestaande bedrijven (warmte, energie, afval).

Randvoorwaarden en zones

Voor het rode netwerk geldt bij alle aspecten een harde randvoorwaarde. De bestaande woon- en werkgebieden worden als ongeschikt geacht voor de vestiging van een RBT. Dit betekent dat bestaande bedrijventerreinen in principe niet worden omgezet naar een regionaal bedrijventerrein. Het gaat op dit niveau alleen om de woongebieden zoals aangegeven op de CBS-kaart, en zoals zichtbaar gemaakt in de rode-netwerkkkaart. De geplande woongebieden en bedrijventerreinen op de rode-netwerkkkaart zijn in eerste instantie de harde plannen. Daaroverheen is een lay-over gelegd met daarop de overige ‘zachte’ plannen. In de beoordeling voor de locatiekeuze worden alleen de harde plannen meegenomen.

Omdat het een RBT betreft waarop ook bedrijven met milieucategorie-5 voor kunnen komen, wordt als zone de maximale afstand van 1000 meter aangehouden tot de (geplande) woongebieden. De (geplande) bedrijventerreinen hebben een positieve buffer van 500 meter die mogelijkheden biedt voor optimalisatie van de inrichting (optimalisatiezone).

Ontwikkelingsmogelijkheden voor het RBT

Mogelijkheden voor het RBT liggen in het rode netwerk voornamelijk in de nabijheid van bestaand of gepland bedrijventerrein. Bij aansluiting hiermee kan intensief gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden tot samenwerking tussen de verschillende bedrijven en intensief gebruik gemaakt worden van de aanwezige ruimte.

De afstand tot de woonomgeving wordt in de beoordeling tevens meegenomen als onderdeel van de leefbaarheid (zie volgend hoofdstuk).

5.3.5 Geel netwerk

In het gele netwerk worden de volgende aspecten onderscheiden:

Aardkundig waardevolle gebieden - Waardevol Cultuur Landschap -
Archeologische monumenten en indicatieve waarden - Landgoederen

Duurzaam geel netwerk

Er is sprake van een duurzaam functionerend geel netwerk wanneer kwalitatief hoogwaardige stadslandschappen bestaan die duurzaam en streekeigen zijn. Dit betekent dat zorgvuldig moet worden omgegaan met cultuurhistorisch erfgoed en eigentijdse cultuuruitingen, dat oriëntatie mogelijk is aan de hand van landschappelijke en stedelijke elementen en patronen, dat er samenhang is tussen elementen en patronen, dat de ruimte multifunctioneel is en flexibel in de tijd. Bovendien moet het geheel te beheren zijn.

Aanknopingspunten

Aanknopingspunten voor duurzame ontwikkeling vanuit het gele netwerk zijn onder andere:

- uitbreiding van kwalitatief hoogwaardige stadslandschappen;
- gebruik maken van de aanwezige geomorfologische patronen, landschappelijke structuren en (streekeigen) bebouwingsstructuren.

Op locatiekeuzeniveau kan hierin aansluiting gevonden worden door de meest waardevolle gebiedsdelen zoveel mogelijk te ontzien. Indien door de locatiekeuze aspecten van het gele netwerk toch zouden conflicteren, kan bezien worden of deze op inrichtingsniveau mogelijkserwijs kunnen worden ingepast in het ontwerp.

Randvoorwaarden en zones

In het gele netwerk worden aspecten beschreven die landschappelijke en cultuurhistorische randvoorwaarden stellen aan de zoekgebieden. In dit netwerk zijn geen harde randvoorwaarden gesteld. Beide zoekgebieden vallen namelijk buiten de Belvédère-gebieden. Dat wil zeggen dat binnen deze locaties – vanuit nationaal perspectief gezien - geen stapeling van waarden uit de drie in de Nota Belvédère genoemde cultuurhistorische categorieën te zien is. Toch kunnen uit de afzonderlijke disciplines wel belangrijke waarden voorkomen. De aspecten binnen dit netwerk zijn op de kaart als vlakdekkend geheel weergegeven waarin reeds een bepaalde buffer is verdisconteerd. De aspecten hebben geen extra zones.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor het RBT

Bij de ontwikkelingsmogelijkheden van het RBT binnen het gele netwerk speelt de onomkeerbaarheid van de aantasting van aardkundige waarde een belangrijke rol in de geschiktheidsbeoordeling van de zoekgebieden.

5.3.6 Integrale beoordeling netwerken

Nadat aan de aspecten binnen de netwerken een puntenverdeling is toegekend, worden de netwerken als geheel beoordeeld. Hierbij zijn vier visies te onderscheiden, waarin verschillende accenten zijn verlegd. Deze visies zijn een middel om de verschillende uitkomsten te laten zien die ontstaan wanneer vanuit verschillende invalshoeken (met verschillende wegingen) naar de zoekgebieden wordt gekeken.:

1. Een **blanco visie**, waarbij alle netwerken en aspecten gelijk zijn gewogen;
2. Een **gewogen visie** volgens de begeleidingscommissie MER (zie voor de scores en toelichting Bijlage 5), waarbij de netwerken een bepaalde beoordeling hebben meegekregen en de aspecten eveneens;
3. Een **natuur en landschapvisie** waarbij de netwerken op het gebied van natuur en landschap (blauw, groen en geel) een zwaarder gewicht hebben gekregen dan de overige netwerken (30-30-30-5-5). De aspecten binnen de netwerken zijn hierbij gelijk gewogen;
4. Een **infra en bebouwingsvisie** waarbij de netwerken op het gebied van infrastructuur en bebouwing (grijs en rood) een zwaarder gewicht hebben gekregen (35-35-10-10-10) De aspecten binnen de netwerken zijn hierbij opnieuw gelijk gewogen.

Doel van dit locatiekeuzeprocess is het vinden van een geschikte locatie van minimaal 185 ha bruto in omvang. Dit gebied zal deels als geschikt kunnen worden beoordeeld vanuit alle netwerken tezamen, maar een deel zal met conflicterende aspecten vanuit één of meerdere netwerken te maken krijgen, omdat het gebied bijvoorbeeld gelegen is in een (negatieve)zone. In dit geval zal een inventarisatie van de verantwoordelijke aspecten voor de mate van integrale (on-)geschiktheid worden gemaakt. Voor de betreffende gebiedsdelen en/of aspecten zullen vervolgens op inrichtingsniveau de nodige compenserende en mitigerende maatregelen worden beschreven. Dit kan overigens ook inhouden dat de betreffende aspecten worden geïntegreerd in het RBT.

In het volgende hoofdstuk wordt op basis van het hiervoor weergegeven beoordelingsproces een aantal voorkeurslocaties geselecteerd.

6 Naar een voorkeurslocatie

6.1 Inleiding

Op basis van de netwerkkaarten met daarop de gegevens van de huidige situatie in het studiegebied, zoals weergegeven in hoofdstuk 4, en met behulp van de beoordelingsmethodiek zoals weergegeven in hoofdstuk 5, vindt in dit hoofdstuk de analyse plaats voor de relatieve geschiktheid van de zoekgebieden voor de situering van een regionaal bedrijventerrein. Dit wil zeggen dat de geschiktheid binnen de zoekgebieden wordt beoordeeld in termen van meer of minder geschikt op basis van de in kaart gebrachte netwerken.

In dit hoofdstuk wordt eerst in paragraaf 6.2 de geschiktheid van de individuele netwerken beschreven, zowel op basis van een blanco-beoordeling (waarin alle aspecten even zwaar meetellen) als op basis van een gewogen beoordeling van de begeleidingscommissie.

Na de beoordeling van de individuele netwerken worden in paragraaf 6.3 de visies geanalyseerd. Deze visies zijn gemaakt op basis van een score per netwerk. Hieruit zijn vier visies ontstaan (die ook reeds zijn aangekondigd in hoofdstuk 5).

Op basis van deze analyses worden in paragraaf 6.4 een aantal voorkeursgebieden geselecteerd. Voor deze voorkeursgebieden worden vervolgens ook leefbaarheidsaspecten in relatie tot een te realiseren bedrijventerrein beschouwd (paragraaf 6.5).

6.2 Individuele netwerken

De individuele netwerken zijn op twee manieren gewogen. Zowel in een blanco beoordeling, waarbij alle aspecten even zwaar wegen, als in een beoordeling van de Begeleidingscommissie MER. In deze analyse worden de beoordeelde netwerken beschreven en worden verschillen tussen de beoordelingen geanalyseerd, nadat eerst de kaarten van de verschillende netwerken zijn weergegeven.

6.2.1 Blauw netwerk

Wanneer gekeken wordt naar de geschiktheidsbeoordeling op beide kaarten van het blauwe netwerk kan geconcludeerd worden dat beide kaarten weinig verschillen opleveren. Bij de gewogen beoordeling van de begeleidingscommissie-MER is de Natte Doorbraak zwaarder meegewogen, waardoor het contrast (geschikt/ minder geschikt) wat vergroot wordt.

Duidelijk blijkt dat de kwelgebieden in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord het meest geschikt zijn voor de vestiging van een RBT. Dit komt doordat er in die gebieden weinig conflicterende aspecten samenvallen. Hierbij moet worden opgemerkt dat kwel tevens een positieve bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van natuurwaarden, wat weer als ontwerpcriterium kan worden meegenomen voor de inrichtingsvarianten van het RBT in een kwelgebied.

De relatief geschikte kwelgebieden in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal worden minder geschikt geacht omdat in dit gebied ook sprake is van kwaliteitswater en een gebiedsdekkend wateraandachtsgebied. Dit zoekgebied is in dit netwerk daarom relatief het minst geschikt.

De Natte Doorbraak is in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord een opvallend minder geschikt gebied. Dit wordt mede veroorzaakt door het overlappende belevingswater van de Bornerbroekse waterleiding en de Azelerbeek.

6.2.2 Groen netwerk

In beide geschiktheidskaarten (blanco en gewogen) komen de ecologische verbindingszones duidelijk als minst geschikt naar voren. In de gewogen versie zijn de zwaarst meegewogen aspecten (bos, PEHS en ecologische verbindingszones) apart te onderscheiden. In de blanco versie tellen de andere aspecten verhoudingsgewijs zwaarder mee, waardoor het kleurverschil in de gewogen geschiktheidskaart wat groter is dan in de blanco kaart. Met name speelt dit in het gebied tussen Zenderen en Borne, omdat hier ook een gepland bosgebied is welke in de beoordeling niet zo zwaar weegt. Ook in de gewogen versie zijn de herinrichtingsplannen bij Saasveld-Gammelke en Enter lichter gewogen dan in de “blanco score”.

6.2.3 Grijs netwerk

Over het algemeen zijn in de kaarten van het grijze netwerk geen relatief zeer geschikte gebieden terug te vinden. Dit is te wijten aan het grote aantal aspecten dat meeweegt in dit netwerk. Hierdoor wordt de gemiddelde waarde per aspect lager en de relatieve geschiktheid navenant minder.

In beide kaarten van het grijze netwerk komt wel duidelijk naar voren dat de nabijheid van waterterminal Hengelo, de A1 en gebiedsontsluitingswegen het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal als relatief meest geschikt doen uitkomen. De invloed van de waterterminal is in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord gering. In dit laatste zoekgebied is een duidelijk verschil te zien tussen de blanco- en de gewogen-beoordeling. De aanwezigheid van snelweg, gebiedsontsluitingswegen en waterweg in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord zorgt ervoor dat in de gewogen beoordeling een grotere geschiktheid bestaat in de noord-westelijke hoek.

6.2.4 Rood netwerk

Op de geschiktheidskaarten van het rode netwerk is duidelijk te zien dat de aansluiting op bestaande bedrijventerreinen de geschiktheid in grote mate bepaalt. Rondom de stortplaats “Elhorst/Vloedbelt” en de zone aansluitend aan het bedrijventerrein nabij Borne-Noord en Almelo-Zuid in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord is als relatief geschikt gebied aangegeven. De plek rondom de stortplaats Elhorst/Vloedbelt is duidelijk als relatief geschikt uit de beoordeling gekomen. In de locatiekeuze moet echter rekening gehouden worden met een eventuele bestemmingswijziging in de toekomst. In het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal komen, met name in het midden, weinig conflicterende

aspecten voor, het gebied wordt vanuit het rode netwerk dan ook aangegeven als relatief geschikt.

Rondom de woonkernen is duidelijk te zien dat een groot gebied als relatief minder geschikt is beoordeeld vanwege de gewenste zone tussen industriegebied en woongebied.

De verschillen tussen de blanco score en de gewogen score zitten in het feit dat in de gewogen score de bestaande woon- en werkgebieden zwaarder meewegen dan de geplande woon- en werkgebieden. De verschillen zijn echter dermate klein dat in de kaartbeelden (*rood-ongewogen* tegenover *rood-gewogen*) weinig is terug te vinden.

6.2.5 Geel netwerk

Uit de geschiktheidsbeoordeling van het gele netwerk blijkt dat het deel van het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord ten westen van de A35 de minste landschappelijke en aardkundige waarden bevat en dus voor dit netwerk als meest geschikt wordt beoordeeld. De ongeschikte gebieden zijn met name bepaald door de aanwezigheid van het WCL en archeologische waarden. Hierdoor wordt het gehele zoekgebied Hengelo-Oldenzaal en het deel van het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord ten oosten van de A35 in het gele netwerk als minder geschikt beoordeeld. Duidelijk aanwezig zijn de archeologische monumenten en landgoederen van Stichting Twickel in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord. Hierin is dan ook het onderscheid tussen de gewogen en blanco visie zichtbaar. Landgoederen tellen in de gewogen visie minder zwaar mee dan archeologische waarden.

6.3 Integrale analyse (visies)

In de integrale analyse worden de visies geanalyseerd. Hierin komen de vier visies aan bod (zie ook hoofdstuk 5):

1. Blanco visie (alle netwerken wegen even zwaar);
2. Gewogen visie van de Begeleidingscommissie (zie bijlage 5);
3. Visie Natuur en Landschap (blauw, groen en geel wegen zwaarder dan rood en grijs);
4. Visie Infra en Bebouwing (grijs en rood wegen zwaarder dan blauw, groen en geel).

Op de volgende pagina's zijn de geschiktheidsbeoordelingen volgens de verschillende visies weergegeven op kaart. Na de kaarten volgt een analyse van de kaartbeelden per visie.

6.3.1 Blanco visie

In de blanco visie komt het gedeelte van zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord ten westen van de A35 als meest geschikt uit de beoordeling. Over het geheel is het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal het minst geschikte gebied. Dit wordt met name veroorzaakt door aspecten uit de blauwe (waternaandachtsgebied, kwaliteitswater, intrekgebied voor waterwinning), groene (PEHS, ecologische verbindingszone) en gele (WCL, archeologische waarden) netwerken. Deze kwetsbare aspecten leggen beperkingen op de relatieve geschiktheid van het gehele zoekgebied. De meer kansrijke aspecten zoals de waterterminal in Hengelo en de aanwezigheid van de A1 en twee op- en afritten worden door de kwetsbare aspecten in zekere mate onderdrukt.

Het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord is voor wat betreft relatieve geschiktheid in twee delen te splitsen. Het oostelijke gedeelte (rondom Zenderen en Borne) is relatief minder geschikt. Dit wordt veroorzaakt door aspecten uit de blauwe (Natte doorbraak, belevingswater), groene (ecologische verbindingszone, zoekgebied voor bosontwikkeling), rode (nabijheid woongebieden Zenderen, Borne en sociaal culturele voorzieningen) en gele (WCL, archeologische waarden en landgoederen) netwerken. De meest geschikte gebieden zijn te vinden in het westen van het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord. Als voornaamste oorzaak kunnen in feite de relatief minder aanwezige kwetsbare gebiedsfuncties worden genoemd, en de juist positief werkende aspecten zoals nabijheid van de A35, de gebiedsontsluitingswegen en aansluiting aan bestaand bedrijventerrein en stedelijk gebied bij Almelo-Zuid. Opvallend is de relatief minder geschikte strook van de Natte Doorbraak die hier tevens samenvalt met de ecologische verbindingszone.

6.3.2 Gewogen visie

In grote lijnen komt het beeld overeen met de blanco visie. De meerdere of mindere geschiktheid betreft in feite dezelfde gebiedsdelen, echter het belang dat er aan wordt gehecht is lichter of zwaarder. Hengelo-Oldenzaal blijft het relatief minst geschikte zoekgebied. De meest geschikte gebiedsdelen blijven min of meer gelijk, dat zijn de gebieden waarin de minste kwetsbare aspecten voorkomen. Ook duidelijk te onderscheiden als meer geschikt zijn de kwelgebieden (vergelijk ook de blauw netwerkkaarten). Een onderscheid met de blanco visie is te zien in de hoge score bij de weging van het groene en blauwe netwerk. Hierdoor licht de strook van de Natte Doorbraak/ecologische verbindingszone wat meer op.

6.3.3 Visie natuur en landschap

De zwaardere weging van de (veelal gebiedsdekkende) blauwe, groene en gele netwerken in deze visie hebben hun weerslag op het kaartbeeld. Hierin is duidelijk te zien dat de geschiktheid van het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal minder is dan in de twee voorgaande visies.

In het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord wordt een groot gedeelte ten westen van de A35 als relatief geschikt beoordeeld. Alleen het oostelijke gedeelte is relatief minder geschikt voor het RBT. Dit heeft als oorzaak onder meer het grote belang dat in deze visie wordt gehecht aan archeologische waarden (gele netwerk) en de bosontwikkelingsplannen (groene netwerk) ter plaatse. In het westelijke deel van dit zoekgebied zijn duidelijk de weinig geschikt geachte kleine bosgebieden aanwezig. Door de extra waarde die in deze visie aan het groene netwerk is gegeven, is het relatief meest geschikte gebied kleiner dan in de blanco visie en de gewogen visie.

6.3.4 Infra en bebouwingsvisie

In deze visie is duidelijk te zien dat de aansluiting bij bedrijventerrein en de aanwezigheid van (water)wegen zwaar meeweegt. In het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord valt op dat de meest geschikte gebieden zich bevinden rondom de stortplaats Elhorst/Vloedbelt en in de hoek bij het Twentekanaal en de A35. Dit wordt met name veroorzaakt door de het belang dat in deze visie wordt gehecht aan de rode en grijze netwerken.

In het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal is de invloed van de A1, het spoor en de op- en afritten groot. Dit resulteert in een hoge mate van geschiktheid in de strook langs de A1, en met name in de hoeken bij de op- en afritten.

6.4 Selectie voorkeursgebieden

Bij de selectie van voorkeursgebieden wordt de visie van de begeleidingscommissie als uitgangspunt gehanteerd. Waar van belang worden ook doorslaggevendende factoren van andere visies aangegeven.

Uit de geschiktheidsbeoordeling komen de volgende punten naar voren:

- het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal is relatief minder geschikt voor de vestiging van het RBT, met name vanwege de aanwezigheid van kwaliteitswater, een gebiedsdekkend wateraandachtsgebied, de aanwezigheid van waardevol cultuurhistorisch landschap en archeologische waarden. Daarnaast ontbreekt voor dit gebied de mogelijke aansluiting op bestaande bedrijventerreinen. Hier tegenover staat dat de ontsluiting van een RBT in dit gebied redelijk goed geregeld zou kunnen worden, gezien de huidige infrastructuurele voorzieningen;
- het gebied tussen Almelo en Borne, nabij Zenderen, wordt in alle visies als minder geschikt geacht met name vanwege de aanwezigheid van woonkern Zenderen, de geprojecteerde verbindingzone, de natte doorbraak en de zoeklocatie voor bosontwikkeling. Voor dit gebied geldt tevens dat er nauwelijks aansluiting is bij bestaande bedrijventerreinen. Hoewel het gebied rond de stortplaats Elhorst/Vloedbelt eveneens als relatief geschikt gebied wordt aangemerkt in de visie, wordt voor dit gebied opgemerkt dat de huidige bestemming (bedrijventerrein) in de toekomst zal veranderen. Na afwerking van de stortplaats krijgt dit terrein een groene- en/of recreatieve functie. Het gebied is daarom ook onderdeel van het zoekgebied voor bosontwikkeling. De termijn waarop afwerking plaats gaat vinden is echter nog niet bekend. In de gehanteerde systematiek kon hiermee dan ook geen rekening gehouden worden. Daarnaast is het gebied te klein en versnipperd om in aanmerking te komen voor het RBT. Vanuit de toekomstige bestemming en de krappe ruimte kan daarom het gebied rond de stortplaats worden aangemerkt als relatief ongeschikt. Aspecten welke in het gebied tussen Almelo en Borne een positieve uitwerking hebben zijn de infrastructuurele voorzieningen voor spoor- en wegverkeer en, voor een deel van het gebied, het ontbreken van aspecten van het gele netwerk (landschap en cultuurhistorie);
- in het westelijke deel van zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord komen de relatief meest geschikte gebieden voor, met name vanwege de reeds aanwezige infrastructuurele voorzieningen (nat en droog) en de nabijheid van bestaande bedrijventerreinen. Voorts ontbreken in dit gebied kwetsbare aspecten van het blauwe, groene en gele netwerk, uitgezonderd de Natte Doorbraak/ecologische verbindingzone.

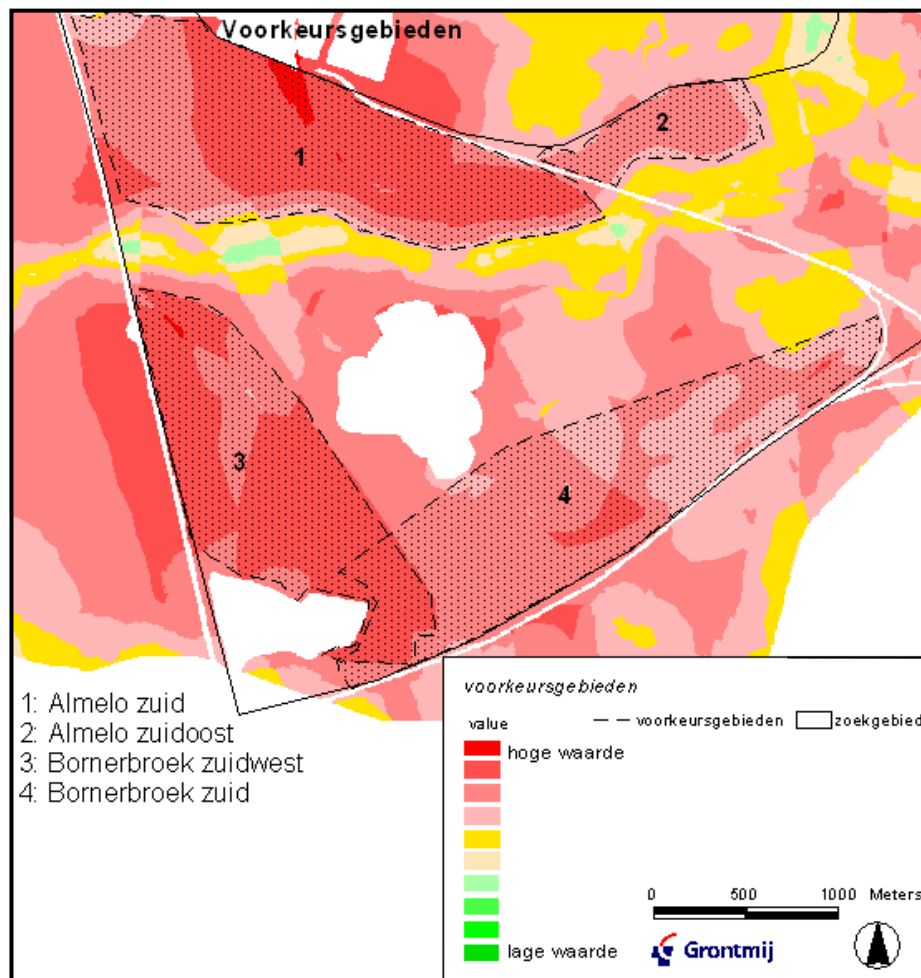
Uit bovenstaande analyse blijkt dat in het westelijke deel van het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord de relatief meest geschikte gebieden voorkomen. Van de in de legenda aangewezen meest geschikte kleurschakeringen (de bovenste vier kleuren: relatief meest geschikt), heeft het PO-Twente een selectie gemaakt van vier voorkeursgebieden.

Deze gebieden zijn:

1. Almelo-Zuid (oppervlakte circa 160 ha): een gebied dat duidelijk begrensd kan worden door de A35, het kanaal en de Natte Doorbraak;
2. Almelo-Zuidoost (oppervlakte circa 31 ha): een relatief klein gebied dat grenst aan de A35 en eveneens wordt begrensd door de Natte Doorbraak. Dit gebied zal vanwege de geringe oppervlakte zelfstandig geen betekenis kunnen hebben voor het RBT, maar wel in aansluiting met het terrein bij Almelo-Zuid;
3. Bornerbroek-Zuidwest (oppervlakte circa 130 ha): een gebied dat relatief gunstig is gelegen aan het Twentekanaal en nabij de A1;
4. Bornerbroek-Zuid (oppervlakte circa 160 ha): een gebied dat relatief gunstig is gelegen langs de A1.

In figuur 6.1 zijn deze gebieden weergegeven. Het leefbaarheidsonderzoek zal zich toespitsen op deze voorkeursgebieden.

Figuur 6.1: Voorkeursgebieden



6.5 Analyse leefbaarheidsaspecten voorkeursgebieden

6.5.1 Leefbaarheid en leefbaarheidsaspecten

Aanvullend op de tot dusver in dit MER beschreven deelstudies voor omgevingsaspecten, is het van belang om nader inzicht te krijgen in wat de komst van een RBT nu eigenlijk betekent voor de mensen die er persoonlijk door geraakt kunnen worden. Dit kan doordat ze in het zoekgebied of in de directe omgeving daarvan wonen, werken en/of recreëren.

Het begrip ‘leefbaarheid’ kan in verband worden gebracht met ‘geschiktheid voor menselijke bewoning’ [Boomars en Hidding, 1997]. Wordt het leefbaarheidsbegrip toegepast op landelijke gebieden, zoals de zoekgebieden voor het RBT, dan gaat het – vrij vertaald – om de vraag naar de kwaliteit van de landelijke gebieden als menselijke leefomgeving. Die kwaliteit is niet alleen van belang voor de bewoners, ook voor bijvoorbeeld recreanten en passanten zijn landelijke gebieden een deel van hun leefomgeving.

Of een plattelandsgebied of plattelandskern als leefbaar wordt ervaren, wordt deels bepaald door persoonlijke situaties en subjectieve oordelen. Zo zal bijvoorbeeld het ontbreken van een basisschool in een kleine kern die kern minder aantrekkelijk maken voor met name jonge gezinnen.

De mate waarin een gebied als leefbaar wordt ervaren is geen onveranderlijk gegeven. Een voor de leefbaarheid belangrijke ontwikkeling is onder meer het proces van afnemende of stagnerende groei van de bevolking, werkgelegenheid en voorzieningen. Wanneer in een gebied mensen, werk en voorzieningen ‘dunner gezaaid’ raken, bestaat het gevaar dat dergelijke gebieden in een neerwaartse spiraal terecht raken. Belangrijke factoren hierbij zijn afnemende werkgelegenheid in de landbouw en daaraan gerelateerde bedrijvigheid; onvoldoende compensatie van het werkgelegenheidsverlies in andere sectoren van de economie; het wegtrekken van (met name) jongeren naar elders en het verlies aan draagkracht voor lokale voorzieningen.

Naast voornoemde aspecten is een belangrijk motief om aandacht te besteden aan het leefbaarheidsbegrip, het bestaan van ‘dorpsbinding’. Vrijwel overal in Nederland zijn plattelandskernen sterk geïntegreerd in een ruimere omgeving. Bewoners van kleine(re) kernen hebben via activiteiten in de sfeer van arbeid, vrijetijdsbesteding en scholing deel aan sociale verbanden die de schaal van het dorp soms ver overstijgen. Dorpsbinding kan onder dergelijke omstandigheden steeds meer te maken krijgen met waardering voor de eigen sociale en fysieke identiteit van het dorp of de regio, ook door hen die daar oorspronkelijk niet vandaan komen

Samenvattend kan worden gesteld dat persoons- en contextgebondenheid belangrijke kenmerken zijn van leefbaarheid. Dit betekent dat de waardering van leefbaarheidsaspecten niet alleen van gebied tot gebied en van periode tot periode kan verschillen, maar ook dat verschillende (groepen van) betrokkenen de leefbaarheidssituatie verschillend kunnen waarderen.

6.5.2 Integratie leefbaarheidsaspecten in het MER RBT

Het belang om een analyse van leefbaarheidsaspecten toe te voegen aan deze milieueffectrapportage blijkt onder meer uit de vele inspraakreacties op de Startnotitie. Een en ander heeft geresulteerd in de navolgende richtlijnen voor het MER:

“Het MER dient inzicht te geven in de mogelijke (sociale) gevolgen voor lokale leefgemeenschappen. Aanvullend op de ‘netwerken’ uit de Startnotitie dienen in het MER sociale en maatschappelijke aspecten aan de orde te komen. De aspecten dienen zoveel mogelijk zowel in het locatiekeuzeprocess als bij de keuze voor de inrichting aan de orde te komen. Onder meer dient inzicht te worden verkregen verwijdering van woningen en/of landbouwbedrijven en de mogelijke barrièrewerking van het RBT”.

Bij het beschrijven van de gevolgen van het RBT dient het MER inzicht te geven in onder meer:

- *Het te amoveren aantal woningen en landbouwbedrijven en de mogelijkheden tot herhuisvesting;*
- *Gevolgen voor de bereikbaarheid van voorzieningen;*
- *De sociale gevolgen voor de omringende lokale leefgemeenschappen.*

Het uitwerken van leefbaarheidsaspecten in dit MER heeft als doel om de kwaliteit van de menselijke leefomgeving in kaart te brengen en te analyseren, vanuit het oogpunt van de gebiedsgebruikers. De uitwerking zal plaatsvinden vanuit de volgende basisgedachten:

- het RBT zal fysiek nadrukkelijk invulling geven aan een gebied van circa 185 ha;
- het RBT zal in het betreffende gebied tot gevolg hebben dat bewoners noodgedwongen zullen moeten verhuizen;
- het vertrek van bewoners zal mogelijkserwijs van invloed zijn op het draagvlak van aanwezige voorzieningen.

Te analyseren aspecten

Vanuit voornoemde punten zal het RBT invloed uitoefenen op meerdere leefbaarheidsaspecten, welke als volgt zijn afgebakend en geordend:

Sociaal ruimtelijke aspecten	
• Gebruikswaarde • Belevingswaarde • Toe-eigeningswaarde • Bereikbaarheid	• welke functies vervult het gebied? • in hoeverre en op grond waarvan wordt het gebied als aantrekkelijk ervaren? • in hoeverre wordt het gebied door de bewoners als “eigen” ervaren? • in hoeverre zijn de voorzieningen binnen en buiten de kern goed bereikbaar en wat zijn de belangrijkste ontsluitingswegen?
Sociaal culturele aspecten	
• sociale contacten en gemeenschapsgevoel • voorzieningen • recreatie	• welke mate van ‘noaberschap’ is aanwezig en wat zijn de belangrijkste elementen daarvan? • welke voorzieningen ten behoeve van het levensonderhoud zijn aanwezig en welke bijdrage leveren zij daarin? • welke mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding zijn aanwezig en welke daarvan zijn gekoppeld aan het buitengebied.
Sociaal economische aspecten	
• bestaanszekerheid • woningmarkt	• wat is de belangrijkste bron van inkomsten en in hoeverre zijn er mogelijke alternatieve inkomensbronnen? • welke mogelijkheden voor vervangende woonruimte is binnen of rondom het gebied aanwezig, indien bewoners door het RBT gedwongen worden te verhuizen?

Leefbaarheidsaspecten en ruimtelijke netwerken

Een deel van de criteria die betrekking hebben op de leefbaarheid zijn benaderbaar vanuit de in dit MER gehanteerde netwerken. Zo is bijvoorbeeld geluidshinder reeds meegenomen in het rode netwerk, geeft het groene netwerk een overzicht van de aanwezigheid van (recreatieve) natuurwaarden en biedt het gele netwerk inzicht in de (belevings)waarde van het landschap.

Binnen de ruimtelijke netwerken zijn de volgende aspecten van belang voor de leefbaarheid:

Netwerk	Leefbaarheidsaspect
Blauw	• <u>gebruikswaarde</u>: randvoorwaarden agrarisch gebruik (verdroging, grondwaterstanden) en recreatief medegebruik van beken en plassen; • <u>belevingswaarde</u>: belevingswater en natuurontwikkeling ‘natte doorbraak’.
Groen	• <u>gebruikswaarde</u>: aanwezigheid natuur(ontwikkelings)gebieden, waaronder bosbouw en recreatie; • <u>belevingswaarde</u>: aanwezigheid natuur(ontwikkelings)gebieden; • <u>recreatie</u>: aanwezigheid recreatief groen; koppeling met belevingswaarde: mogelijkheden voor (bos)wandelingen.
Grijs	• <u>bereikbaarheid</u>: ligging (snel)wegennet en ontsluitingspunten, OV-verbindingen.
Rood	• <u>gebruikswaarde</u>: aanwezigheid stedelijke functies; • <u>belevingswaarde</u>: hinder door geur, geluid, stof, gevaar.
Geel	• <u>belevingswaarde</u>: aanwezigheid van landschappelijk waardevolle elementen; • <u>recreatie</u>: gekoppeld aan belevingswaarde: aanwezigheid mogelijkheden voor fiets- en wandeltochten; • <u>toe-eigeningswaarde</u>: landschap is in de loop der eeuwen opgebouwd door de bewoners, en heeft zijn vorm grotendeels te danken aan die bewoners.

De leefbaarheidsaspecten gelden als aanvullend op de netwerken. Hierbij zijn met name het draagvlak voor voorzieningen, de sociale contacten en gemeenschapsgevoel en de sociaal-economische aspecten van belang. Om de effecten van een RBT op de leefbaarheid inzichtelijk te maken, wordt eerst de huidige situatie beschreven. Daarna vindt de analyse van effecten plaats voor de verschillende voorkeursgebieden.

6.5.3 Inventarisatie huidige situatie

De vier geselecteerde voorkeursgebieden hebben met elkaar gemeen dat realisatie van het RBT ter plaatse van invloed zal zijn op de leefgemeenschap van Bornerbroek.

Bornerbroek telt 1.703 inwoners, verdeeld over 522 gezinnen (peiljaar 1999). De gemiddelde gezinsomvang is zodoende berekend op 3,26 personen.

Het gebied rondom Bornerbroek heeft een landelijk en open karakter en bestaat voornamelijk uit gras- en bouwland met boerderijen en woonhuizen. Ten zuidwesten van Bornerbroek bevindt zich de kleine recreatieplas Het Grasbroek. Het gebied wordt doorsneden door de Bornebroekse Waterleiding welke in de toekomst als Natte Doorbraak een natuurfunctie zal gaan vervullen. Tussen de landerijen bevinden zich kleine bossen zoals de “Keerriet”, het “Ramschoor”, het “Workerbos”, het “Arkinkbos” het “Hofstebosje” en het “Grasbroek”. Het gebied wordt gebruikt als recreatiegebied voor de bewoners van de streek, maar ook voor passanten en vakantiegangers. Diverse fietsroutes doorkruisen het gebied, over de bestaande verharde en onverharde wegen. Bornerbroek wordt ontsloten door vier verharde wegen in de richtingen van de vier windstreken. Dit zijn de pastor Ossestraat, De Bornsestraat, de Lohuisstraat en de Entersestraat. Deze straten zijn opgenomen in de beoordeling van de netwerken als gebiedsontsluitingsweg.

Sociaal ruimtelijke aspecten

Gebruikswaarde

Het gebied is voornamelijk agrarisch in gebruik, met name door bewoners van Bornerbroek. Daarnaast heeft het gebied tussen Almelo en Borne een functie als stedelijk uitloopgebied. Dit betekent dat het buitengebied van Bornerbroek tevens een ‘bufferfunctie’ vervult voor de inwoners van Almelo en Borne, onder andere door het bieden van recreatieve mogelijkheden.

Belevingswaarde

Het gebied rondom Bornerbroek is als groen gebied in een verstedelijkende omgeving van belang voor de ruimte en rust die er bestaat. Het stedelijk uitloopgebied tussen Almelo en Borne heeft een groen karakter dat, behalve voor de directe bewoners van het gebied, tevens een waarde heeft voor passanten en recreanten. In het gebied liggen tevens delen van het landgoed dat behoort tot de stichting Twickel.

Toe-eigeningswaarde

Deze is voornamelijk van belang voor families die reeds generaties lang in het gebied wonen. Mogelijk wordt de toe-eigeningswaarde versterkt doordat vaak drie generaties in één huis wonen. Naar aanleiding van het gesprek met de dorpsraad Bornerbroek d.d. 16 maart 2000, bleek daarnaast dat juist in Bornerbroek de nieuwkomers zich snel in de dorpsomgeving eigen gemaakt hebben. Bewoners voelen zich verbonden met het gebied.

Bereikbaarheid

Vanuit het buitengebied leiden 4 wegen rechtstreeks naar Bornerbroek. Deze wegen ontsluiten het dorp in de richtingen Enter, Almelo, Borne en Delden. Daarnaast is het buitengebied door smalle (soms onverharde) wegen bereikbaar. De wegen in het gebied worden, naast regulier gebruik, tevens van grote waarde geschat voor de diverse wandel- en fietsroutes.

Sociaal culturele aspecten

Sociale contacten en gemeenschapsgevoel

De sociale contacten en het gemeenschapsgevoel in en rondom Bornerbroek worden door de gemeenschap als “sterk” ervaren. Een voorbeeld van de sterke sociale contacten in het gebied zijn de jaarlijks terugkerende Pinksterfeesten. Meer dan 80% van de bewoners is op een of andere manier betrokken bij deze feesten. Bij de feesten tijdens het pinksterweekend wordt tevens geld ingezameld ter besteding aan diverse Bornerbroekse verenigingen (EHBO, sport, muziek, scouting). Het dorp en de daaromheen gelegen gemeenschappen zorgen samen voor de organisatie en invulling van de feesten. Al deze activiteiten duiden op een grote saamhorigheid binnen het dorp.

In het buitengebied van Bornerbroek wordt ruim de helft van de huizen dubbel bewoond. Vaak wonen drie generaties onder een dak, met grote voordelen voor de zorg tussen de gezinsleden over en weer. Dit betekent bij amovering, dat meerdere generaties beïnvloed zullen worden.

Voorzieningen

Ten behoeve van de gemeenschap van Bornerbroek zijn een aantal voorzieningen aanwezig. Deze zijn weergegeven in tabel 6.1. In de structuurschets Bornerbroek (gemeente Borne, 1989) wordt aangegeven dat het draagvlak voor voorzieningen in het dorp gering is en in de nabije toekomst zal afnemen. Op dit moment is niet precies bekend welke voorzieningen aangetast zullen worden door een afnemend draagvlak.

Tabel 6.1: Voorzieningen ten behoeve van de gemeenschap Bornerbroek (peiljaar 1999).

Voorzieningen Bornerbroek	
Onderwijs	• Basisschool (200 leerlingen)
Kerk	• 1600 parochianen, waarvan circa 560 kerkgangers; • drie kerkwerkgroepen; • contactpersonen voor o.a. gezinsviering, avondwake, ziekencommunie, ouderen; • drie zangkoren
Stichtingen / verenigingen / clubs	• Stichting Ouderen Bornerbroek; • Stichting Pinksterfeesten Bornerbroek; • Vrijwilligers verzorgingstehuis; • EHBO; • Peuterzaal; • Bibliobus; • drie muziekverenigingen; • twee dansverenigingen; • carnavalsvereniging; • toneelvereniging; • twee kaartclubs; • scouting; • zes sportverenigingen; • twee plattelandsvrouwenverenigingen.
Winkels	• 16 winkels, voor onder meer de dagelijkse levensbehoeften, kleding, vrijetijdsbesteding, huisinrichting en vervoersmiddelen.
Diensten	• 15 dienstverlenende instanties, waaronder huisartsenpraktijk, thuiszorg, verzorgingstehuis, taxi, dierenartsenpraktijk, bank en postagentschap.
Horeca	• 4 etablissementen

Recreatie

Het buitengebied van Bornerbroek omvat een oppervlak van circa 900 hectare. Vormen van recreatie die vanuit de kom van Bornerbroek richting buitengebied plaatsvinden zijn:

- wandelen: aanwezig is een (uitgezette) landelijke wandelroute rondom Bornerbroek en in ontwikkeling is het herstel van een of twee aanvullende routes;
- fietsen: zowel regionale, nationale en internationale fietsroutes doorkruisen het gebied rondom Bornerbroek;
- paardrijden;
- skaten;
- zwemmen en/of surfen op de kleine recreatieplas 'Het Grasbroek'.

Sociaal economische aspecten

Bestaanszekerheid

In de vier geselecteerde voorkeursgebieden zijn circa 35 agrarische bedrijven aanwezig. Ook zijn er agrarische bedrijven die niet direct in de voorkeursgebieden aanwezig zijn, maar toch (door hun nabije ligging) aangetast kunnen worden in hun bestaanszekerheid door o.a. grondverlies, weinig mogelijkheden tot uitbreiding of verandering in de natuurlijke omgeving (verdroging). Momenteel zijn hierover geen exacte gegevens beschikbaar.

Woningmarkt

Het is momenteel niet exact aan te geven welke mogelijkheden bestaan voor vervangende woonruimte binnen of rondom de voorkeursgebieden, indien bewoners door de komst van het RBT dienen te verhuizen. Dit is afhankelijk van de specifieke locatie van het RBT, en van regelingen (rijksoverheid) wat betreft vergoedingen en herplaatsing.

6.5.4 Analyse leefbaarheidsaspecten

Onderstaand worden de voorkeursgebieden besproken, zoals die zijn weergegeven in figuur 6.1.

1. *Almelo zuid*

A. Sociaal ruimtelijk

- *Bereikbaarheid*: bij de aanleg van het RBT zullen verschillende wegen verdwijnen of worden verlegd. De nieuwe wegen zullen geleid worden in de richting van het RBT. Dit heeft consequenties voor de bereikbaarheid van Bornerbroek en omgeving, met name vanuit en in de richting Almelo. Waar wegen zullen verdwijnen of omgelegd worden is afhankelijk van de inrichting van het gebied.
De belangrijkste weg voor de ontsluiting van Bornerbroek in de richting Almelo is in dit geval de Pastor Ossestraat.

B. Sociaal cultureel

- *Sociale contacten en gemeenschapsgevoel*: Het dorp Bornerbroek zal door de komst van een bedrijventerrein tussen Almelo en Bornerbroek 'verder' van de stad af komen te staan doordat het RBT als psychologische barrière optreedt. Er is echter al sprake van een barrière door het reeds bestaande bedrijventerrein Twentepoort, deze barrière zal door de komst van het RBT worden vergroot. Daarnaast kan de barrière enigszins worden versterkt door de aanleg van de Natte Doorbraak langs de Bornebroekse Waterleiding.
- *Voorzieningen*: Door de aanleg van het RBT zullen 95 mensen moeten verhuizen, op een aantal van 1703 is dit 5,5%. De afname van het draagvlak voor de voorzieningen zal hieraan naar verwachting evenredig zijn.
- *Recreatie*: Recreatief is het gehele gebied rondom Bornerbroek aantrekkelijk als uitloopgebied voor Almelo en Borne. Het stedelijk uitloopgebied neemt in oppervlakte en recreatiemogelijkheden navenant af bij aanleg van het RBT.

C. Sociaal economisch

- *Bestaanszekerheid*: de bestaanszekerheid van ten minste 18 agrarische bedrijven komt in gevaar. Met het vertrek van agrarische bedrijven neemt tevens de bestaansmogelijkheid van aan/af-leveranciers in de regio af. Ook de voorzieningen in het dorp zullen te maken krijgen door verkleining van het draagvlak.

Een visueel voordeel van deze locatie is de aanleg van de Natte Doorbraak langs de huidige Bornerbroekse waterleiding. Bomen en struikgewas langs deze ecologische verbindingszone ontnemen het zicht op een RBT ten noorden van de Doorbraak. Ook bij de inrichting van het terrein is het van belang hiermee rekening te houden. De psychologische barrière en afstand tot de stad Almelo wordt hiermee echter vergroot.

2. *Almelo zuidoost*

A. Sociaal ruimtelijk

- *Bereikbaarheid*: dit gebied ligt enigszins geïsoleerd door de A35. Voor de bewoners die op het Tusveld wonen, zal de komst van het RBT in dit voorkeursgebied echter een verslechtering opleveren voor de bereikbaarheid van Bornerbroek. Ook de bewoners van de Maatkampseweg tussen de A35 en Tusveld zullen belemmerd worden in hun bereikbaarheid indien hier een RBT wordt gerealiseerd.

B. Sociaal cultureel

- *Sociale contacten en gemeenschapsgevoel*: Het dorp Bornerbroek zal door de uitbreiding van een bedrijventerrein in dit voorkeursgebied een bredere barrière ondervinden in de richting van Almelo, door verbreding van de strook bedrijvigheid. De bewoners aan de “overkant” van de A35 komen door het RBT nog verder weg van de dorpskern Bornerbroek te liggen. Dit is mogelijk negatief van invloed op de sociale contacten tussen Tusveld en Bornerbroek.
- *Voorzieningen*: Door de aanleg van het RBT zullen 33 mensen moeten verhuizen, op een aantal van 1703 is dit 1,9%. De afname van het draagvlak voor de voorzieningen zal hieraan naar verwachting evenredig zijn.
- *Recreatie*: Het als aantrekkelijk ervaren stedelijk uitloopegebied, onder meer door de nabijheid van het Dikkerbos en Nijreesbos, verdwijnt. Recreatieve routes in de richting Almelo-Borne door dit gebied worden navenant aangetast.

C. Sociaal economisch

- *Bestaanszekerheid*: de bestaanszekerheid van ten minste 1 agrarisch bedrijf komt in gevaar.

Dit relatief kleine voorkeursgebied is te klein om als enige locatie te voldoen aan de behoefte en het ambitieniveau van het RBT. Het kan eventueel gebruikt worden als uitbreidingsgebied in combinatie met een andere geschikte locatie. Voor de bewoners op het Tusveld wordt met name het aspect hinder (rode netwerk) vergroot bij een RBT op deze locatie.

3. Bornerbroek zuidwest

A. Sociaal ruimtelijk

- *Bereikbaarheid*: twee belangrijke uitvalswegen van Bornerbroek, namelijk de Entersestraat, richting Enter, en de Goorsedijk richting de recreatieplas 't Grasbroek doorsnijden het gebied. Met name de laatste weg zal door de komst van het bedrijventerrein in haar functies worden aangetast, daar het niet slechts een uitvalsweg is voor Bornerbroek, maar tevens een recreatieve functie heeft.

B. Sociaal cultureel

- *Sociale contacten en gemeenschapsgevoel*: De ligging tussen de dorpskern Bornerbroek en het Twentekanaal, maakt dat dit voorkeursgebied een barrières zal veroorzaken. Met name geldt dit wanneer niet alleen invulling zal worden gegeven aan het RBT op deze plek maar wellicht in de toekomst ook een lokaal bedrijventerrein in Almelo-Zuid wordt gerealiseerd. Naast een barrière in de richting Enter /Rijssen treedt dan ook een barrière richting Almelo op. De bewoners van de kern Bornerbroek worden dan door beide bedrijventerreinen, met uitzondering van een smalle zone (de Natte Doorbraak), bijna geheel omringd door bedrijventerrein. De psychologische afstand tussen Bornerbroekers en de bewoners aan de overkant van het kanaal zal vergroot worden.
- *Voorzieningen*: Door de aanleg van het RBT zullen 104 mensen moeten verhuizen, op een aantal van 1703 is dit 6,1%. De afname van het draagvlak voor de voorzieningen zal hieraan naar verwachting evenredig zijn.
- *Recreatie*: Dit voorkeursgebied grenst aan recreatieplas “t Grasbroek” en overlapt daarmee de belangrijkste toegangsroute tot dit recreatiegebied. Met name voor de bewoners van Bornerbroek zal door een eventuele komst van het RBT de aantrekkelijkheid en bereikbaarheid van dit recreatiegebied verminderen. De mogelijkheid voor (water)recreatie

in de directe omgeving zal door de aanleg van het RBT in dit voorkeursgebied derhalve eveneens verminderen.

C. Sociaal economisch

→ *Bestaanszekerheid*: de bestaanszekerheid van ten minste 12 agrarische bedrijven komt in gevaar.

Dit voorkeursgebied grenst dicht aan de rand van het dorp Bornerbroek. Wat betreft het aspect (visuele) hinder zal dit nadelige gevolgen kunnen hebben op de leefbaarheid van het dorp. Daarnaast zal de barrière tussen het dorp en het Grasbroek een negatief effect hebben op de recreatieve functie van het gebied rondom Bornerbroek. Een keuze voor dit gebied betekent tevens een aanzienlijke ‘omarming’ van Bornerbroek met bedrijvigheid, omdat in dat geval een deel van de locatie Almelo-Zuid naar alle waarschijnlijkheid ontwikkeld wordt voor een lokaal bedrijventerrein.

4. Bornerbroek zuid

A. Sociaal Ruimtelijk

→ *Bereikbaarheid*: het gebied wordt doorsneden drie belangrijke uitvalswegen van Bornerbroek, namelijk de Lohuisstraat richting Delden, de Goorsedijk richting de recreatieplas ‘t Grasbroek en de Doodsweg die ontsluitingsfunctie heeft naar de ‘overkant van de A1’. Met name de Goorsedijk zal door de komst van het bedrijventerrein in haar functies worden aangetast, daar het niet slechts een uitvalsweg is voor Bornerbroek, maar tevens een recreatieve functie heeft.

B. Sociaal cultureel

→ *Sociale contacten en gemeenschapsgevoel*: Voor de bewoners van het Linschot, in de zuidelijke hoek van de A1 en het Twentekanaal, zal de barrière die nu reeds gevormd wordt door de A1 worden vergroot.

→ *Voorzieningen*: Door de aanleg van het RBT zullen 130 mensen moeten verhuizen. Op een aantal 1703 is dit 7,6%. De afname van het draagvlak van voorzieningen zal hieraan naar verwachting evenredig zijn.

→ *Recreatie*: Dit voorkeursgebied grenst aan recreatieplas “t Grasbroek” en overlapt daarmee de belangrijkste toegangsroute tot dit recreatiegebied. Met name voor de bewoners van Bornerbroek, maar ook voor de bewoners aan de ‘zuidkant’ van de A1, zal door een eventuele komst van het RBT de aantrekkelijkheid en bereikbaarheid van dit recreatiegebied verminderen. De mogelijkheid voor (water)recreatie in de directe omgeving zal door de aanleg van het RBT in dit voorkeursgebied derhalve eveneens verminderen.

C. Sociaal economisch

→ *Bestaanszekerheid*: de bestaanszekerheid van ten minste 10 agrarische bedrijven komt in gevaar.

Met name door de afscherming van recreatiegebied “t Grasbroek” zal dit voorkeursgebied nadelige gevolgen kunnen hebben voor de leefbaarheid van het dorp. Daarnaast zal de barrière welke gevormd zal worden door een RBT een negatief effect hebben op de recreatieve functie van het gebied rondom Bornerbroek. Ook bij een keuze voor dit gebied wordt de ‘omarming’ van Bornerbroek met bedrijvigheid aanzienlijk, omdat in dat geval een deel van de locatie Almelo-Zuid naar alle waarschijnlijkheid ontwikkeld wordt als lokaal bedrijventerrein.

6.5.5 Conclusie leefbaarheid

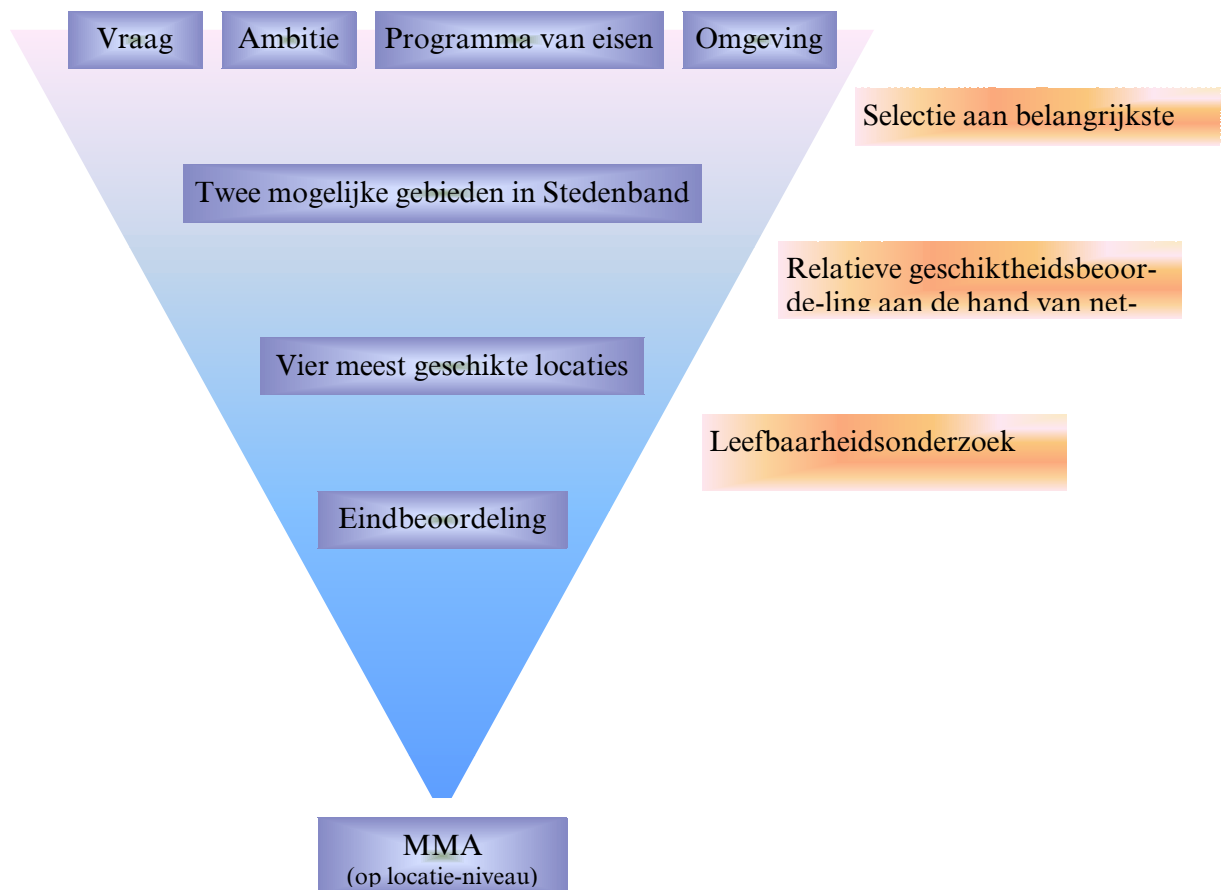
Wat betreft leefbaarheid kan gesteld worden dat een RBT op alle vier voorkeursgebieden een negatief effect sorteert. Alle gebieden hebben te maken met de barrièrewerking die door het RBT vergroot wordt. Uit onderling vergelijk blijkt dat met name de “omarming” en de recreatie onderscheid maken. De twee voorkeursgebieden ten westen en zuiden van Bornerbroek (3 en 4) hebben te maken met het recreatief uitloopgebied 't Grasbroek. Daarnaast is in deze twee voorkeursgebieden grote kans op (visuele) hinder omdat ze relatief dichtbij de dorpskern liggen.

Uit bovenstaande analyse blijkt dat vanuit leefbaarheid de voorkeursgebieden 3 en 4 relatief minder geschikt zijn dan de voorkeursgebieden 1 en 2.

7 Samenvatting en eindbeoordeling

In hoofdstuk 1 is aangegeven dat het uitgangspunt bij de locatiekeuze is dat het (de) meest geschikte gebied(en) op basis van de netwerkbenadering in aanmerking komt (komen) voor de situering van een RBT.

In vier stappen is in voorgaande hoofdstukken gekomen tot een aantal gebieden waarin de geschiktheid voor een RBT duidelijk groter is. Hieronder wordt kort resumerend aangegeven hoe deze selectie tot stand is gekomen en welke aspecten hierop invloed hebben gehad. Vervolgens wordt een eindbeoordeling gegeven en een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) aangegeven voor het niveau van de locatiekeuze. In onderstaande figuur is dit proces gevisualiseerd.



Stap 1: Uitgangspunten voor de vraag naar ruimte

De vraag naar ruimte voor het RBT wordt aan twee kanten begeleid door een programma van eisen. Aan de ene kant het PvE van het PO-Twente, waarin bijvoorbeeld de omvang van het uiteindelijke terrein en de ligging ten opzichte van infrastructuur naar voren komen. Aan de andere kant het PvE vanuit de omgeving, waarin aandacht gevraagd wordt voor waardevolle natuur en landschappelijke zaken. Gezocht wordt naar een terrein binnen de twee voor het MER-traject aangewezen zoekgebieden.

In onderstaande kaders zijn punten van de beide programma's van eisen die van belang zijn bij de locatiekeuze in tabellen weergegeven.

Tabel-7.1: Programma van eisen vanuit het PO Twente

Benodigde ruimte	Starten met 65 ha en uitgroeimogelijkheden tot 130 ha netto (= 185 ha bruto)
	Netto-bruto verhouding op het terrein van 70-30
	Bestemming voor bedrijven uit milieucategorieën 2 t/m 5
	Hinderzones van minimaal 50 meter en maximaal 1000 meter
Positionering	
– T.o.v. overige bedrijventerreinen	Bij voorkeur grenzend aan bestaande /geplande bedrijventerreinen
– Nabijheid woonkernen	Zodanig afstand houden dat de invloed op woonomgeving minimaal is
	Centrale ligging in Stedenband
	Optimale mogelijkheid tot gebruik van (H)OV (bus en trein)
– Bestaande infrastructuur	Mogelijkheden tot multimodale ontsluiting
– Gunstige ligging West-Oost corridor	Goede ontsluiting op hoofdwegen, rechtstreekse aansluiting op de snelweg
	Toegankelijk per fiets en OV
Vestigingstypen en omvang	
– Doelgroep	Productie, distributie en logistiek
– Omvang	Productiebedrijven van 5 ha of groter
	Distributiebedrijven van 2 ha of groter

Tabel-7.2 programma van eisen vanuit de omgeving

Water	
	Kwel
	Intrekgebieden
	Belevingswater
	Watersaandachtsgebieden; landbouw en natuur
	Watersaandachtsgebieden; Kwaliteitswater
	Natte doorbraak
Natuur	
	Bos
	Bosontwikkeling
	Recreatief groen
	Natuur overig
	PEHS en verbindingzones
	Zones Landelijk gebied
	Herinrichtingsplannen
Landschap en cultuur	
	Aardkundige waarden
	Archeologische waarden
	Landgoederen
	Waardevol Cultuurlandschap
Wonen	
	Woongebieden

Stap 2: Inperking van de twee zoekgebieden

Het programma van eisen vanuit het PO-Twente en het PvE vanuit de omgeving zijn samengevoegd in een overzichtelijke netwerken-structuur. Deze netwerken bevatten dus van beide kanten (omgeving en PO-Twente) alle eisen waaraan de locatie voor het RBT zou moeten voldoen. De eisen vanuit de omgeving zijn met name terug te vinden in het groene, blauwe en gele netwerk. Het PvE van het PO-Twente is met name vertaald in het grijze en rode netwerk. Door vervolgens alle netwerken over elkaar heen te leggen ontstaat een beeld van de relatieve geschiktheid van de zoekgebieden voor een locatie van een RBT. Deze geschiktheid is vervolgens in kaart gebracht als “Blanco visie”. Daarnaast zijn er drie andere visies ontstaan door verschillende aspecten en netwerken verschillende gewichten mee te geven. Hierdoor is het mogelijk om bijvoorbeeld accenten te leggen op natuur en landschapsaspecten, en vanuit die blik (“*natuur en landschapsvisie*”) een gebied als meer of minder geschikt voor een RBT weer te geven. Dit is ook gedaan vanuit de visie infra en bebouwing en vanuit een speciaal gewogen visie waarbij de gewichten door de begeleidingscommissie zijn bepaald (zie ook Bijlage 5).

Het resultaat van stap 2 is een kaart waarop is aangegeven welke gebieden binnen de twee zoekgebieden als meer en welke als minder geschikt worden geacht voor het RBT. Op basis van dit resultaat heeft het PO-Twente ervoor gekozen om het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal, nabij Deurningen, voorlopig te parkeren. Op basis van het PvE van het PO-Twente heeft dit gebied in principe wel potentie (ligging aan snelweg en dichtbij spoor en waterterminal in Hengelo). Het zoekgebied komt echter in zijn geheel als relatief minder geschikt uit de beoordeling, op basis van met name de omgevingsaspecten (onder andere WCL-gebied, ecologische verbindingzones en wateraandachtsgebied). In het vervolg van het onderzoek wordt dus in eerste instantie ingezoomd op het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord.

Stap 3: Naar voorkeursgebieden

Na een analyse van het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord blijkt dat in het westelijke deel van het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord de relatief meest geschikte gebieden voorkomen. Het gebied tussen Almelo en Borne ten noordoosten van de A35 komt grotendeels als relatief minder geschikt voor het RBT naar voren in vrijwel alle visies. Dit wordt met name veroorzaakt doordat in dit gebied ecologische verbindingzones gepland zijn, de Natte Doorbraak, bosontwikkeling en doordat geen aansluiting met nabijgelegen bedrijventerreinen mogelijk is. Uitzondering hierop vormt het gebied rond de stortplaats Elhorst/Vloedbelt. Dit gebied wordt thans aangemerkt als bedrijventerrein vanwege zijn functie, maar zal in de toekomst een groen/recreatieve functie krijgen. Het is echter te versnipperd om als geschikt voor het RBT aangemerkt te worden.

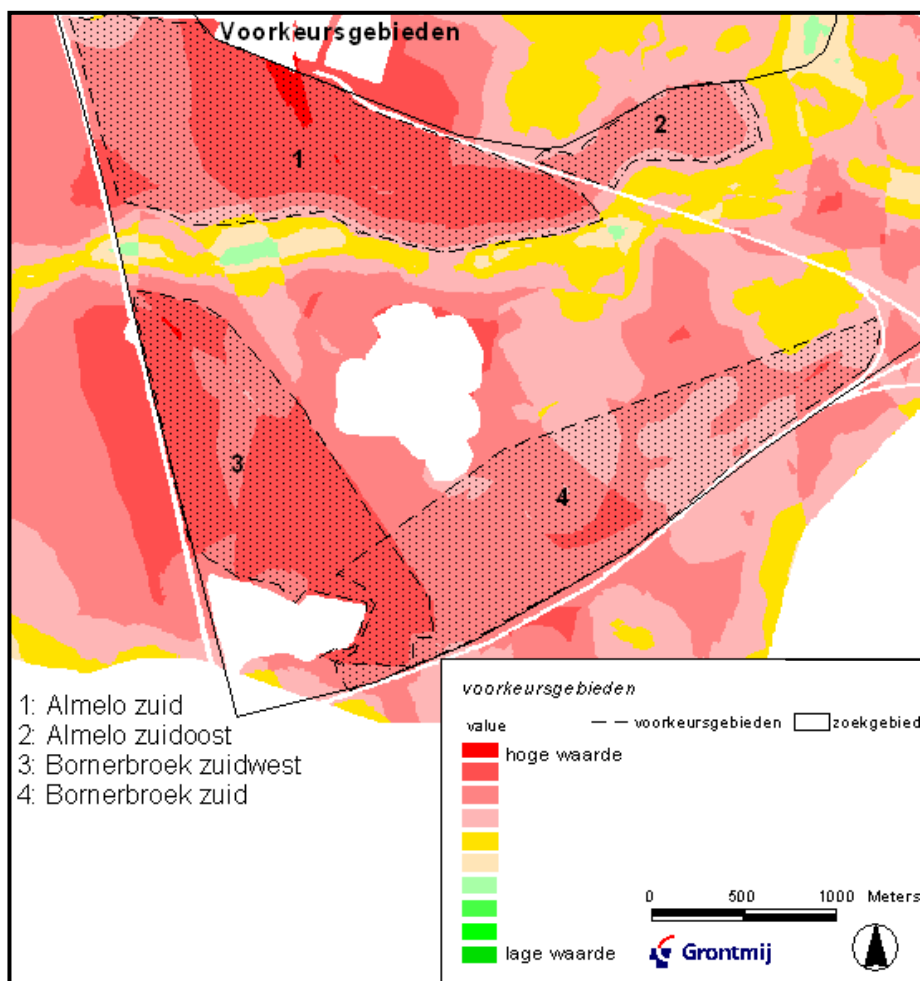
Binnen het westelijk deel van het zoekgebied zijn daarom de meest geschikte locaties globaal aangegeven als “voorkeursgebieden”. Voor de selectie van de voorkeursgebieden is opnieuw gebruik gemaakt van de geschiktheidskaart welke is samengesteld door de gewogen visie.

Van de in de legenda aangewezen meest geschikte kleurschakeringen (de bovenste vier kleuren: relatief meest geschikt), heeft het PO-Twente een selectie gemaakt van vier voorkeursgebieden.

Deze gebieden zijn:

1. **Almelo-Zuid** (oppervlakte circa 160 ha): een gebied dat duidelijk begrensd kan worden door de A35, het kanaal en de Natte Doorbraak;
2. **Almelo-Zuidoost** (oppervlakte circa 31 ha): een relatief klein gebied (dat niet zelfstandig als locatie voor het RBT kan optreden, slechts in aansluiting met een andere locatie) dat grenst aan de A35 en eveneens wordt begrensd door de Natte Doorbraak;
3. **Bornerbroek-Zuidwest** (oppervlakte circa 130 ha): een gebied dat relatief gunstig is gelegen aan het Twentekanaal en nabij de A1;
4. **Bornerbroek-Zuid** (oppervlakte circa 160 ha): een gebied dat relatief gunstig is gelegen langs de A1.

Figuur 7.1 Voorkeursgebieden



Stap 4: Inzoomen op voorkeursgebieden met behulp van een Leefbaarheidsonderzoek

In deze vierde stap wordt ingezoomd op het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord. In dit zoekgebied is op de geschiktheidskaart onderscheid te maken tussen meer en minder geschikte gebiedsdelen. De meest geschikte delen worden er in deze stap uitgelicht en als voorkeursgebieden nader bekeken. Voor deze voorkeursgebieden (zie figuur 7.1) is een leefbaarheidsonderzoek uitgevoerd waarbij de vier gebieden onderling vergeleken zijn op leefbaarheidsaspecten.

In het leefbaarheidsonderzoek komen diverse aspecten met betrekking tot leefbaarheid aan de orde, van bereikbaarheid tot sociaal culturele en economische aspecten. Ook de 'omarming' van Bornerbroek met bedrijventerreinen speelt hierin een rol; wanneer gekozen wordt voor voorkeursgebied 3 of 4 is het zeer waarschijnlijk dat een deel van Almelo-Zuid tevens ontwikkeld wordt als (lokaal) terrein. Geconcludeerd kan worden dat de voorkeursgebieden 3 en 4 (resp. Bornerbroek zuidwest en Bornerbroek zuid) voor de leefbaarheid relatief minder geschikt zijn dan de voorkeursgebieden 1 en 2 (resp. Almelo-zuid en Almelo-zuidoost). Deze uitkomst wordt grotendeels bepaald door de ligging van de laatste gebieden ten opzichte van de kern van Bornerbroek en het recreatieve uitloopgebied bij 't Grasbroek.

Het resultaat van stap vier is inzicht in de geschiktheid van de 4 deelgebieden voor wat betreft leefbaarheidsaspecten.

Eindbeoordeling voorkeurslocaties

De combinatie van programma's van eisen in de netwerksystematiek en het aanvullende leefbaarheidsonderzoek levert voor de vier voorkeurslocaties een totaalbeeld op waaruit de relatieve geschiktheid kan worden afgeleid. Wanneer alle aspecten naast elkaar gezet worden en vervolgens een korte multi-criteria-analyse (MCA) wordt toegepast, kan een totaalbeeld ontstaan van de meer en minder geschikte voorkeursgebieden.

Voor de MCA is uitgegaan van de volgende schaalverdeling:

- ++ relatief zeer geschikt (rood-oranje);
- + relatief geschikt (oranje-geel);
- 0 neutraal (geel);
- relatief ongeschikt (geel-groen);
- relatief zeer ongeschikt (groen-blauw).

In onderstaande tabel is de relatieve geschiktheid van de voorkeursgebieden volgens bovenstaande schaal weergegeven voor zowel de netwerken (gewogen) als de visies (zie hiervoor ook de kaarten in hoofdstuk 6) en de leefbaarheid.

Tabel 7.3: Resultaten geschiktheidsbeoordeling

	1. Almelo-zuid	2. Almelo-zuidoost	3. Bornerbroek-zuidwest	4. Bornerbroek-zuid
Blauw netwerk	++	+	++	++
Groen netwerk	+	+	++	+
Grijs netwerk	+	-	0	-
Roodnetwerk	0	+	-	-
Geel netwerk	++	++	++	+
Blanco visie	++	+	++	+
Gewogen Visie	++	+	++	+
Visie natuur en landschap	++	0	++	0
Visie infra en bebouwing	+	0	0	0
Leefbaarheid	-	-	--	--

Opgemerkt wordt dat bij bovenstaande relatieve beoordeling nog geen rekening is gehouden met eventuele mitigerende of compenserende maatregelen. Mitigatie en compensatie komen aan de orde bij het inrichtingsdeel van het MER.

1. Almelo-zuid: In de netwerkensystematiek valt dit gebied op door de afwezigheid van relatief kwetsbare aspecten. Zo zijn er in dit gebied relatief weinig landschappelijke waarden (geel netwerk) en heeft het gebied relatief weinig waardevolle natuur- en wateraspecten (groen en blauw netwerk). Ook de afwezigheid van woonbebouwing (rode netwerk) in de directe nabijheid speelt mee. Daardoor komen de aspecten die een positieve uitwerking hebben op de geschiktheid, zoals aanwezigheid van bestaand bedrijventerrein en snelweg, ov-doorstroomas en op- en afrit, beter naar voren en wordt het gebied als relatief beter geschikt op kaart aangegeven. In relatie tot de overige voorkeursgebieden wordt de leefbaarheid minder aangetast vanwege de aanleg van de Natte Doorbraak, welke meteen als buffergebied zal dienen.
2. Almelo-zuidoost: Net als voorkeursgebied 1 zijn in dit gebied weinig kwetsbare aspecten (met name vanuit het gele en rode netwerk) te onderscheiden. Wel ondervindt dit voorkeursgebied invloed vanuit het groene en blauwe netwerk, door nabijheid van een bos ten noorden en de ecologische verbindingszone en gelijklopende natte doorbraak ten zuiden. Hierdoor wordt de relatieve geschiktheid aan de randen van het gebied wat minder. De leefbaarheid wordt vooral beïnvloed door de barrièrewerking die een eventueel RBT bewerkstelligt.
3. Bornerbroek-zuidwest: Ook hier geldt een relatieve afwezigheid van kwetsbare aspecten. Het nabijgelegen recreatiegebied 't Grasbroek geldt als harde randvoorwaarde (*open water*). De hoek nabij 't Grasbroek wordt beïnvloed door de PEHS, landgoederen en het bos. Ook het bos ten noorden van de Entersestraat beïnvloedt de geschiktheid. Aan de oostzijde van het zoekgebied ligt de woonkern Bornerbroek. Hiermee wordt met name vanuit het rode netwerk het voorkeursgebied relatief minder geschikt. De nabijheid van de dorpskern heeft tevens invloed op de uitkomst van het leefbaarheidsonderzoek. Daarnaast zal de barrière welke gevormd zal worden door een RBT een negatief effect hebben op de recreatieve functie van het gebied rondom Bornerbroek. Bij een keuze voor dit gebied wordt de 'omarming' van Bornerbroek met bedrijvigheid aanzienlijk.
4. Bornerbroek-zuid: Binnen dit gebied varieert de relatieve geschiktheid. In het westen is deze hoog, richting het oosten, langs de A1, komen wat relatief minder geschikte gebieden voor. De bossen uit het groene netwerk en de landgoederen (het gele netwerk) zijn hieraan debet. De gebiedsontsluitingsweg (zoals de Lohuisweg is aangemerkt in het grijze netwerk) heeft daarentegen weer een uitwerking welke het gebied relatief geschikter doet uitkomen. De invloed van de kern Bornerbroek (woonbebouwing) doet zich gelden in dit voorkeursgebied. In het leefbaarheidsonderzoek speelt de nabijheid van het dorp ook mee. Daarnaast speelt bij de leefbaarheid mee de barrière die het gebied vormt tussen het dorp en (de ontsluitingswegen van) de recreatiegebieden aan beide zijden van de A1. Ook hier speelt de 'omarming' van het dorp Bornerbroek een rol in het leefbaarheidsonderzoek.

Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Resultaat van stap 4 is inzicht in de geschiktheid van de vier voorkeursgebieden aan de hand van de netwerken en het leefbaarheidsonderzoek. De locatie die als meest geschikt uit de bus komt, zowel uit de netwerkensystematiek als uit het leefbaarheidsonderzoek, wordt in het kader van dit locatiekeuze-deel van het MER als Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) aangemerkt. Het MMA op locatie-niveau is het alternatief waarbij het RBT zodanig wordt gelokaliseerd dat de kansen voor duurzame ontwikkeling optimaal worden benut

en de negatieve gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel zoveel mogelijk worden beperkt.

Elementen die bij het MMA een belangrijke rol spelen zijn onder andere een zo gunstig mogelijke inpassing van het bedrijventerrein in de landschappelijke en ecologische structuur, optimale inpassing van groen- en watervoorzieningen, het zoveel mogelijk vermijden van hinder door geluid, geur en stof en het creëren van goede ontsluitingsmogelijkheden waardoor verkeersoverlast en onveilige situaties kunnen worden voorkomen.

Omdat inrichtingsalternatieven nog niet in dit deel van het MER worden uitgewerkt, moet het uiteindelijke MMA uit zowel het locatie-deel als het inrichtingsdeel resulteren. Voor dit deel kan gesteld worden dat de meest milieuvriendelijke locatie het gebied is ten zuiden van Almelo en ten noorden van de toekomstige Natte Doorbraak; met andere woorden **voorkeursgebied 1; Almelo-Zuid**.

Voorkeursgebieden en programma van eisen PO-Twente

In deze stap worden de vier voorkeursgebieden nogmaals naast elkaar gezet om te bekijken welke onderdelen van het PvE van het PO-Twente terug komen bij de locaties.

1. In relatie tot het PvE van het PO-Twente scoort deze locatie goed vanwege de ligging nabij bestaande bedrijventerreinen, een redelijke afstand tot bestaande woongebieden en de ligging aan het kanaal en de A35 met mogelijkheden voor directe aansluiting. De ligging is wat dat betreft gunstig en zal ook voor de toegankelijkheid voor fiets en OV gunstig zijn.
2. In relatie tot het PvE van het PO-Twente geldt dat met name de omvang als te klein wordt beschouwd en dat de ligging ten opzichte van overige bedrijventerreinen minder gunstig is. Daar staat tegenover dat geen grotere woonkernen nabij gelegen zijn en de ligging aan de A35 redelijk gunstig is. Een aparte op- en afrit zal voor dit terrein echter niet tot de mogelijkheden behoren.
3. Vanuit het PvE van het PO-Twente geldt dat de omvang van dit gebied te klein is in relatie tot de langere termijn doelstelling en dat de ligging nauwelijks voldoet aan de eisen die zijn gesteld ten aanzien van de positionering van een RBT (zie ook tabel 7.1). Een voordeel van deze locatie is de ligging aan het kanaal. Ten aanzien van overige infrastructuur en bereikbaarheid met fiets en OV is de ligging van deze locatie echter redelijk nadelig.
4. Ten aanzien van het PvE van het PO-Twente geldt dat de omvang van deze locatie nagenoeg voldoende is, maar de ligging ten opzichte van overige bedrijventerreinen en woonkernen aanzienlijk nadeliger is dan bij locatie 1. Voordeel van deze locatie is wel de centralere ligging aan de A1 (zichtlocatie). Het is echter de vraag of een rechtstreekse aansluiting van het RBT op de A1 mogelijk wordt. Daarnaast zal de bereikbaarheid met fiets en OV voor dit gebied ook minder zijn.

Ook uit deze vergelijking blijkt de grootste geschiktheid voor het gebied Almelo-Zuid. Dit gebied voldoet zoveel mogelijk aan het programma van eisen van het PO-Twente, kan worden aangemerkt als MMA op het niveau van de locatiekeuze en heeft de minste negatieve effecten op de leefbaarheid.

Bijlage 1: MER en Richtlijnen

Onderstaand worden op hoofdlijnen de Richtlijnen (RL) weergegeven, zoals die gelden voor dit MER en zoals ze zijn vastgesteld door het bevoegd gezag. Hierbij is aangegeven hoe en waar in het MER de uitwerking van betreffende hoofdlijn is terug te vinden. Ook is aangegeven welke zaken uit de richtlijnen het inrichtingsdeel van het MER betreffen.

2. Behoefteraming, doel, randvoorwaarden en besluitvorming

- RL *Een MER bevat tenminste een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.*
- MER 2.2 In het MER staat in een kader de voorgenomen activiteit en het doel hiervan beschreven.
- RL *Te nemen en genomen besluiten moeten worden aangegeven (p.11)*
- MER 1.3 In het eerste hoofdstuk worden de procedure en de te nemen besluiten beschreven.
- RL *Het MER dient een heldere uiteenzetting te bevatten van de deelnemende partijen binnen de initiatiefnemer. (pag. 5)*
- MER 1.4 In de Inleiding zijn de deelnemende partijen binnen de initiatiefnemer en binnen de MER-procedure uiteengezet.
- RL *Het MER dient een heldere uiteenzetting te bevatten van de besluiten met betrekking tot het RBT die deze partijen in de fase voorafgaand aan de m.e.r.-procedure hebben genomen alsmede de argumenten die daarbij een doorslaggevende rol hebben gespeeld. (pag. 5)*
- MER In hoofdstuk 3 wordt de selectie van de zoekgebieden onderbouwd.
- RL *Wat is de behoefte aan bedrijfsterrein voor locale en voor regionale bedrijven en het huidige (bestaande en te ontwikkelen) aanbod voor locale en regionale bedrijven in de stedenband en binnen de regio Twente (aan te geven in kaartbeelden). (pag. 5)*
- MER 2.3 In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de behoefte aan bedrijfsterreinen en het aanbod van terreinen. Dit is tevens aangegeven in het kaartbeeld van het rode netwerk (kaart 4)
- RL *Het MER moet aangeven waarom de (zachte) plannen die grotendeels zijn opgenomen in de Partiële herziening Stadsgewest Twente en die voorzien in een netto uitgeefbaar oppervlak van 180 ha van de betreffende locatietypen, niet in de behoefte kunnen voorzien (p. 6)*
- MER 2.3 5 In het MER is opgenomen dat de heden resterende zachte plannen (beschreven in hoofdstuk 5), welke voor het beoogde profiel een totale omvang bezitten van 37 ha, niet voldoen aan de vraag naar één aaneengesloten terrein van 65 ha met uitbreidingsmogelijkheden naar 130 ha.
- RL *Benoem in het MER de kwaliteit die nodig wordt geacht voor de bedrijvigheid en geef aan wat de beperkingen zijn in de kwaliteit van het beschikbare aanbod (kaveloppervlakte en ontsluiting): welk deel van het aanbod is op grond hiervan als incourant te beschouwen? (p. 5)*
In het MER dient te worden aangegeven in hoeverre herstructurering

- van bestaande bedrijventerreinen kan voorzien in de behoefte (p. 6)
- MER 2.2/2.3** De kwaliteit die nodig wordt geacht voor de bedrijvigheid wordt beschreven vanuit de ambitie van het PO-Twente en de daarbij behorende profielschets. Overigens is aangegeven dat het streven naar één terrein de kleinere terreinen en herstructurering van bestaande terreinen, ondanks hun eventuele geschiktheid behorende bij het gegeven profiel, doet afvallen.
- RL** *Uit de behoefteaming moet duidelijk blijken voor welk deel van de behoefte aan bedrijfsterrein het RBT een oplossing moet bieden. Aangegeven moet worden hoeveel hectare netto en bruto nodig zijn voor de ontwikkeling van het RBT.*
- MER 2.2/2.3** In de behoefteaming is uitgegaan van het gegeven profiel en de daarop toegespitste vraag en aanbod. De behoefte voor een RBT komt neer op in totaal 130 ha netto en 185 ha bruto.
- RL** *Uit de behoefteaming moet een concrete en duidelijke omschrijving van de doelen voor het RBT worden afgeleid (p. 6)*
- MER 2.2** De doelstelling van het RBT staat beschreven aan de hand van de ambitie van het PO-Twente.
- RL** *Het door de initiatiefnemer nagestreefde ambitieniveau dient te worden gedefinieerd (p.6).*
- MER 2.2** Het ambitieniveau is beschreven in het MER.
- RL** *Voor het RBT moet een profielschets worden opgesteld waarin duidelijkheid wordt verschaft over de op het RBT beoogde bedrijven (type, omvang, milieucategorie) alsmede over de bijbehorende marktvraag en de arbeidsaantrekkende werking (p. 6)*
- MER 2.2/2.3** Aan de hand van de ambitie wordt duidelijkheid gegeven over de op het RBT beoogde bedrijven.
- RL** *In zoverre mogelijk dient een cijfermatige onderbouwing te worden gegeven van de motivatie en de haalbaarheid van het profiel (p.6).*
- MER 2.2/2.3** Motivatie en haalbaarheid worden onderbouwd aan de hand van historische uitgaven, vooruitzichten van de economische groei en de vraag naar bedrijventerrein van het gewenste profiel.
- RL** *Op basis van de doelen worden selectiecriteria geformuleerd voor de locatie van het RBT, gelijktijdig met de doelen voor de bescherming van het milieu (welke aangegeven zijn door de overheden) (p.7).*
- MER 5** Selectie van een locatie voor het RBT geschiedt op basis van de netwerken. Hierin zijn de doelen voor een duurzame ontwikkeling verwerkt. In het inrichtingsdeel van het MER wordt nader ingegaan op bescherming van het milieu.
- RL** *Het MER dient inzicht te geven in de mogelijke (sociale) gevolgen voor lokale gemeenschappen. Aanvullend op de netwerken dienen in het MER sociale en maatschappelijke aspecten aan de orde te komen. De aspecten dienen zo mogelijk zowel in het locatiekeuzeproces als bij de keuze voor de inrichting aan de orde te komen. Onder meer dient inzicht te worden verkregen in de mogelijke verwijdering van woningen en/of landbouwbedrijven en de mogelijke barrièrewerking van het RBT (p. 6).*
- MER 6** In het MER is na een globale locatiekeuze een leefbaarheidsonderzoek ingepast welke bovengenoemde aspecten heeft afgewogen. Op dit niveau is het nog niet mogelijk om duidelijkheid te verschaffen over precieze aantallen huizen en agrarische bedrijven welke ver-

plaatst dienen te worden. Dit zal aan de orde komen in het inrichtingsgedeelte van het MER.

- RL** *Ook worden op basis van de doelen toetsingscriteria ontwikkeld die gezamenlijk een programma van eisen vormen voor de inrichting van het RBT. Deze toetsingscriteria zijn de basis voor de inrichting en de beschrijving en vergelijking van de milieugevolgen.*
- MER** Vanuit de netwerkanalyses en het PVE worden in het inrichtingsdeel van het MER toetsingscriteria geformuleerd voor de beschrijving en vergelijking van de milieugevolgen.
- RL** *Aspecten die moeten leiden tot toetsingscriteria in het PVE voor de inrichting van het RBT zijn:*
- vervoers- en logistiek management; multimodale ontsluiting
 - ruimtegebruik (netto-bruto-verhouding, mogelijkheden voor intensief dan wel meervoudig ruimtegebruik)
 - het gebruik van water, energie en grondstoffen;
 - de beïnvloeding van het geohydrologisch en waterhuishoudkundig systeem; landschappelijke inpassing en vormgeving van bebouwing en openbare ruimte;
 - milieuzonering, gerelateerd aan wettelijke milieu-eisen (geluid, hinder, veiligheid).
- MER** Dit zal aan de orde komen in het inrichtingsdeel van het MER.
- RL** *In het MER dient een duurzaamheidsconcept voor het RBT te worden opgesteld, waarin de duurzaamheidsaspecten op inrichtingsniveau in samenhang en wisselwerking met de omgevingskwaliteiten worden gebracht.*
- MER** Dit zal aan de orde komen in het inrichtingsdeel van het MER.
- RL** *Bij de randvoorwaarden die gelden bij het voornemen, welke zijn weergegeven in het PVE, dient te worden verwezen naar de beleidsnota'' waarin deze zijn of worden vastgelegd. Hierbij dient ook te worden ingegaan op de relatie tussen het RBT en andere initiatieven voor bedrijventerreinen in de regio Twente (p. 9).*
- MER 2.5** In hoofdstuk 2 wordt verwezen naar de vigerende beleidsnota's en welke daarvan van invloed zijn op het PVE van het RBT. Hierbij is ook ingegaan op de overige initiatieven in de regio betreffende bedrijfsterrinen.
- RL** *In het MER moet duidelijk op kaart worden aangegeven welk gedeelte van het studiegebied is gelegen in , of grenst aan, gebieden in de (provinciale) ecologische hoofdstructuur, zowel wat betreft bestaande gebieden, dan wel om te ontwikkelen natuurgebieden. Vervolgens moet worden aangegeven of het studiegebied is gelegen in de begrensde ecologische hoofdstructuur. Tevens moet worden aangegeven om welk type gebied het gaat (kleinere natuurgebieden, NB-wet, verbindingzones) (p. 9)*
- MER 4.8 5.2 5.3.2** In het MER is op kaart aangegeven waar de natuurgebieden liggen of gepland zijn, en wel op de groene netwerkkaart (kaart 3). Een beschrijving van deze aspecten is gegeven in hoofdstuk 4 en in hoofdstuk 5.
- RL** *Het MER moet vermelden of beïnvloeding mogelijk is van gebieden die zijn of worden aangewezen op grond van de Vogel en/of Habitat richtlijnen.*
- MER 4.3** In het MER is aangegeven dat geen gebieden zijn aangegeven welke vallen onder de Vogel en/of Habitatrichtlijnen, in hoofdstuk 4 bij de beschrijving van de huidige situatie.

- RL *Ook dient te worden aangegeven welke gebieden een bijzondere bescherming genieten op basis van landschappelijke kwaliteiten, bijvoorbeeld gebieden die vallen onder de gebiedscategorie “behoud en herstel bestaande landschapskwaliteit” in het SGR.*
- MER 4.3 5 In het MER is in hoofdstuk 4 aangegeven welke gebieden in deze gebiedscategorie (ook wel landelijk gebied II) gelegen zijn. In de uitgangspunten van de keuze van de zoekgebieden is gesteld dat de gebieden die vallen onder landelijk gebied III&IV, op voorhand afval- len als eventueel geschikt gebied voor het RBT. De waardevolle ele- menten in de gebieden I&II (landschappelijke dan wel natuurwaar- den) worden in het MER apart meegenomen in het groene en gele netwerk.
- RL *Het MER moet de relatie aangeven van het RBT met plannen voor landinrichtingsprojecten in de zoekgebieden.*
- MER 5.3.2 In het MER worden de landinrichtingsprojecten meegenomen in de geschiktheidsbeoordeling van de zoekgebieden voor het RBT.
- RL *Geadviseerd wordt om als invulling van het concept van duurzaamheid te beschrijven hoe wordt gerealiseerd dat de gereserveerde ruimte voor het RBT daadwerkelijk wordt benut voor de categorieën bedrijven waarin het RBT volgens de behoefteraming moet voorzien.*
- MER 2.2 In het hoofdstuk over het ambitieniveau en de behoefteraming is aangegeven hoe de ruimte van het RBT ingevuld wordt door aan te geven welke bedrijvigheid in Twente verplicht en welke facultatief op het RBT geplaatst zal worden.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

- RL *Een MER bevat tenminste: “een beschrijving van de voorgenomen acti- viteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven.*
- MER 1 3.4 6 De voorgenomen activiteit wordt beschreven in hoofdstuk 1. De keuze van de zoekgebieden wordt gemotiveerd in hoofdstuk 3. De meest geschikte locaties worden beschreven in hoofdstuk 6. In het inrichtingsdeel van het MER wordt nader ingegaan op alternatieven bijvoorbeeld betreffende de uitvoering.
- RL *De exacte ligging en begrenzing van de zoekgebieden en de situering ten opzichte van “netwerken” uit het beleid en kwetsbare gebieden in de omgeving moet worden aangegeven op kaart.*
- MER 1.1 4.8 In het MER zijn de twee zoekgebieden begrenst aangegeven in figuur 1.1 en verder in de netwerkkaarten. In deze netwerkkaarten (in hoofdstuk 4) staan tevens de kwetsbare gebieden en de ruimtelijke beleidsmatige aspecten weergegeven.
- RL *Voor de overgebleven locaties moeten inrichtingsalternatieven gegeven worden.*
- MER Dit zal aan de orde komen in het inrichtingsdeel van het MER.
- RL *Per locatie wordt een meest milieuvriendelijk alternatief ontwikkeld door optimalisatie per locatie. Deze optimalisatiemoet zich niet alleen toespitsen op bijvoorbeeld bedrijfseconomische of verkeerskundige as- pecten, maar met name op een aantal milieuaspecten, zodat gekomen wordt tot een meest milieuvriendelijke inrichtingsvariant per locatie.*
- MER Dit zal aan de orde komen in het inrichtingsdeel van het MER.
- RL *Bij de inrichtingsalternatieven moet worden aangegeven welke preven-*

- tieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen.*
- MER Dit zal aan de orde komen in het inrichtingsdeel van het MER.
- RL *Bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu kan als referentie dienen voor de toetsing van de milieugevolgen van het RBT; het zogenaamde nul-alternatief.*
- MER 4 In het MER is de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling van de zoekgebieden beschreven in hoofdstuk 4. Toetsing van de milieugevolgen vindt plaats in het inrichtingsdeel van het MER.

Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en milieugevolgen

- RL *Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.*
- MER 4 In het MER is de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling van het milieu in de zoekgebieden beschreven in hoofdstuk 4. De autonome ontwikkelingen zijn toegelicht in 4.7.
- 4.7
- RL *Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.*
- MER De milieu-effecten zullen per locatie op inrichtingsniveau worden beschreven in het inrichtingsdeel van het MER. De aspecten die worden beschreven worden bepaald aan de hand van de netwerken analyses en de inspraak op het locatiekeuze deel van het MER.
- RL *Het MER dient een kaart en een beschrijving (van de aard en omvang) te bevatten van alle (bestaande of geplande) geluidsgevoelige bestemmingen in het studiegebied. Het bestaande achtergrondgeluidniveau inclusief de autonome ontwikkeling daarvan dient te worden beschreven (p14).*
- MER Wanneer een (voorlopige) locatie bekend is zal dit aspect op inrichtingsniveau nader worden onderzocht.
- RL *De milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling en met de referentie worden vergeleken. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden (p.18).*
- MER In het inrichtingsdeel van het MER worden eventuele alternatieven op inrichtingsniveau met elkaar vergeleken en met de referentie.

Bijlage 2 : Duurzaamheidsaspecten, Ontwikkelingsvisie en Programma van Eisen RBT

Duurzaamheid en duurzaamheidsaspecten

Een duurzaam bedrijventerrein kan worden gedefinieerd als:

“Een bedrijventerrein waarop samenwerking plaatsvindt tussen bedrijven onderling en met overheden, gericht op het verbeteren van het (bedrijfs-)economisch resultaat, de vermindering van de milieubelasting en een efficiënter ruimtegebruik¹⁹.”

Bij een duurzaam ontwikkeld bedrijventerrein bestaat een evenwicht tussen de te vestigen bedrijven, de draagkracht van het gebied en de (ecologische) waarden in het gebied. Het handhaven van het hydrologisch evenwicht, een duurzame energiehuishouding, efficiënte verkeers- en goederenstromen en de integratie van ecologische en landschappelijke waarden zijn hierbij kernbegrippen. Uitgangspunt bij het lokaliseren en inrichten van een duurzaam bedrijventerrein is het gelijktijdig versterken van milieu en economie. De rentabiliteit van de samenwerkingsverbanden zowel op het gebied van milieu als economie staat bij het duurzaam bedrijventerrein voorop. In economisch opzicht betekent dit vooral dat op het bedrijventerrein gestreefd wordt naar een optimale afstemming van zowel horizontale relaties (onderlinge samenwerking tussen bedrijven op het gebied van reststoffen, energie, water en het sluiten van stofkringlopen) als verticale relaties (relaties binnen de productieketen c.q. van grondstof tot eindproduct) tussen bedrijven onderling en/of kennisinstellingen, zodat combinaties ontstaan die elkaar in economisch opzicht aanvullen.

Meer in het bijzonder kan de ontwikkeling van duurzame bedrijventerreinen worden geschetst vanuit de volgende twee invalshoeken:

- Duurzame bedrijfsprocessen;
- Duurzame inrichting bedrijventerreinen.

Duurzame bedrijfsprocessen

Een bedrijventerrein is duurzaam wanneer de aldaar gevestigde bedrijven niet alleen duurzaam produceren (interne bedrijfsprocessen), maar ook onderling samenwerken (externe bedrijfsprocessen). Voor het realiseren van de gewenste efficiencyverbeteringen kunnen bedrijven samenwerkingsvormen aangaan met andere marktpartijen op één of meer van de volgende onderwerpen:

- uitwisseling van energie, grondstoffen en water, ter bevordering van energie-extensivering en het sluiten van stofkringlopen;
- gezamenlijk gebruik van utilities en bedrijfsfuncties, zoals een gezamenlijke energievoorziening en/of afvalwaterzuivering en het gezamenlijk gebruik van een (vracht-)autowasplaats.
- combineren van het vervoer van goederen en personen;
- collectieve inzameling en afvoer van afvalstoffen.

¹⁹ Bron: Ministerie van Economische Zaken, Stuurgroep Boegbeeld Duurzame Bedrijventerreinen: Duurzame bedrijventerreinen, handreiking voor het management van bedrijven en overheid, november 1998.

Duurzame inrichting bedrijventerreinen

Bij het duurzaam inrichten van bedrijventerreinen dient niet alleen afstemming plaats te vinden met de locatie waarbinnen de bedrijfsprocessen zich afspelen, maar dient ook aandacht te worden besteed aan het gebied waarbinnen het bedrijventerrein is gelokaliseerd. Bij het duurzaam inrichten gaat het erom de toegevoegde waarde van het terrein te vergroten door voorzieningen aan te brengen die een bedrijfseconomische aanpak van milieuaspecten ondersteunen. Samenwerking tussen de bedrijven en de overheden ten behoeve van een grotere toegevoegde waarde kan zich richten op één of meer van de volgende onderwerpen:

- landschappelijke inpassing: grote(re) samenhang met de omgeving c.q. het bestaande landschappelijke patroon dient te worden nagestreefd;
- intensief ruimtegebruik: het zo goed mogelijk benutten van de ruimte voor bedrijfsdoeleinden en bijbehorende voorzieningen. Intensivering van het ruimtegebruik kan langs drie sporen worden bereikt:
 - ⇒ efficiënt ruimtegebruik op het niveau van de (werk)vloer: minder vloeroppervlak per werknemer of per eenheid economische activiteit;
 - ⇒ meervoudig ruimtegebruik op gebouwniveau: voorbeelden hiervan zijn het 'stapelen' van bedrijven op hetzelfde kaveloppervlak en het meerlagig bouwen van bedrijfspanden;
 - ⇒ effectief ruimtegebruik op kavelniveau: het hanteren van bijvoorbeeld gezamenlijke parkeervoorzieningen voor (vracht-)auto's en/of het gezamenlijk opslaan van goederen en materialen.
- nutsvoorzieningen met een hoog rendement, bijvoorbeeld toepassing van warmte-kracht-koppeling (WKK)
- multimodaal transport en hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). Deze duurzaamheidsaspecten kunnen leiden tot lagere transportkosten en een betere bereikbaarheid van het bedrijventerrein. Een betere concurrentieverhouding tussen de diverse vervoersmogelijkheden kan ontstaan door bijvoorbeeld:
 - ⇒ openbare terminals met een spoor-, water- of buisaansluiting;
 - ⇒ ruimtelijke concentratie van vervoerders en bedrijven met omvangrijke en frequente goederenstromen;
 - ⇒ vervoerssystemen op het bedrijventerrein, zoals deelauto's en deeltaxi's,
- bedrijfsgerichte commerciële dienstverlening, zoals collectieve terreinbeveiliging en collectief onderhoud van gebouwen en groen.

Ontwikkelingsvisie

De provincie Overijssel onderstreept in de 'Strategische Visie 2020' het belang van kwalitatief goede bedrijventerreinen als middel om de internationale concurrentiepositie te versterken. De ontwikkeling van duurzame bedrijventerreinen staat daarbij voorop.

Realisatie van een duurzaam RBT impliceert een combinatie van optimale economische ontwikkelingen enerzijds en een minimale belasting van het milieu anderzijds. Multimodale ontsluiting en intensief ruimtegebruik zijn in de visie van het PO Twente de belangrijkste pijlers waarlangs duurzame ontwikkeling, met name in deze locatiekeuzefase, van het RBT moet plaatsvinden. Tevens wordt veel waarde gehecht aan de realisatie op het terrein van gezamenlijke voorzieningen en faciliteiten.

Het PO Twente onderscheidt drie hoofdaspecten waarlangs duurzame ontwikkeling van het RBT dient plaats te vinden:

- Procesmatig: hiermee wordt bedoeld op de afstemming tussen bedrijven onderling in hun productieprocessen gericht op industriële ecosystemen;

- Inrichting: mogelijkheden moeten benut worden voor
 - ⇒ Gezamenlijke energievoorziening en/of afvalverwerking;
 - ⇒ Wasplaats en spoke-tankstation;
 - ⇒ Collectieve beveiliging;
 - ⇒ Collectieve inzameling en afvoer van goederen;
 - ⇒ Vervoersmanagement;
 - ⇒ Watermanagement;
- Duurzaam Bouwen.

De marktwerking zal een grote rol spelen bij de verdere realisatie. Het PO Twente zal in samenwerking met de marktpartijen (projectontwikkelaars, bedrijven, energie- en waterleveranciers, investeerders) duurzame ontwikkeling nader concretiseren.

Programma van eisen voor het RBT

Het PO Twente richt zich met het RBT op een doelgroep die in algemene zin veel waarde hecht aan de volgende punten:

- goede bereikbaarheid van de afzonderlijke bedrijven en het bedrijventerrein als geheel: goede interne en externe ontsluiting van de locatie;
- nabijheid van multimodale overslag- en ontsluitingsmogelijkheden;
- voldoende uitbreidingsmogelijkheden;
- mogelijkheid om relatief grootschalige kavels tot ontwikkeling te brengen.

Daarnaast hecht het PO Twente er waarde aan dat het RBT zo min mogelijk waardevolle omgevingselementen aantast.

Op grond van het vastgestelde profiel van het RBT worden vertrekpunten geformuleerd voor het ontwikkelen van een duurzaam RBT. Binnen het programma van eisen zijn, in het kader van de m.e.r.-procedure, met name de volgende aspecten van belang:

- De minimale ruimte die nodig is voor het bedrijventerrein en bijbehorende milieubeschermingszones, rekening houdend met eventuele latere uitbreidingsmogelijkheden:
 - ⇒ het RBT dient een omvang van minimaal 65 ha netto te krijgen. Daarnaast dient de mogelijkheid aanwezig te zijn om uit te breiden naar 130 ha netto;
 - ⇒ het PO Twente wil maximaal 70 % van het RBT aan bedrijven uitgeven. Aanpassing naar boven of beneden is mogelijk indien dit het gevolg is van bijvoorbeeld intensief ruimtegebruik of noodzakelijk is voor bijvoorbeeld de inpassing van lokale landschappelijke elementen. Uitgaande van een uitgiftepercentage van 70% betekent dit een bruto omvang van het RBT van 185 ha (exclusief hinderzones);
 - ⇒ het RBT zal worden bestemd voor bedrijven uit de milieucategorieën 2 t/m 4 (T&D) en milieucategorie 5 (gemengd-plus). Dit betekent dat bedrijven kunnen worden toegelaten met maximale hinderzones van respectievelijk 300 meter (T&D) en 1000 meter (gemengd-plus).

Milieuzonering

Uitgangspunt bij het zoneren van een bedrijventerrein, in casu het RBT, is dat geen hinder ontstaat voor het omringende woon- en leefmilieu. Het vaststellen van hinderzones rondom een bedrijventerrein wordt in hoofdzaak bepaald door de (toekomstige) aanwezige typen bedrijven enerzijds en de typen woonomgeving anderzijds. De zonering heeft betrekking op meerdere categorieën van bedrijfstypen, waarbij per categorie de noodzakelijk geachte afstanden voor de factoren geur, geluid, stof en gevaar ten opzichte van een bepaald omgevingstype zijn weergegeven. Als maatgevend omgevingstype wordt over het algemeen, en ook binnen deze m.e.r.-

procedure, uitgegaan van een 'rustige woonwijk' (woonwijk met weinig verkeer, praktisch geen bedrijven en/of winkelcentra).

Op het RBT, dat als gemengd-plus en T&D terrein zal worden ontwikkeld, zullen bedrijven uit milieucategorie 5 (gemengd-plus) en de categorieën 2 t/m 4 (T&D) worden toegestaan. De hierbij van toepassing zijnde zone-afstanden worden weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel B2.1: Categorie bedrijvigheid en zonering

Categorie	Noodzakelijk geachte afstanden tot rustige woonwijk: afstanden afhankelijk van het type bedrijf dat zich vestigt
1	0 en 10 m
2	30 m
3	50 en 100 m
4	200 en 300 m
5	500, 700 en 1000 m

Bron: VNG, 1999

- De positionering bij bestaande bedrijventerreinen:
 - ⇒ het RBT dient bij voorkeur te grenzen aan een bestaand of reeds gepland bedrijventerrein.
- De nabijheid van woonkernen in verband met de beperking van de omvang van het woon-werkverkeer:
 - ⇒ afstand tot de woonomgeving (aaneengesloten woonbebouwing) moet zodanig groot zijn dat de invloed op deze woonomgeving minimaal is (conform VNG-zonering, zie bovenstaand kader);
 - ⇒ voor verplaatsingsafstanden tot 7,5 km blijkt in het woon-werkverkeer een relatief groot fietspotentieel te bestaan (onderzoek KU Nijmegen, 1998). Deze afstand wordt derhalve als maatstaf voor het RBT gehanteerd;
 - ⇒ selectief autogebruik dient te worden gestimuleerd (bijvoorbeeld door het aanbieden van deelauto's of het optimaliseren van het openbaar vervoer ((H)OV) naar en van het RBT);
 - ⇒ de kansrijkheid van het terugdringen van de automobilititeit wordt vergroot, wanneer de maximale loopafstand varieert van 300 meter (bushalte) tot 1000 meter (NS station). Genoemde afstanden gelden als maatstaf voor het RBT.
- De ligging ten opzichte van bestaande infrastructuur (wegen, rail, water, vliegveld):
 - ⇒ mogelijkheden voor multimodale ontsluiting van het RBT dienen aanwezig te zijn. De afstand tot transportwaterwegen (in casu Twentekanaal) en/of het mogelijke overslagstation nabij Oldenzaal dienen in dit verband zo kort mogelijk te zijn;
- De benodigde infrastructuur voor het ontsluiten van locaties in verband met woon-werkverkeer, het zakelijke verkeer en het goederenvervoer:
 - ⇒ het RBT dient een goede ontsluiting te hebben op het hoofdwegen-net;
 - ⇒ het RBT dient bij voorkeur toegankelijk te zijn per fiets en (H)OV, een busverbinding op of aan de rand van het terrein is wenselijk.
- De te vestigen typen bedrijven en de omvang ervan (VNG-typering):
 - ⇒ beoogde bedrijven voor vestiging op het RBT zijn afkomstig uit de doelgroepen productie, distributie en logistiek;
 - ⇒ de te vestigen bedrijven zullen behoren tot de milieucategorieën 2 t/m 4 (T&D) en milieucategorie 5 (gemengd-plus).

- De omvang van de kavels:
 - ⇒ het RBT wordt bestemd voor grootschalige productievevestigingen van buiten de regio (verplichtend) en van binnen de regio (facultatief), waarbij de schaalgrootte is gesteld op 5 hectare of meer;
 - ⇒ het RBT wordt bestemd voor T&D- en assemblagebedrijven van buiten de regio (verplichtend) en van binnen de regio (facultatief), waarbij de schaalgrootte is gesteld op 2 hectare of meer;

Randvoorwaarden vanuit omgeving

Met betrekking tot de ontwikkeling van het RBT worden vanuit de omgeving diverse randvoorwaarden gesteld. In het kader van deze m.e.r.-procedure is het met name van belang om de ligging van het RBT te relateren aan:

- stiltegebieden;
- provinciale ecologische structuur en andere gebieden met natuurwaarden;
- grondwater- en bodembeschermingsgebieden;
- het hydrologische systeem;
- landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden;
- aardkundige waarden;
- woonkernen en recreatiegebieden.

In Bijlage 4 worden de randvoorwaarden vanuit de omgeving nader uitgewerkt. Hierbij zijn de omgevingsaspecten onderverdeeld in de volgende thema's en aspecten:

Water

- Kwel
- Intrekgebied voor waterwinning
- Belevingswater
- Wateraandachtsgebied
- Natte doorbraak
- Kwaliteitswater

Natuur

- Bos
- Bosontwikkeling
- Recreatief groen
- Provinciale ecologische hoofdstructuur
- Ecologische verbindingzones
- Natuur overig
- Herinrichtingsplannen
- Zones landelijk gebied

Infrastructuur

- Snelwegen
- Toekomstige snelwegen
- Gebiedsontsluitingswegen
- Ontsluitingspunt snelwegen
- Transportwaterwegen
- Spoorwegen
- (toekomstige) NS stations
- (toekomstig) Overslagstation Oldenzaal
- Waterterminal Hengelo
- Doorstroomas openbaar vervoer

Stedelijke bebouwing

- Woongebied
- Bedrijventerrein
- Autonome ontwikkeling woongebied
- Autonome ontwikkeling bedrijventerrein

Landschap en cultuurhistorie

- Aardkundige waarden
- Archeologische monumenten / meldings- en attentiegebieden
- Landgoederen
- Waardevol cultuurlandschap NO-Twente

Bijlage 3: Beleidskader

INTERNATIONAAL NIVEAU

Algemeen ruimtelijk beleid

Volgens het *Verdrag van Maastricht* is de taak van de Europese Unie om onder meer een vrije markt binnen Europa te bevorderen. Het economisch en ruimtelijk beleid is gericht op de ontwikkeling van de Europese Unie met inachtneming van het milieu.

Het *verdrag van Malta*, dat in 1992 is ondertekend door de Europese ministers van cultuur, is opgesteld om de zorg voor het archeologisch erfgoed in Europa te reguleren. De ministers hebben zich door ondertekening verplicht de gemaakte afspraken in het verdrag na te komen.

Natuur en landschap

De EU-Vogelrichtlijn en de EU-Habitatrichtlijn zijn de belangrijkste instrumenten op het gebied van natuurbescherming in het kader van de Europese Unie. De uit 1979 daterende *EU-Vogelrichtlijn* verplicht de EU-lidstaten om alle natuurlijk in het wild voorkomende vogelsoorten op het Europese grondgebied inclusief hun leefgebieden te beschermen. Voor een aantal vogelsoorten zijn bepaalde maatregelen voorgesteld, zoals het instellen van beschermingszones. In Nederland zijn per maart 2000 79 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone.

De *EU-Habitatrichtlijn* heeft tot doel, op het grondgebied van de EU-lidstaten te zorgen voor het instandhouden van de natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en van de wilde flora en fauna. Voor een aantal soorten zijn de habitats als bedreigd aangemerkt. Voor deze habitats en een aantal in algemene zin aangewezen habitat hebben de lidstaten zich verplicht tot het nemen van bijzondere beschermende maatregelen. De lidstaten dienen hiertoe gebieden aan te wijzen, welke beschermd dienen te worden. Per 1 januari 1997 heeft Nederland 27 te beschermen gebieden aangemeld.

De beschermingszones die onder de Vogel- en Habitatrichtlijn worden ingesteld, gaan deel uitmaken van een coherent ecologisch netwerk, genaamd 'Natura 2000'. Dit is in feite de Europese dimensie van de ecologische hoofdstructuur (EHS). De Nederlandse overheid heeft aangegeven dat zij de Natuurbeschermingwet ziet als het implementatiekader voor beide richtlijnen. Dit betekent dat de bepalingen van de richtlijnen voor de beschermingszones moeten worden meegenomen in de formele besluitvormingsprocedures (bestemmingsplannen, vergunningen).

Relatie met Regionaal Bedrijventerrein Twente

In het kader van bovengenoemde richtlijnen zijn in de zoekgebieden geen beschermingsgebieden aangewezen. De voorgenoemde activiteit zal in lijn met de Europese richtlijnen en het Verdrag van Maastricht worden uitgevoerd.

Algemeen ruimtelijk beleid

De *Vierde Nota over de ruimtelijke ordening extra (Vinex)* geeft het rijksbeleid voor onder andere het landelijk gebied. In de Vinex is Enschede-Hengelo aangewezen als stedelijk knooppunt. Voor het landelijk gebied heeft het Rijk een beleidskader ontworpen dat de ontwikkelingen in het landelijk gebied moet begeleiden. Hiertoe heeft het Rijk beleidskoersen uitgezet.

De sterke internationale economische en ecologische specialiteiten van Nederland moeten uitgebreid en versterkt worden. Met name de mainports, hoofdtransportassen, wegen, spoorwegen en vaarwegen dienen te worden versterkt. Voor een goede economie is het verder van belang de internationale potenties van de stedenring (met name de stedelijke knooppunten) en de Randstad te benutten en waar nodig te versterken. Het Rijk wil de stedelijke functies zoveel mogelijk bundelen aangezien op deze manier het ruimtegebruik efficiënt is, de verplaatsingsbehoefte verkleind wordt en het draagvlak voor openbaar vervoer wordt vergroot.

In de *Actualisering van de Vierde Nota over de ruimtelijke ordening extra (Vinac)* worden enkele nieuwe accenten gezet ten opzichte van het beleid zoals dat in de Vinex is verwoord. Met name wordt meer aandacht besteed aan de beleidsvelden ‘werken’ en ‘groen’, alsook aan de vitaliteit van bestaande steden, de benutting van bestaande en voorziene infrastructuur voor het openbaar vervoer en de toegankelijkheid en inrichting van grote natuurgebieden. Het bundelingsbeleid in relatie tot stadsgewesten wordt vorm gegeven door onder meer het bevorderen van meervoudig en intensief ruimtegebruik en herstructurering van voormalige bedrijventerreinen. Tot slot wordt in de Vinac benadrukt dat het nodig is een groenstructuur te ontwikkelen die evenwaardig is aan de ‘harde infrastructuur’.

De *Startnota Ruimtelijke Ordening 1999* is opgesteld om het debat ten behoeve van de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening op gang te brengen. De nota bevat de strategische uitgangspunten voor de toekomstige inrichting van Nederland in een Europees perspectief. Corridorontwikkeling is een van de uitgangspunten van deze nota. Deze ontwikkeling dient vooral plaats te vinden langs de grote verbindingen van de belangrijkste stedelijke centra en de mainports in Nederland met vergelijkbare centra in het buitenland. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn internationale inbedding, nieuwe vormen van verstedelijking (ruimte voor wonen en werken) en versterking van de groene ruimten in en rond corridors. Bij de inrichting van de corridors dienen de “parels” van het landelijke gebied te worden vrijgehouden van verstedelijking. Voorts dienen de stedelijke concentraties en de corridors goed ontsloten te zijn voor het goederen- en personenvervoer over weg, rail en water. De bestaande transportnetwerken zullen een ordenend principe zijn voor de ruimtelijke inrichting.

De nota *Milieu en Economie* beoogt een perspectief te schetsen voor een duurzame economische ontwikkeling. Voor de drie onderscheiden maatschappelijke velden (industrie en diensten / landbouw en landelijk gebied / verkeer, vervoer en infrastructuur) is deze duurzame economische ontwikkeling uitgewerkt en worden concrete perspectieven en acties voorgesteld. Voor het veld industrie en diensten zijn daartoe vijf zogenaamde “boegbeelden” opgesteld, te weten strategisch bedrijfsmanagement, benchmarking, technologie, duurzame bedrijventerreinen en ondergronds c.q. innovatief bouwen.

De nota *Ruimte voor Regio's* richt zich op het streven naar een zo groot mogelijke bijdrage van alle Nederlandse regio's aan de ontwikkeling van werkgelegenheid en welvaart. Dit moet worden gerealiseerd door een optimale aanslui-

ting op de ruimtelijk economische structuur van Noordwest Europa en een goede ruimtelijke inpassing van economische activiteiten. De ruimtelijke accommodatie van bedrijvigheid moet verzekeren dat nu en op termijn aan de kwalitatieve/kwantitatieve behoefte aan bedrijfsruimte wordt voldaan.

Milieu

In het *Nationaal Milieubeleidsplan 3* wordt onder andere het begrip “ontkoppeling” geïntroduceerd. Hieronder wordt verstaan het gelijktijdig verbeteren van welvaart (economische groei) en het verminderen van de milieudruk. Naast de hiervoor noodzakelijke integratie van economie en milieu, wordt ook de samenhang tussen milieubeleid en ruimtelijk beleid verder uitgewerkt. Specifiek voor de industrie kunnen de taakstellingen voor de uitstoot van NO_x, CO₂ en SO₂ in het jaar 2010, het stimuleren van de ontwikkeling van milieubesparende technologie en het versnellen van bodemsanering worden genoemd.

Natuur en Landschap

Middels de *Nota Landschap* wil de overheid de (verdere) aantasting van het landschap een halt toeroepen. Het landschapsbeleidsplan heeft als belangrijkste doel het bevorderen van de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig landschap, dat wil zeggen een landschap waar identiteit en duurzaamheid centraal staan. Identiteit en duurzaamheid zijn uitgewerkt in drie criteria (de drie E's): het landschap moet zowel *Esthetisch* als *Ecologisch* waardevol zijn en het moet een duurzame basis vormen voor *Economisch* grondgebruik.

De hoofddoelstelling van het *Natuurbeleidsplan* is het duurzaam in stand houden, ontwikkelen dan wel herstellen van natuurlijke en landschappelijke waarden. Actiepunten zijn het vergroten van het oppervlak aan natuurgebieden, het opheffen van versnippering en isolatie van natuurgebieden en het voorkomen van aantasting van potenties voor natuurontwikkeling. Het natuurbeleid spitst zich toe op het tot stand brengen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden.

Het *Structuurschema Groene Ruimte (SGR)* omvat het nationaal ruimtelijk beleid voor de land- en tuinbouw, natuur, landschap, recreatie en toerisme, bosbouw en visserij en de samenhang tussen deze sectoren. Als door een voorgenomen activiteit natuur- en landschapswaarden, bossen of onderdelen van de EHS verloren gaan of aangetast worden geldt het compensatiebeginsel. Dit beginsel houdt in dat ingrepen alleen toegestaan zijn indien er sprake is van zwaarwegend maatschappelijk belang en bij gebrek aan alternatieven. Natuurgebied en/of landschapselementen van een vergelijkbare kwaliteit en oppervlak moet in voorkomende gevallen op alternatieve plaatsen worden teruggebracht.

De *Natuurbeschermingswet* beoogt bescherming te bewerkstelligen van natuurgebieden. De soortenbescherming is opgenomen in de Flora en Faunawet. De belangrijkste bescherming van gebieden vindt plaats door deze aan te wijzen als beschermd natuurmonument. Een van de belangrijkste rechtsgevolgen van een aanwijzing is dat voor het verrichten van handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het gebied een vergunning nodig is.

De *Flora en Faunawet* regelt de bescherming van inheemse en uitheemse planten en dieren en de exploitatie daarvan. Doel is integratie tot stand te brengen van de bestaande wettelijke regelingen inzake bescherming van flora en fauna. Een van de hoofdlijnen van de wet is dat bepaalde plaatsen, zoals houtwallen, houtsingels, groepen bomen, poelen, groeven enzovoorts, aangewezen kunnen worden als beschermde leefomgeving.

In de *Cultuurnota 1997-2000* wordt gestreefd naar een volledige erkenning van het archeologisch belang in planologische besluitvormingsprocessen door archeologie al vanaf het begin bij de planvorming te betrekken. In het beleid van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek wordt duurzaam behoud van het archeologisch bodemarchief nagestreefd. Waar dit niet mogelijk is, wordt gestreefd naar de in het bodemarchief aanwezige informatie te documenteren door het uitvoeren van een opgraving.

Meerjarenplan bosbouw beschrijft de plannen voor bosuitbreiding. In Twente zijn twee locaties aangegeven voor bos groter dan 100 hectare; bij de Twentse steden en in het noordoostelijk deel van Twente. De regering is in beginsel bereid mee te werken aan de aanleg van bos op die plaatsen. Het beleid is gericht op de aanleg van nieuw multifunctioneel bos bij voorkeur in de stadsrandgebieden.

Waterhuishouding

De *Vierde Nota Waterhuishouding* beschrijft de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de waterhuishouding. Hoofddoelstelling van het beleid is “het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd”. Voor de verschillende watersystemen, zoals stedelijk waterbeheer en de Grote Rivieren, is specifiek beleid ontwikkeld. Belangrijke elementen voor een meer duurzaam stedelijk waterbeheer zijn: afkoppelen van verhard oppervlak, vasthouden van water in de stad, het stadslandschap als waterlandschap en voorkomen van verspilling. Verder wordt in de nota nadere aandacht geschonken aan thema's als terugdringen van verdroging, reductie van emissies van diffuse bronnen en waterbodemsanering.

Verkeer en vervoer

In het *Structuurschema Verkeer en Vervoer II* is in sterke mate gericht op het beheersen van de groei van de automobiliteit. Dit is noodzakelijk om enerzijds de bereikbaarheid en anderzijds de leefbaarheid te kunnen verbeteren. In conceptstadium is het nieuwe NVVP waarin de hoofdlijn ‘Beheersen van de groei van de automobiliteit’ is losgelaten. Het nieuwe beleid houdt in dat de automobiliteit mag groeien, de overheden een faciliterende rol hebben hierin waarbij uitgegaan wordt van het beperken en compenseren van negatieve effecten. Bij leefbaarheid gaat het om de volgende aspecten: luchtverontreiniging, energieverbruik, geluidshinder door autoverkeer, verkeersveiligheid, beïnvloeding van bos- en natuurgebieden door infrastructuur en auto en veiligheid bij vervoer van gevaarlijke stoffen. De groei van de automobiliteit wordt beheerst zowel in het personenvervoer als het goederenvervoer. Het beleid is erop gericht het gebruik van meer milieuvriendelijke vervoerswijzen te stimuleren en het autogebruik af te remmen. Bevordering van een veilig verkeersgedrag, het gebruik van veilige vervoersmiddelen en een veilige ruimtelijke ordening moet leiden tot een “Duurzaam Veilig” verkeer. Het SVV-II geeft de hoofdinfrastructuur van Nederland van nu en in de toekomst weer.

Relatie met Regionaal Bedrijventerrein Twente

De Vinex, Vinac, Startnota RO en de nota Ruimte voor Regio's geven aan dat de hoofdtransportassen versterkt moeten worden en dat de internationale potenties moeten worden benut. Volgens de nota Milieu en Economie en het NMP dient de economische groei samen te gaan met een vermindering van de milieudruk. Het zoekgebied Almelo zuid – Borne noord ligt in de bruine koers. In de bruine koers vindt ontwikkeling van grondgebonden landbouw plaats in een mozaïekpatroon met andere functies. Het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ligt in de blauwe koers. In de blauwe koers staat verbrede plattelandsonwikkeling centraal. In beide zoekgebieden ligt een te ontwikkelen of te versterken verbindingzone van de EHS.

PROVINCIAAL NIVEAU

Algemeen ruimtelijk beleid

In de nota *Kwaliteit in vernieuwing* is de hoofdkoers gericht op levering van nieuwe werkgelegenheid, met name voor kansarme groepen. Verder dient de relatie economische groei en milieuaantasting te worden doorbroken. De hoofdkoers is uitgewerkt in thema's. Binnen het thema economische ontwikkeling en werkgelegenheid dient de internationale concurrentiepositie van Overijssel met Twente in het bijzonder versterkt te worden. Voldoende, goede bedrijfsterreinen met ontsluiting voor meerdere vervoerswijzen, een efficiënt ruimtegebruik en goede logistieke voorzieningen met een toegevoegde waarde zijn noodzakelijk. Ook dienen de economische banden met Randstad, het buitenland en delen van Duitsland en Oost-Europese landen te worden versterkt. Binnen het thema leefomgeving en mobiliteit dienen multimodale voorzieningen zo bereikbaar en veilig mogelijk te worden gehouden.

In het ontwerp *Streekplan Overijssel 2000 +* is vermeld dat de ontwikkelingen in Twente achterlopen bij die in West-Overijssel. Daarom zullen de inspanningen, die zijn gericht op de verbreding van de Twentse economie, de komende periode krachtig worden voortgezet. Aangegeven is dat op regionaal en stadswestelijk niveau er kwantitatieve en kwalitatieve lacunes zijn in de voorraad bedrijventerreinen. Zonder aanvullend beleid doen zich met name in Twente op korte termijn problemen voor. De komst van een regionaal bedrijventerrein kan hier uitkomst bieden. Aangegeven is dat de provincie samen met de gemeenten zo snel mogelijk tot een locatiekeuze wil komen. In een milieu-effect rapport zullen de mogelijkheden voor een regionaal bedrijventerrein in een orde van grootte van 65 tot 200 ha worden onderzocht. In het kader van efficiënt ruimtegebruik wordt gestreefd naar een zo optimale benutting van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen. Gestreefd wordt naar multimodale ontsluiting van bedrijventerreinen.

Milieu

In het ontwerp *Milieubeleidsplan Overijssel 2000 +* staan de doelstellingen en hoofdlijnen van het provinciale milieubeleid beschreven. De provincie streeft naar een duurzame ontwikkeling van de economie, waarbij de economie en het milieu ontkoppeld worden. De provincie concretiseert haar bijdrage aan ontkoppeling onder andere door een duurzame ontwikkeling van sectoren en bedrijven te stimuleren. Hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar zuinig ruimtegebruik, gebruik van grondstoffen en de toepassing en ontwikkeling van duurzame energiebronnen. De opgave is onder andere de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren en kwetsbare gebieden zoals grondwaterbeschermingsgebieden, natuur en landschap te beschermen. Daarnaast heeft de provincie het doel dat in 2020 oude en nieuwe bedrijventerreinen ingepast zijn in de omgeving en duurzaam zijn ingericht waarbij zelfvoorziening op het gebied van energie en intensief ruimtegebruik centraal staan. Gestreefd wordt naar een milieuhygiënische hoogwaardige verwijdering van het afval en naar een economisch verantwoorde verwerking van het afval. Nieuwe verontreinigingen van bodems dienen te worden voorkomen.

Waterhuishouding

In het ontwerp *Waterhuishoudingsplan Overijssel 2000+* streeft de provincie waterkwaliteits- en kwantiteitsaspecten zwaarder te laten meewegen bij de keuze voor nieuwe woon-, werk- en recreatiegebieden, de inrichting van de groene ruimte en in het milieubeleid. Voor de groene ruimte in Zuid en West-Twente ligt een belangrijk accent op het bieden van ontwikkelingsruimte aan economische functies, met name in de stedenband en West-Twente. In het gebied zuidelijk van de stedenband Twente ligt het accent op natuurlijke omstandigheden als leidraad voor ontwikkeling. Daarnaast wil de provincie de veerkracht van

het watersysteem herstellen door onder andere wateropvanggebieden te realiseren. Verder wil de provincie de waterketen optimaliseren en duurzaam maken. Drie streefbeelden worden gehanteerd voor het te voeren waterbeheer, in relatie tot de gewenste maatschappelijke functie: basiswater, belevingswater en kwaliteitswater. Op de plankaart heeft de provincie de term wateraandachtsgebieden voor drie gebieden gebruikt: kwaliteitswater (extra eisen t.b.v. aquatische natuur), grondwater voor de natuur (herstel veerkracht voor terrestische natuur) en grondwater voor de landbouw (herstel veerkracht voor de landbouw).

Relatie met Regionaal Bedrijventerrein Twente

In de nota Kwaliteit in vernieuwing en het ontwerp Milieubeleidsplan Overijssel 2000 + streeft de provincie de relatie economische groei en milieuaantasting te doorbreken. Als zoekgebieden voor een regionaal bedrijventerrein zijn de zones tussen Almelo en Borne en tussen Hengelo en Oldenzaal aangegeven. Binnen het stadsgewest wordt in het gebied tussen Almelo en Borne een groene buffer vrijgehouden van stedelijke ontwikkelingen als een geleiding in het stadsgewest en als brede ecologische verbindingszone tussen Noordoost Twente en Zuidwest -Twente. Op de streekplankaart is het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal aangewezen als zone landbouw en landschap (II). Het zoekgebied Almelo Zuid - Borne Noord valt grotendeels binnen zone landbouw (I) en zone landbouw en landschap (II). Verder is binnen het noordelijk deel van het laatste zoekgebied een zone aangewezen als grote werklocatie tot 2010 en een zone als ontwikkelingsrichting werken na 2010. Een zone ten noorden van Borne is aangewezen als toekomstig bos.

In het ontwerp Milieubeleidsplan 2000 + is het grootste deel van het zoekgebied aan Almelo Zuid - Borne Noord en het hele zoekgebied Hengelo-Oldenzaal aangeduid als prioritair milieubeschermingsgebied.

In het ontwerp Streekplan Overijssel 2000 + is in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ten noorden van de spoorlijn een zone aangegeven als provinciale verbindingszone: zoekgebied beheersgebied ("ruime jas" begrenzing).

In het zoekgebied Almelo Zuid – Borne Noord lopen provinciale ecologische verbindingszones richting Bornerbroek, Albergen en Delden. De verbindingszones zoals deze zijn opgenomen in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord op de Natuurbeleidskaart zijn ook aangeduid als belevingswater op de plankaart van het Waterhuishoudingsplan. Daarnaast bevinden zich in het zoekgebied enkele waterlopen. Het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal is geheel aangeduid als wateraandachtsgebied: landbouw .

De Deurningerbeek is opgenomen als provinciale ecologische verbindingszone. Een strook aan weerszijde van de Deurningerbeek is in het Waterhuishoudingsplan aangeduid als wateraandachtsgebied, kwaliteitswater.

REGIONAAL NIVEAU

Algemeen ruimtelijk beleid

In het *Streekplan Twente* is aangegeven dat het accent bij regionale ontwikkeling ligt op bundeling van wonen en werken. Naast de ontwikkeling van de “economische motorfunctie” van het stedelijk knooppunt moet deze bundeling bijdragen tot het beperken van (de groei van) de (auto)mobiliteit. Het Stedenbandconcept waarbij stedelijke ontwikkeling geconcentreerd rond de as Wierden-Almelo-Borne-Hengelo-Enschede(-Gronau) wordt gedacht, biedt goede mogelijkheden om de rol van het openbaar vervoer te versterken. Bij het ontsluiten van nieuwe woon- en werklocaties ligt daarom ook de nadruk op openbaar vervoer en fietsverbindingen. Het beleid is verder gericht de groene buffer in het gebied tussen Almelo en Borne in voldoende omvang te handhaven en te ontwikkelen.

In de *Sociaal economische verkenning Twente 1999* wordt een beeld geschetst van de Twentse economie. De Twentse economie in 1998 wordt beschreven als

weinig overtuigend. De omzetgroei bleef achter bij de landelijke lijn. In 1998 had Twente geen duidelijke trekker van de economie. De bedrijfsinvesteringen zijn in 1998 zelfs afgenomen. De winstontwikkeling in het Twentse bedrijfsleven was negatief, maar het aandeel Twentse bedrijven met winst bleef op niveau.

De *Intergemeentelijke Structuurschets Enschede-Hengelo* is een samenhangende visie op zowel het stadsgewestelijk niveau als op het stedelijk knooppunt niveau. Het stedelijk knooppunt Enschede/Hengelo wil voor de regio de motorfunctie vervullen op economisch, cultureel en sociaal gebied. Het baseert zich daarbij op haar sterke punten namelijk:

- een modern kennisintensief industrieel centrum, gekenmerkt door een innovierend bedrijfsleven en een sterke industriële traditie;
- een regionale verzorgingsfunctie op het gebied van onderwijs, cultuur, detailhandel, sport/recreatie en gezondheidszorg;
- een goed woon- en leefmilieu gelegen in het aantrekkelijke Twentse landschap;
- de ligging nabij internationale transportassen, zowel over de weg (rijksweg, A1, AB31) als per spoor (eurocity/intercity).

Een zone ten noordwesten van Borne is aangegeven als zoekrichting voor toekomstige verstedelijking.

In het *Landinrichtingsplan voor herinrichting Saasveld-Gammelke* worden diverse maatregelen uitgevoerd ter verbetering van de verkaveling voor de boeren, betere waterhuishouding en ontwikkeling en versterking ecologische verbindingen. Verder worden diverse wandel- en fietspaden aangelegd.

Het noordelijk deel van het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal ligt binnen de begrenzing van het Landinrichtingsplan.

Eén deel van het *voorontwerp Landinrichtingsplan Enter* bevindt zich binnen het zoekgebied Almelo Zuid – Borne Noord. Dit deel is gelegen ten noorden van de A1, ten oosten van het zijkanaal van het Twentekanaal naar Almelo en ten westen van Bornerbroek. In het plan zijn planalternatieven opgesteld waarin denkrichtingen zijn opgenomen over de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, onder meer voor Reggedal en Deldenerbroek.

Een zone rondom de Deurningsebeek, tussen de A1 en het spoor Hengelo-Oldenzaal is opgenomen in het *herinrichtingsplan Enschede-Noord*. De zone ligt in het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal. In deze zone is een ecologische verbindingzone opgenomen.

In het *Structuurplan Bornerbroek* staat vermeld dat voor bedrijvigheid die aan de kern is gebonden, kleinschalig is en weinig ruimte vraagt, in beginsel ruimte wordt geboden. Hierbij wordt gedacht aan een uitbreiding van 1 ha van het bedrijventerrein Wolbes landen.

De doelstelling voor het *plan van aanpak voor de reconstructie-pilot Hart van Twente* is het bevorderen van een goede ruimtelijke structuur voor het gebied Hart van Twente, in het bijzonder met betrekking tot landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu en infrastructuur, alsmede ter verbetering van een goed woon-, werk- en leefklimaat en de economische infrastructuur. De planning is erop gericht voor medio 2000 een concept-reconstructieplan als advies aan de Gedeputeerde Staten kan opleveren.

Milieu

Het *Milieubeleidsplan Almelo* stelt enkele doelen voor het grondgebied van de gemeente, waaronder:

- beheersing en beperking van het energieverbruik bij burgers, bedrijven en overheidsinstellingen;
- preventie van afval, intensivering van gescheiden inzameling van afvalcomponenten en bevordering van een milieuhygiënische verwerking van afval;
- beperking van milieubelasting door verkeer;
- integratie van milieuaspecten in de ruimtelijke planning/ontwikkeling;
- meewegen van milieuaspecten in economische beleid.

Waterhuishouding

In het *Waterbeheersplan Regge en Dinkel 1997-2000* staat aangegeven dat het waterschap zo weinig mogelijk waterlopen wil belasten met stedelijk water. Het concept “scheiden van waterstromen” wordt uitgewerkt. Verder wordt invulling gegeven aan ontwikkeling in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur. Het waterschap wil projecten uitvoeren waarbij gebiedsgericht beleid wordt toegepast. Daarnaast neemt het waterschap maatregelen om retentie te bevorderen.

Bijlage 4: Netwerken

Aspecten blauw netwerk

Kwel

De gebieden waarin kwel voorkomt worden als gunstig beoordeeld voor de aanleg van een RBT. Naarmate de kwel in een gebied permanentier is worden de risico's van inzijging, en daarmee de kans op verspreiding van mogelijk optredende verontreinigingen naar het grondwater lager. Daarbij kan worden aangetekend dat een duurzaam bedrijventerrein op een dergelijke manier gebouwd is dat de mogelijkheid op verontreinigingen in de bodem die doordringen tot het grondwater minimaal zou moeten zijn. In geval van calamiteiten is een locatie binnen een kwelgebied evenwel het meest gunstig. Opgemerkt moet worden dat naast de geschiktheid voor het RBT tevens de mogelijkheden voor natuurontwikkeling in kwelgebieden zeer talrijk zijn.

Op inrichtingsniveau is van belang dat in kwelgebieden op voorhand aangenomen moet worden dat de waterstand niet hoger komt dan 70cm beneden het maaiveld. In dat geval geeft de mate van kwelflux, permanente relatief hoge kwel of permanente kwel, de geschiktheid op inrichtingsniveau weer. Hoe groter de kwelflux, hoe meer water uit het watersysteem wordt onttrokken in geval van drainage. Bij de inrichtingsvarianten zullen gebieden met een lage permanente kwelflux als meest gunstig beoordeeld worden en gebieden met een relatief hoge kwel als relatief minder gunstig.

Intrekgebieden voor waterwinning

Intrekgebieden voor waterwinning zijn relatief kwetsbaar voor verstoring. Een RBT binnen een intrekgebied vergroot de kans op verontreiniging van het grondwater dat gebruikt wordt voor drinkwaterwinning. Tevens is de kans op verspreiding van de verontreiniging in intrekgebieden relatief groot. Daarnaast heeft een eventuele verontreinigende activiteit in een dergelijk gebied grote invloed op de natuur in de omgeving. Gebieden met 'intrekcapaciteit' worden aldus negatief beoordeeld en krijgen relatief de laatste score. De intrekgebieden voor waterwinning zijn begrensd door de 25-jaars verblijfsgebiedzone²⁰ en hebben verder geen zone.

Belevingswater

Belevingswater is van toepassing op wateren die gelegen zijn in een landschappelijk fraaie omgeving. Dergelijke wateren hebben vanuit zichzelf hoge potenties om bijzondere natuurwaarden te huisvesten. De gevolgen van de vele activiteiten in het stroomgebied op de kwaliteit van het water vormen echter veelal een belemmering voor de ontwikkeling van deze waarden. Het stellen van zwaardere kwaliteitseisen dan het basiswater zou een te grote beperking opleggen aan deze activiteiten. Door extra inrichtingsmaatregelen, in combinatie met beheer en onderhoud, kan toch worden bijgedragen aan een betere waterkwaliteit, een grotere diversiteit aan planten en dieren en een verhoging van de belevingswaarde en recreatieve waarde. Het RBT in de zone van belevingswater zou de ontwikkeling van de belevings- en recreatieve waarde van deze wateren belemmeren. De waterlopen welke als belevingswater aangemerkt worden,

²⁰ Een 25-jaarszone is de zone rondom een waterwingebied, zodat eventueel optredende vervuiling minder dan 25 jaar (afhankelijk van de precieze afstand tot de kern) nodig zal hebben om tot het kerngebied (waterwingebied) door te dringen.

worden aldus als negatief beoordeeld voor de vestiging van het RBT. Om de beken welke als belevingswater zijn aangemerkt ligt een zone van 100 meter.

Wateraandachtsgebied voor landbouw en natuur

In wateraandachtsgebieden voor landbouw en natuur wordt de veerkracht van het watersysteem met prioriteit hersteld. Hierbij gaat het om zaken als herdimensionering van watergangen, vergroting van de vochtopnamecapaciteit van de bodem, duurzaam maken van drinkwaterwinningen, retentie van water, de inzet van wateropvanggebieden et cetera. In wateraandachtsgebieden hebben veranderingen in de grondwaterstand tot op grote afstand effect. In deze gebieden is ook de verdrogingsproblematiek veelal sterk aanwezig en zal herstel van de veerkracht een groot rendement hebben, zowel voor de landbouw als voor natuur. Een RBT in een wateraandachtsgebied kan (door vergroting van het bebouwd oppervlak) een belemmering vormen voor de maatregelen die verdroging tegen gaan. Een wateraandachtsgebied wordt dus als relatief ongeschikt beoordeeld voor de vestiging van het RBT. Het gebied heeft geen zone.

Natte doorbraak

Het betreft hier een natte verbinding tussen waterlopen met een landelijke afvoer uit de stroomgebieden van Loolee/Azelerbeek /Oelerbeek met de Middenregge. De afvoer van landelijk water via de Doorbraak kan een bijdrage leveren aan het herstel van het laaglandkarakter van de Laaglandregge. Daarnaast is uit ecologische (onderdeel ruggengraat ecologische hoofdstructuur) en waterkwaliteitsoverwegingen, doorstroming met kwalitatief goed water noodzakelijk. Het tracé van de natte doorbraak is relatief minder geschikt voor de aanleg van het RBT. De natte doorbraak, met het voorkeurstracé in de bovenstaand omschreven beekdalvariant, zal 25 meter breed worden met aan beide zijden oevers ter breedte van 25 m (totaal minimaal 75 m). Daarnaast is er een zone aangegeven van 100m aan beide zijden.

Kwaliteitswater

Kwaliteitswater geldt voor een beperkt aantal watersystemen en geïsoleerde wateren en is vooral gericht op natte natuurwaarden binnen de ecologische hoofdstructuur. De doelstelling is een zo natuurlijk mogelijk waterhuishoudkundig systeem, afgestemd op aanwezige dan wel te ontwikkelen hoge natuurwaarden. Voor gebieden die zijn aangegeven als kwaliteitswater gelden hoge eisen op alle fronten, met name gesteld op het koesteren van watergebonden natuurwaarden (zogenaamde waterparels). Met betrekking tot de kwaliteit zijn dit vooral extra emissiebeperkende maatregelen en kwantitatief gaat het vooral om het conserveren van water. De waarden zijn dermate groot en algemeen maatschappelijk erkend dat nieuwe activiteiten in het gebied, zoals het RBT, moeten worden afgestemd op het bereiken of handhaven van de bij dit niveau geformuleerde eisen. Binnen gebieden die aangeduid zijn als “kwaliteitswater” wordt de vestiging van het RBT als negatief beoordeeld. Kwaliteitswater heeft geen zone.

Aspecten groen netwerk

Bos

Onder de titel bos wordt verstaan een min of meer natuurlijke leefgemeenschap van planten en dieren waarin boomvormende soorten aspectbepalend zijn. Een bosgebied geldt als habitat voor vele verschillende soorten fauna. Hoe groter het bos, hoe uitgebreider de diversiteit, echter ook hoe meer “schuilmogelijkheden” voor fauna dieper het bos in. De aanleg van het RBT in of nabij een bosgebied wordt als negatief beoordeeld. De bosgebieden worden omgeven door buffers van 250 meter

Bosontwikkeling

Omdat bos een versterking van andere functies (recreatie, natuur, bijdrage aan de PEHS, belevingswaarde van de omgeving) kan inhouden is bosaanleg met name gewenst nabij stadsrandgebieden en rond steden en dorpen en grenzend aan de ecologische hoofdstructuur. Een plangebied voor bosontwikkeling wordt negatief beoordeeld voor de aanleg van een RBT. Omdat de te ontwikkelen bossen in het huidige streekplan nog geen nadrukkelijke grenzen hebben, wordt hier strikt uitgegaan van het geplande zoekgebied voor bosontwikkeling zoals dat op de streekplankaart vermeld staat, en wordt geen extra buffer in acht genomen.

Recreatief groen

Onder recreatief groen wordt verstaan parken, plantsoenen, sportterreinen en dagrecreatieve terreinen. Recreatief groen kan een bijdrage leveren aan de leefomgeving van de bewoners (belevingswaarde), zowel als gebruiksonderdeel als vanuit landschappelijk oogpunt. Een gebied met recreatief groen wordt als negatief beoordeeld voor de aanleg van een RBT. Om het gebied met recreatief groen is een buffer gelegd van 250 meter.

PEHS (provinciale ecologische hoofdstructuur)

De Provinciale Ecologische HoofdStructuur omvat bestaande wateren, natuur en bosgebieden, te ontwikkelen natuurgebieden, beheersgronden en verbindingzones. Binnen de PEHS wordt de doelstelling van de provincie; duurzaam behoud, herstel en ontwikkeling van de karakteristieke natuur- en landschapswaarden van Overijssel, opgenomen. De PEHS begrenst alle gebieden die vanuit natuur-oogpunt van hoge waarde zijn. De PEHS is dan ook gesteld als harde randvoorwaarde: in principe is hier geen ontwikkeling van een bedrijventerrein mogelijk. Daarnaast is een buffer aangelegd van 300m.

Ecologische verbindingzones

De ecologische verbindingzones zorgen ervoor dat natuurgebieden (de zogenaamde kerngebieden uit de PEHS) op afstand met elkaar in verbinding staan. Vooral fauna kan via de verbindingzones van het ene in het andere gebied komen, waardoor hun leefgebied en daarmee hun overlevingskansen worden vergroot. Ecologische verbindingzones kunnen over land lopen, langs bossen en hagen, maar zijn ook over water mogelijk, langs waterlopen. De ecologische verbindingzones worden over een breedte van 50m aan weerszijden negatief beoordeeld voor de aanleg van een RBT (dit is omdat de zones op de kaart slechts uit een dunne lijn bestaan, om de werkelijke zone tot zijn recht te doen komen in de kaart moet de zone van een bepaalde breedte worden voorzien, in dit geval dus 100m.). Daarnaast bestaat een buffer van 250m aan weerszijden. De ecologische verbindingzone in het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord loopt samen met het tracé voor de Natte Doorbraak. Dat wil echter niet zeggen dat de twee aspecten gekoppeld zijn in de beoordeling. Omdat de verbindingzone zich in het groene netwerk bevindt en de Natte Doorbraak in het blauwe netwerk, worden ze als aparte aspecten meegewogen.

Natuur overig

Onder dit kopje bevinden zich de overige in het studiegebied voorkomende kleinschalige natuurgebieden. Dit zijn heidegebieden, graslanden en ruigtes. Deze gebieden zijn zeldzaam en schaars, en dus relatief waardevol. Natuur overig wordt als negatief beoordeeld voor het RBT. Om het terrein komt een buffer te liggen van 250.

Herinrichtingsplannen Saasveld-Gammelke en Enter

Herinrichtingsplannen zijn opgestart om in het plangebied een betere situatie te bereiken voor de landbouw, de natuur, het landschap, de openluchtrecreatie en het milieu. Omdat de herinrichtingsplannen in de twee zoekgebieden verschillend van aard zijn, worden ze beide apart meegenomen in de beoordeling voor de vestiging van het RBT. Het herinrichtingsplan Enschede-Noord valt voor

een klein gedeelte binnen het zoekgebied Hengelo-Oldenzaal. Dit gedeelte is echte uitgesloten van de beoordeling door de ligging van de (overlappende) harde randvoorwaarde PEHS. De herinrichtingsgebieden Saasveld-Gammelke en Enter worden als negatief beoordeeld voor de vestiging van het RBT. Om de gebieden wordt een buffer gelegd van 100 meter.

Zones landelijk gebied

Het landelijk gebied is onderverdeeld in zone I t/m IV, met oplopende natuurwaarden:

- ⇒ Zone I (Landbouw): voor landbouw goed ingerichte, relatief groot-schalige gebieden, deels met karakteristieke openheid;
- ⇒ Zone II (Landbouw en landschap): landbouwgebied met waarden van landschap en cultureel erfgoed (beplantingselementen, waardevolle open gebieden al dan niet met weidevogels, kleinschalig reliëf, essen, karakteristieke bebouwing, archeologisch belangrijke gebieden);
- ⇒ Zone III (Landschap, natuur en bosontwikkelingsgebied): cultuurgronden verweven met bossen, landgoederen kleinschalig landschap, beeksystemen en groot- en kleinschalig reliëf;
- ⇒ Zone IV (Natuur landschap en bosontwikkelingsgebied): gebieden waarin natuurgebieden de hoofdtoon voeren, waaronder hoogvenen, heideterreinen, bossen klein- en grootschalig reliëf, bronnen en beeksystemen. Aan de kwaliteit van dit landschap worden strenge eisen gesteld.

Vestiging van het RBT in gebiedszones III en IV is op voorhand uitgesloten. De zones landelijk gebied worden niet meegewogen in de beoordeling en hebben dus geen invloed op de geschiktheidsbeoordeling.

Aspecten grijs netwerk

Snelwegen en toekomstige snelwegen

Vooraf voor de T&D bedrijven op het RBT is het van belang dat er een goede ontsluitingsmogelijkheid is via snelwegen. De (toekomstige) snelwegen in of nabij de zoekgebieden bieden mogelijkheden voor een snelle (inter)nationale ontsluiting. Een mogelijkheid bestaat dat wanneer een geschikte locatie langs een snelweg gevonden wordt, zonder dat een ontsluitingspunt nabij is, er speciaal voor het RBT een extra op- en afrit aangelegd wordt. Daarom zijn naast de op- en afritten welke zorgen voor een directe ontsluiting via de snelweg, de bestaande en toekomstige snelwegen als apart aspect meegenomen in de geschiktheidsbeoordeling. Nabij een snelweg is de geschiktheid voor het RBT groter dan verder weg van de snelweg. Om de zoekgebieden in gradueel oplopende geschiktheid te kunnen beoordelen is de zone gesteld op 5000m.

Gebiedsontsluitingswegen

Gebiedsontsluitingswegen zijn relatief kleine wegen welke gebieden buiten de stad ontsluiten. Deze wegen zijn van belang voor een optimale lokale ontsluiting van het RBT. Omdat hier sprake is van relatief kleine wegen van relatief ondergeschikt belang, wordt een buffer van 1000m aangehouden.

Ontsluitingspunt snelwegen: op- en afritten

Vooraf voor de T&D bedrijven op het RBT is het van belang dat er een goede ontsluitingsmogelijkheid is via snelwegen. De afstand tot een ontsluitingspunt is derhalve als maat genomen voor de mogelijkheid tot ontsluiting via de snelwegen. Gebieden waarin de afstand tot een ontsluitingspunt naar een snelweg kleiner is, wordt dus als gunstiger beschouwd voor de aanleg van een RBT, dan gebieden waarin deze afstand groter is. Om de zoekgebieden in gradueel oplopende geschiktheid te kunnen beoordelen is de buffer gesteld op 5000m.

Transportwaterwegen: Twentekanaal

Transportwaterwegen vormen een goede mogelijkheid voor de aan- en afvoer van goederen. De nabijheid van transportwaterwegen, in dit geval het Twentekanaal, bij het RBT stimuleert het vervoer van goederen (bulktransport) over water. Vervoer over water kan een gunstige uitwerking hebben op het verminderen van de automobiliteit. Omdat de afstand tot een transportwaterweg alleen geldt wanneer er een mogelijkheid is tot directe toegang tot het water, bijvoorbeeld in de vorm van kadefaciliteiten, is een buffer ingesteld van 500m.

Spoorwegen

Spoorwegen in de nabijheid van de RBT-lokatie bevorderen de mogelijkheid tot multimodale vervoerswijzen. Vervoer per spoor kan een gunstige uitwerking hebben op het verminderen van de automobiliteit. Omdat de afstand tot het spoor alleen geldt/ concurrerend is wanneer er een mogelijkheid is tot directe toegang tot de rails, bijvoorbeeld een emplacement of een mogelijkheid tot aftakking van het spoor naar het RBT, is een buffer ingesteld van 500m.

NS-stations en toekomstige NS-stations

NS-stations dicht bij een RBT stimuleren het gebruik van het OV met een bovenregionale functie. Dit kan betekenen dat werknemers van buiten de regio vaker met de trein zullen komen. Dit heeft een positieve werking op het terugdringen van de automobiliteit: een van de speerpunten in een duurzame ontwikkeling. De NS-stations in het studiegebied zijn de stations van Almelo, Almelo-DeRiet, Borne, Hengelo, Hengelo-Oost en Oldenzaal. In de nabije toekomst zal het station Hengelo-Westermaat gerealiseerd worden. Dit station wordt nu reeds meegewogen in de beoordeling. Uit onafhankelijke modellen blijkt dat de invloed van een NS-station op het reisgedrag van de werknemers afneemt met de afstand van het bedrijventerrein tot het station. De buffer is daarom gesteld op 1000m.

Afstand tot mogelijk overslagstation Oldenzaal

Het toekomstig geplande overslagstation Oldenzaal kan een bijdrage leveren aan de multimodale vormen van transport. Een bedrijventerrein dat gebruik kan maken van dit overslagstation, en er dus dichtbij ligt, zal door multimodale transportmogelijkheden als gunstig voor het milieu worden beschouwd. De afstand tot het overslagstation kan dan ook een maat zijn in de keuze van een locatie. Omdat de beide zoekgebieden binnen het invloedsgebied van het overslagstation moeten liggen, om een vergelijking mogelijk te maken, geldt als buffer een zone van 20 kilometer.

Omdat nog niet zeker is dat het overslagstation Oldenzaal gerealiseerd gaat worden, wordt voorlopig gewerkt met twee scenario's: één waarin het station wel, en één waarin het station niet gaat komen.

Waterterminal Hengelo

De in aanbouw zijnde waterterminal in Hengelo kan een functie gaan vervullen voor het RBT. De container-overslagterminal wordt gebouwd ten bate van binnenvaartvervoer. Binnenvaartvervoer wordt gestimuleerd om het vervoer over de weg te verminderen. Aan- en afvoer van goederen kan voor het RBT over water plaatsvinden, en overgeladen worden naar wegvervoerders. Deze multimodale transportmogelijkheden worden als een positieve ontwikkeling voor het milieu beschouwd. De nabijheid van een waterterminal is dan ook gunstig voor de vestiging van een duurzaam RBT; hoe dichterbij de containerterminal hoe gunstiger. Rondom de containerterminal ligt een zone van 20 kilometer.

Doorstroomas openbaar vervoer

De doorstroomas openbaar vervoer in Twente is een onderdeel van het hoogwaardige openbaar vervoersysteem, waar ook de agglolijn deel van uit maakt. De doorstroomas bevordert het gebruik van het openbaar vervoer, en zorgt er daarmee voor dat de regio bereikbaar blijft. De aanwezigheid van de doorstroomas, voor gebruik door werknemers, wordt dan ook als gunstig beschouwd voor de vestiging van het RBT. Rondom de doorstroomas is een buffer van 300 meter gelegd.

Aspecten rood netwerk

Woonbebouwing

Een woongebied is per definitie niet geschikt om een bedrijventerrein aan te leggen. Om de woonbebouwing is een uitsluitingszone gelegd van 100m. Deze zonering is conform de VNG normen voor bedrijventerreinen (wonen op minimaal 50m afstand van een bedrijventerrein) inclusief een marge voor de grootte van het RBT. De uitsluitingszone behoort tevens tot de harde randvoorwaarde. Voor een bedrijventerrein met categorie 5 bedrijven geldt een maximum afstand van 1000m ten opzichte van woonbebouwing, wanneer uitgegaan wordt van een woonbebouwing van het type “rustige woonwijk”. Een gebied grenzend aan een woongebied wordt aldus als negatief beoordeeld voor de aanleg van een RBT. Op inrichtingsniveau is aanvullend interne zonering van het RBT mogelijk.

Gepland woongebied

Een gepland woongebied is bestemd als nieuw woongebied. Bij de aanleg van een bedrijventerrein moet rekening gehouden worden dat in de toekomst een gepland woongebied bewoond wordt. Een gepland woongebied is dan evenals een bestaand woongebied niet geschikt om een bedrijventerrein aan te leggen. Daarom zijn de gebieden met geplande woonbebouwing meegenomen als harde randvoorwaarde: per definitie ongeschikt. Om de geplande woonbebouwing geldt dezelfde buffer en zonering als om bestaand woongebied, dus een harde randvoorwaarde (zone van 100m) en daaromheen een buffer van 1000m.

Bedrijventerrein

De bundeling van bedrijventerreinen zorgt voor een mogelijkheid tot samenvoeging van verschillende voorzieningen, het verhogen van de intensiviteit van het ruimtegebruik en een geringe versnippering in het landschap. Bedrijventerreinen zelf zijn als harde randvoorwaarde opgenomen, dat betekent dat op die plek geen mogelijkheid is tot aanleg van het RBT. Onder de noemer bedrijventerreinen zijn tevens stortplaatsen en wrakkenopslagplaatsen inbegrepen. De geschiktheid voor de aanleg van het RBT wordt als minimaal verondersteld op een afstand van meer dan 500m rondom een bestaand bedrijventerrein. Een gebied direct grenzend aan een bedrijventerrein wordt in eerste instantie als positief beoordeeld voor de aanleg van een RBT. Wanneer echter door aansluiting met bestaand terrein een bedrijventerrein ontstaat van maatschappelijk onacceptabel grote omvang, kan dit leiden tot een negatieve lokatiebeoordeling.

Gepland bedrijventerrein

Evenals bij bestaand bedrijventerrein is het uitgangspunt bij gepland bedrijventerrein dat de bundeling van bedrijventerreinen zorgt voor een mogelijkheid tot samenvoeging van verschillende voorzieningen, het verhogen van de intensiviteit van het ruimtegebruik en een geringe versnippering in het landschap. In principe is dit aspect als harde randvoorwaarde opgenomen. Wanneer aangesloten wordt bij een gepland terrein en op inrichtingsniveau mocht blijken dat verschuivingen tussen het lokale terrein en het RBT onderling, de afstemming en segmentering gemakkelijker maken, dan kan op inrichtingsniveau daar nader invulling aan worden gegeven.

Hier wordt voor de lokatiekeuze dan ook een zone gehanteerd van 500 m, conform de buffer bij bestaand terrein. Een gebied direct grenzend aan een gepland

bedrijventerrein wordt als meest positief beoordeeld voor de aanleg van een RBT.

Aspecten geel netwerk

Aardkundig waardevolle gebieden

Onder aardkundige waarden worden bijzondere geologische, geomorfologische of bodemkundige formaties of objecten verstaan, zoals het “Bekken van Hengelo” en de “Groeve Rientjes”. De waarde van aardkundige objecten bestaan niet slechts op dit moment, maar heeft ook een betekenis die decennia of zelfs eeuwen ver in de tijd kan reiken. Bij aardkundig waardevolle gebieden gaat het vaak om grote gebieden en patronen. Doorsnijding of versnippering van deze patronen door de aanleg van het RBT is in principe niet zonder meer aanvaardbaar. Aardkundig waardevolle gebieden worden negatief beoordeeld voor de realisatie van een RBT.

Archeologische monumenten en archeologische indicatieve waarden

In de zoekgebieden bestaan deelgebieden waar zich archeologische waarden in de bodem bevinden. In gebieden met archeologische indicatieve waarden wordt aangegeven waar mogelijk archeologische monumenten in de bodem zitten. Uitgangspunt is het behoud van het archeologisch erfgoed in de bodem ter plekke. Een gebied waarin zich archeologische waarden, of mogelijk archeologische waarden bevinden wordt als negatief beoordeeld voor de aanleg van een RBT. Bij de inrichting van de RBT locatie zal bij aanwezigheid van indicatieve waarden nader onderzoek nodig zijn.

Landgoederen

Landgoederen zijn particuliere groengebieden die vaak zeer karakteristiek voor het landschap zijn. Ze zijn opgenomen in de Natuurschoonwet. Een landgoed geeft de omgeving een eigen betekenis, met historie en persoonlijke associaties. Landgoederen hebben veelal een multifunctioneel karakter met functies als landbouw, bosbouw, cultuurhistorie, landschap, natuurbeheer, bewoning, recreatie en jacht. Veel landgoederen zijn opengesteld voor recreatief medegebruik. Ook dit draagt bij aan de maatschappelijke meerwaarde. Een gebied waarin landgoederen liggen wordt dan ook als negatief beoordeeld voor de aanleg van een RBT.

Waardevol cultuurlandschap (WCL) Noordoost-Twente

Het waardevol cultuurlandschap Noordoost Twente is een gebied dat in de nota Structuurschema Groene Ruimte, en later in de nota Cultuurhistorie en Ruimtelijke Inrichting ‘Belvédère’, is aangewezen als gebied met zeer hoge cultuurhistorische waarden. Het landschapspatroon in dit gebied is kleinschalig van aard en daardoor tevens van groot belang voor recreatie. Deze gebieden worden gekenmerkt door een sterke verweving van landbouw, natuur, recreatie, toerisme, bosbouw en landschap. Deze samenhang kan verstoord worden door een grootschalige ingreep als het RBT. Daarnaast bestaan er esthetische waarden, is het gebied op ecologisch vlak van belang en kan het tevens een economisch belang (toerisme, recreatie en gebiedsgebonden landbouw) dienen. Het gebied dat geclassificeerd is als waardevol cultuurlandschap Noordoost-Twente wordt aldus als negatief beoordeeld voor de aanleg van het RBT.

Bijlage 5: Gewogen score Begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie is ingesteld om het Programmeringsoverleg bedrijventerreinen Twente te adviseren over het MER voor het RBT, vanuit de kennis van de commissie van beleid en regelgeving op de terreinen van ruimtelijke ordening en milieubeheer. De commissie is samengesteld uit ambtelijke medewerk(st)ers van de gemeenten Almelo, Ambt Delden, Borne, Enschede, Hengelo, Oldenzaal en Weerselo, van de provincie Overijssel en van het waterschap Regge en Dinkel.

De begeleidingscommissie²¹ heeft zich beraden over de vraag of er aanleiding is om naast de ongewogen beoordeling van de netwerken (de blanco visie) een beoordeling op te stellen die bepaalde aspecten binnen de netwerken benadrukt en/of het belang van één of meer netwerken accentueert. De commissie is daarbij tot de volgende beoordeling gekomen.

Netwerk	score begeleidingscommissie MER
<i>Blauw netwerk</i>	
Kwel	15
Intrekgebied voor waterwinning	10
Belevingswater	20
Wateraandachtsgebied	15
natte doorbraak	20
Kwaliteitswater	20
	100
<i>Groen netwerk</i>	
Bos	20
Bosontwikkeling	5
recreatief groen	10
Provinciale ecologische hoofdstructuur	20
Ecologische verbindingszones	20
natuur overig	15
Herinrichtingsplan Saasveld Gammelke	5
Herinrichtingsplan Enter	5
	100
<i>Grijs netwerk</i>	
Snelwegen	20
Toekomstige snelwegen	5
Gebiedsontsluitingswegen	10
Ontsluitingspunt snelwegen	15
Transportwaterwegen	15
Spoorwegen	15
(toekomstige) NS stations	5
(toekomstige) overslagstation Oldenzaal	5
Waterterminal Hengelo	5
Doorstroomas openbaar vervoer	5
	100

²¹ N.B.: het Waterschap Regge en Dinkel neemt wel plaats in de Begeleidingscommissie, maar heeft niet meegedaan aan de weging van de aspecten en netwerken omdat vanuit de optiek van het Waterschap het blauwe netwerk te allen tijde uitgangspunt zou moeten zijn.

Netwerk	score begeleidingscommissie MER
<i>Rood netwerk</i>	
woongebied	30
bedrijventerrein	30
autonome ontwikkeling woongebied	20
autonome ontwikkeling bedrijventerrein	20
	100
<i>Geel netwerk</i>	
aardkundige waarden	20
archeologische monumenten/indicatiegebieden	30
landgoederen	20
waardevol cultuurlandschap NO-Twente	30
	100
<i>Integrale beoordeling</i>	
blauw netwerk	25
Groen netwerk	25
grijs netwerk	20
rood netwerk	20
geel netwerk	10
	100

Ter toelichting op de belangrijkste verschillen bij deze weging ten opzichte van de blanco visie het volgende.

Weging van de netwerken

De begeleidingscommissie heeft vanwege het overwegend landelijke karakter van de zoekgebieden en de onder meer in de provinciale plannen voor de leefomgeving aangekondigde versterkte aandacht voor wateraspecten een relatief iets zwaardere waardering aan het groene en blauwe netwerk gegeven. Het belang van afstemming met bestaande en geplande woon- en werkgebieden en infrastructuur maakte het niet raadzaam de waardering van het rode en grijze netwerk te verminderen. Voor een vermindering van de relatieve waardering van het gele netwerk ziet de commissie wel aanleiding, omdat een aanzienlijk deel van de waarden die in het waardevol cultuurlandschap en de landgoederen tot uitdrukking komen, ook al via het groene netwerk wordt gewaardeerd.

Weging van aspecten binnen de netwerken

Blauwe netwerk

Het aspect intrekgebied voor waterwinning is lager gewaardeerd vanuit de overweging dat het op inrichtingsniveau goed mogelijk is om indien van toepassing de belangen van waterwinning te waarborgen via voorschriften en/of maatregelen. Ter bescherming van de (bestaande en te ontwikkelen) beeksystemen is een relatief wat sterkere waardering gegeven aan de aspecten Kwaliteitswater en aan Belevingswater en de Natte Doorbraak.

Groene netwerk

Het aspect Bosontwikkeling heeft een relatief lage waardering gekregen, omdat het bij dit aspect om een zoekgebied van vrij grote omvang gaat. De eventueel te realiseren bosontwikkeling staat qua omvang en plaats nog niet vast, maar zal zeker maar een beperkt deel van het aangegeven zoekgebied voor bosontwikkeling betreffen. Bij een gelijke weging zou dit aspect naar het oordeel van de begeleidingscommissie onevenredig veel gewicht krijgen.

Het herinrichtingsplan Saasveld-Gammelke betreft binnen het zoekgebied Deurningen vooral een smalle strook langs de Deurningerbeek, die qua voorgestane ontwikkeling aansluit op de doelen van de Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS). De PEHS en ecologische verbindingzones komen ook al zelfstandig in het groene netwerk tot uitdrukking en verdienen (met ook de bosgebieden) als belangrijke dragers van het groene netwerk een extra ac-

cent. Bij een vergelijkbare weging met de overige aspecten in het groene netwerk zou de ecologische verbindingszone langs de Deurningerbeek aldus wel een erg groot accent krijgen. Daarom is het herinrichtingsplan Saasveld-Gammelke relatief lager gewaardeerd. In het betrekkelijk kleine gebied dat tot het herinrichtingsplan Enter behoort, zijn geen bijzondere herinrichtingswerkzaamheden voorzien die door een RBT zouden worden doorkruist. Daarom acht de commissie een relatief lagere waardering voor dit aspect verantwoord.

Rode netwerk

Bestaande woon- en werkgebieden zijn wat zwaarder gewogen dan de geplande, omdat in deze laatste categorie eventueel nog via planaanpassing afstemming op een RBT mogelijk is.

Grijze netwerk

Bestaande snelwegen, transportwaterwegen en spoorwegen hebben het zwaarste gewicht gekregen vanuit het belang van een direct beschikbare, goede en multimodale ontsluiting van het RBT.

Bijlage 6: Grondvraag conform OOM

Notitie

Voor: Programmeringsoverleg Twente
Werkgroep samenwerkingsvormen RBT

Van : OOM N.V.
Enschede, 11 september'00

Betreft: Grondvraag

Voor het Regionaal Bedrijven Terrein overleg zijn aan de OOM N.V. de volgende twee vragen gesteld.

1: Hoeveel hectare zijn we misgelopen in het verleden doordat we de grond niet konden leveren?

2: Hoeveel vraag naar grond vanuit de OOM N.V., afdeling Investeringsbevordering (projecten), is er de komende 10 jaar te verwachten?

1: Het niet realiseren van een project is meestal het gevolg van een groot aantal factoren. Niet kunnen leveren van grond is daar één van. Voldoende beschikbaarheid van grond is een noodzakelijke voorwaarde. Met stelligheid kunnen we van twee projecten zeggen dat die niet gerealiseerd zijn door gebrek aan grond. Deze twee projecten waren goed voor 16 hectare. Waarschijnlijk zijn er beduidend meer projecten die door gebrek aan (de juiste) grond op de juiste plaats niet zijn doorgegaan. De projecten die niet gerealiseerd zijn, zijn van recente datum.

2: Het is onmogelijk om de toekomst te voorspellen. Op grond van het verleden kunnen wel grove schattingen worden gemaakt, gebaseerd op gemiddelde cijfers.

Grofweg:

Per jaar creëren we circa 1000 arbeidsplaatsen. Ongeveer 70% hiervan is arbeidsintensief (b.v. call centers), 30% arbeidsextensief. Stel arbeidsintensief is 25m² en arbeidsextensief is 200 m² per arbeidsplaats.

Arbeids-	m ² /arbeidsplaats	Aantal arbeidsplaatsen per jaar	Benodigde grond per jaar (m ²)	Benodigde grond per 10 jaar
intensief	25	700	17.500	175.000
extensief	200	300	60.000	600.000
Totaal		1000	77.500	775.000

Elk jaar is er ongeveer 8 hectare nodig ter bediening van de buitenregionale bedrijven. De verwachting is echter dat de vraag naar grond stijgende is. Dit komt onder andere door:

- a: aanhoudende economische groei
- b: vlucht vanuit de randstad (met name “grootgrondgebruikers”)
- c: vraag naar hoeveelheid grond in “onder handen projecten”

De aanname van 1000 arbeidsplaatsen per jaar is slechts een benadering. In het jaar 1999 zijn zelfs 1700 arbeidsplaatsen gecreëerd!

Er kunnen grote fluctuaties plaatsvinden in de vraag naar grond per jaar. Dit komt omdat, qua omvang, de projecten groot kunnen zijn. Bijvoorbeeld het gerealiseerde project nummer 1 behelsde een oppervlakte van 14 hectare. De 10 weergegeven onderhanden projecten hebben een totale vraag naar grond van 68,5 hectare. Indien uitgegaan wordt van een realisatiepercentage van 15% is dit ruim 10 hectare voor de direct nabije toekomst.

Bedrijf	Aantal ha	Jaar van vestiging	Aantal werknemers	Terrein coëfficiënt (wn/ha)	Vestigingsplaats	Status
1	gehuurd	1996	20		Enschede	gerealiseerd
2	14,0	1996	60	4.3	Almelo	gerealiseerd
3	3,0	1996	130	43.3	Enschede	gerealiseerd
4	0,6	1997	50	83.3	Enschede	gerealiseerd
5	gehuurd	1997	200		Almelo	gerealiseerd
6	0,4	1997	15	37.5	Enschede	gerealiseerd
7	gehuurd	1998	100		Enschede	gerealiseerd en vertrokken
8	gehuurd	1998	20		Hengelo	gerealiseerd
9	0,8	2000	25	31.3	Almelo	gerealiseerd
10	gehuurd	1999	225		Almelo	gerealiseerd
11	0,7	1996			Enschede	vertrokken
12	2,7	1996			Enschede	
13	0,3	1997			Enschede	
14	8,0	--	150	18.8	--	gemist
15	8,0	--	150	18.8	--	gemist
16	4,0					onderhanden
17	15,0					onderhanden
18	8,0					onderhanden
19	8,0					onderhanden
20	9,0					onderhanden
21	5,0					onderhanden
22	4,0					onderhanden
23	4,0					onderhanden
24	4,0					onderhanden
25	7,5					onderhanden
Onderhanden projecten: 68,5 hectare						

Bijlage 7: Verklarende woordenlijst

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Aanlegfase	in MER: fase gedurende welke activiteiten worden uitgevoerd die specifieke verband houden met de aanleg van het bedrijventerrein
Abiotisch	behorend tot de niet levende natuur; vergelijk: biotisch
Activiteit	fysieke handeling met invloed op het milieu
Amfibieën	koudbloedige, gewervelde dieren die zowel op het land als in het water leven (kikkers, padden, salamanders)
Amoveren	afbreken, verwijderen
Antropogeen	van menselijke oorsprong
Aquatisch	het watermilieu betreffende
Autonome ontwikkeling	op zichzelf staande ontwikkeling (die plaatsvindt als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd)
Avifauna	vogelwereld
Barrière	geheel dat een versperring vormt
Bedrijfsterrein	Gebied bestemd voor huisvesting van bedrijven dat las zodanig is vastgelegd in een bestemmingsplan
Bedrijvenpark	Terreinen die specifiek bestemd zijn voor bedrijven met hoogwaardige activiteiten en/of voor bedrijven die een zeer representatieve (hoogwaardige) uitstraling behoeven. Hindercategorie 1 t/m 3. Voorheen waren dit 'hoogwaardige bedrijven'.
Beleving	bewuste ervaring
Biotisch	de levende natuur betreffende
Biotoop	leefomgeving van een leefgemeenschap van planten en/of dieren
Bodem	vaste deel der aarde waarin zich bevinden water, lucht en organismen
Bodemaantasting	veranderingen van hoedanigheid van de bodem, die een vermindering of bedreiging betekenen van de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor planten, dieren en mensen
Bodembeschermingsgebieden	gebieden die met betrekking tot de bodem een bijzondere bescherming genieten
Bodemdaling	zie zakking
Bodemgesteldheid	fysische en chemische hoedanigheid van de bodem
Bodemstructuur	grootte, onderlinge ruimtelijke rangschikking en onderlinge binding van vaste bodemdeeltjes

Bodemtype	karacteristieke groep van bodemprofielen
Bodemverontreiniging	inworp van stoffen, micro-organismen, warmte of straling op of in de bodem door of als gevolg van menselijke activiteiten, op zodanige wijze dat deze zich met de bodem kunnen vermengen, met de bodem kunnen reageren, zich in de bodem kunnen verspreiden en/of ongecontroleerd kunnen verplaatsen en dat afbreuk wordt gedaan aan een of meer van de functionele eigenschappen van de bodem
Botanisch	plantkundig
Bufferzone	een gebied binnen of tussen stadsgewesten, waarvoor het ruimtelijk beleid gericht is op het overwegend onbebouwd houden van het landelijk gebied
Calamiteit	ongeval
Categorie A-inrichting	de inrichtingen die als zodanig zijn aangemerkt in het "Besluit categorie A-inrichtingen Wet geluidhinder" (ex. art. 16, eerste lid Wgh); kenmerkend voor deze inrichtingen is dat deze redelijkerwijs niet in staat kunnen worden geacht om zo nodig geluidhinder in de directe omgeving van het bedrijfsterrein te voorkomen en dat geluidzonering noodzakelijk is
Contour	lijn van gelijk niveau
Contourlijn	geluidscontourlijn; lijn van gelijk geluidsniveau
Cumulatief	samenvoegend
Cumulatief effect	som van een aantal afzonderlijke effecten
Dagrecreatie	de recreatie-activiteiten die gedurende een dag of dagdeel in de open lucht plaatsvinden
dB(A)	Decibel (A-gewogen), maat voor geluidniveau
Decibel	zie dB(A)
Dekzand	zandlaag, liggend op ander materiaal
Deklaag	een minder waterdoorlatende bodemlaag (meestal klei) op een goed doorlatende ondergrond (meestal zand)
Doorlaatvermogen	zie Kd-waarde
Doorlatendheid	zie k-waarde
Draagkracht	vermogen van de bodem om een externe belasting te dragen
Drainage	uitstroming van grondwater in drains of in het oppervlaktewater (bijvoorbeeld in sloten)
Drooglegging	hoogteverschil tussen waterspiegel in een waterloop en het grondoppervlak
Dynamiek	sterk aan veranderingen onderhevig systeem
Dynamisch	met de tijd veranderend
Ecologie	de wetenschap van de betrekkingen tussen organismen en hun milieu

Ecologische infrastructuur	het geheel van gebieden met een (gedeeltelijke) natuurfunctie en de lijn-vormige landschapselementen (dijken, sloten) in een bepaalde streek
Ecosysteem	geheel van planten- en dierengemeenschappen in een territorium, beschouwd in hun wisselwerking met de milieufactoren
Emissie	uitstoot/lozing van stoffen of geluid
Eutrofiëring	(= vermessing) concentratietoename van planten-voedingsstoffen; vergelijk: mesotroof, oligotroof, trofiegraad
Extensief	met geringe intensiteit
Extensieve recreatie	die vormen van openluchtrecreatie waarbij in het algemeen het verlangen naar rust voorop staat en het aantal recreanten per oppervlakte-eenheid beperkt is
Fauna	dierenwereld
Flora	plantenwereld
Foerageren	voedsel zoeken
Frequentie	aantal per eenheid van tijd
Gea-objecten	specifieke geologische, geomorfologische of bodemkundige objecten met een beschermde status
Gebruiksfase	in MER: fase na afloop van de aanleg-fase gedurende welke de woningbouw ten behoeve van wonen in gebruik is
Geluid	veranderingen van de luchtdruk die waarneembaar zijn voor het menselijk gehoor
Geluidgevoelige bestemmingen	te splitsen in woongebouwen en overige geluidgevoelige bestemmingen; dit is een categorie gebouwen waarvoor, vanwege de relatief grotere kans op geluidhinder, geluidnormen ontworpen zijn; voorbeelden zijn verpleegtehuizen en ziekenhuizen
Geluidhinder	gevaar, schade of hinder als gevolg van geluid
Gemengd-plus terrein	Alle terreinen waarop bedrijven met milieuhindercategorie 3 t/m 5 zijn toegestaan. Voorheen werden dit 'zware industrieterreinen' genoemd.
Geohydrologie	de leer van het vóórkomen, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van grondwater
Geohydrologisch	het grondwater betreffend
Geomorfologie	wetenschap die zich bezig houdt met de ontstaanswijze, vorm en opbouw van het aardoppervlak
Grondwater	water beneden de grondwaterspiegel (zie grondwaterspiegel); soms wordt hierin onderscheiden: afgesloten grondwater (water in een watervoerende laag die aan boven- en onderzijde wordt begrensd door ondoorlatende lagen), gedeeltelijk afgesloten grondwater (water in een watervoerende laag die aan boven- en onderzijde wordt begrensd door slecht doorlatende lagen of

Grondwaterbeschermingsgebieden	door een slecht doorlatende en een on-doorlatende laag) en freatisch water (water in een watervoerende laag, die aan de bovenzijde niet wordt begrensd door een slecht of ondoorlatende laag) gebieden die met het oog op de grondwater
Grondwaterspiegel	kwaliteit een bijzondere bescherming bezitten (= freatisch vlak); oppervlak door de punten, waar het grondwater een waterdruk heeft die gelijk is aan de atmosferische druk
Grondwaterstand	(= freatisch niveau); hoogte (ten opzichte van een referentieniveau) van een punt, waar het grondwater een waterdruk heeft die gelijk is aan de atmosferische druk; vergelijk: grondwater-spiegel
Grondwatertrap	klasse-indeling van het over een reeks van jaren gemiddelde verloop van de grondwaterstand ten opzichte van het maaiveld
Habitat	woongebied van dieren of planten
Herbicide	stof giftig voor planten
Herbivoren	planteneters
Herpetofauna	de reptielen en de amfibieën
Hydrologie	de leer van het vóórkomen, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van water op en beneden het aardoppervlak, uitgezonderd het water in zeeën en oceanen
Immissie	beslasing met verontreinigingen van het milieu (water, bodem, lucht)
Industrieterrein	een terrein waaraan volgens een geldend bestemmingsplan de industriële bestemming is gegeven
Infiltratie	binnentreden van water in de bodem; ook: naar beneden gerichte waterbeweging; vergelijk: kwel
Infrastructuur	systeem van voorzieningen en verbindingen als spoorwegen en vaarwegen, hoogspanningskabels, waterleidingen etc.
Ingreep	afzonderlijke milieubeïnvloeding die teweeggebracht kan worden door een (m.e.r.-plichtige) activiteit
Intensieve recreatie	die vormen van openluchtrecreatie waarbij men gebruik maakt van een sterk geconcentreerd voorzieningenpakket of een grote voorziening en waar relatief veel mensen zijn per oppervlakte-eenheid. Deze recreatievorm komt hoofdzakelijk voor in gebieden met een recreatieve hoofdfunctie
Intrekgebied	herkomstgebied van bij een grondwateronttrekking opgepompt water
Irreversibel	onomkeerbaar

Komgronden	laaggelegen, zware, kalkarme rivierkleigronden, meestal in gebruik als grasland
Kwaliteit	hoedanigheid (in fysisch, chemisch en microbiologisch opzicht)
Kwel	opwaarts gerichte grondwaterstroming, hier gehanteerd bij het uittreden van grondwater; kan onder meer geschieden direct aan het grondoppervlak, in sloten of in drains
Logistiek	beheersingsproces van goederen bewegingen
MER	milieu-effectrapport, document waarin van een voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven de te verwachten gevolgen voor het milieu in hun onderlinge samenhang op systematische en zo objectief mogelijke wijze worden beschreven; het wordt opgesteld ten behoeve van een of meer besluiten die over de betreffende activiteit genomen moeten worden.
m.e.r.	milieu-effectrapportage, de procedure die bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een MER en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van een mede op basis van het MER genomen besluit; dit alles met inachtneming van de voorgeschreven procedures.
Milieu	(volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne) het geheel van en de relaties tussen water, bodem, lucht, mensen, dieren, planten, goederen
Mitigerende maatregel	maatregel om de nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu te voorkomen, te beperken of te compenseren
Mobiliteit	beweeglijkheid
Modern-gemengd terrein	Terreinen bestemd voor reguliere bedrijvigheid en niet behorend tot de terreinen die zijn getypeerd als bedrijventerrein (type 3) of distributierrein (type 4). Hindercategorie 2 t/m 4. Voorheen werd dit type ‘gemengd terrein’ genoemd.
Multicriteria-evaluatie	methode om alternatieve locaties met elkaar te vergelijken op grond van verschillende beoordelingscriteria
Natuurgebied	een gebied met duidelijke natuur- en landschapswaarden die in hun planologische functie-aanduiding (mede) tot uiting komen
Natuurontwikkeling	het scheppen van omstandigheden waarin natuurlijke ecosystemen zich kunnen ontwikkelen

Ontwatering	afvoer van water uit percelen over en door de grond (eventueel door drainbuizen en greppels) naar een stelsel van waterlopen
Openluchtrecreatie	het doorbrengen van de vrije tijd in de openlucht en alle bezigheden van mensen die geen verplicht karakter hebben met als doel het genoeg doen dat aan die bezigheden wordt beleefd
Oriëntatie	gerichtheid
Parameter Peilgebied	kenmerkende grootte Een gebied waarin één en hetzelfde (oppervlaktewater)peil wordt gehanteerd
PKB	Planologische Kernbeslissing (document)
Podzolgronden	bodemtype, ontwikkeld op zandgronden, door inspoeling van humus
Populatie	verzameling van individuen van één soort die in een bepaald gebied voorkomen
R&D-activiteiten	Research and development: onderzoek en ontwikkeling/ontwerp
Recreatief medegebruik	gebruik door recreanten van gebieden met een niet-recreatieve hoofdfunctie
Recreatiegebied	een gebied met als hoofdfunctie openluchtrecreatie, dat als zodanig gebruikt wordt; inrichting en beheer zijn op deze hoofdfunctie afgestemd
Referentie Reptielen	vergelijking (maatstaf) op het land levende koudbloedige gewervelde dieren (slangen, hagedissen, hazelworm)
Richtwaarde	het kwaliteitsniveau waarnaar wordt gestreefd
Stedelijk gebied	het gebied binnen de bebouwde kom, met uitzondering van het gebied liggend binnen de zone langs een weg waarop voor motorvoertuigen een maximumsnelheid geldt die hoger is dan 50 km per uur
Stiltegebied	een gebied van voldoende grootte, waarin de geluidsbelasting ontstaat door menselijke activiteiten zodanig laag is, dat de heersende natuurlijke geluiden niet of nauwelijks worden verstoord
Stroomgebied	gebied dat afwatert op eenzelfde oppervlaktewater
Tracé Tracé-alternatief	ligging van weg of spoorlijn een alternatief waarbij de weg of spoorlijn op een andere plaats ligt dan bij de andere alternatieven
Transport en distributiecentra	Terreinen die specifiek zijn bedoeld voor transport- en distributiebedrijven. Hindercategorie 2 t/m 4 zijn toegestaan op deze locaties. Hieronder vallen de zogeheten ‘natte terreinen’, waarbij ge-

bruik wordt gemaakt van verbindingen over water (kanalen e.d.).

Variant	één van meerdere mogelijke oplossingen voor een deelprobleem
Vegetatie	de concrete begroeiing van wilde planten in een bepaald gebied in de door hen zelf aangenomen orde en structuur
VINEX	Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (document)
VINEX-locatie	woningbouwlocatie zoals aangewezen in de VINEX
Visueel	gericht op het zien
Waterhuishouding	(van de bodem) berging en beweging van water met opgeloste stoffen in de bodem
Weerstandskilometer	aantrekkingskracht van een kern uitgedrukt in (inwoners + arbeidsplaatsen) : afstand
Zakking	daling van het grondoppervlak door oxydatie, verlaging van de grondwaterstijghoogte, uitdroging, externe belasting of geologische processen; (= bodemdaling = maaiveldsdaling); vergelijk: zetting, klink, krimp
Zetting	bodemdaling ten gevolge van grondwaterstandsverlaging of externe belasting
Zware metalen	metalen zwaarder dan ijzer, in het algemeen ecotoxische metalen, giftig voor het milieu

Verantwoording

Titel : Regionaal Bedrijventerrein Twente
Milieueffectrapport
Deel A: Locatiekeuze

Opdrachtgever(s) : Programmeringsoverleg Twente

Uitgegeven door : Grontmij Overijssel

Plaats en datum : Zwolle, 2 november 2000

P.N. : 1126261

Doc.nr. : 11/00222

Status : Definitief

Aantal pagina's : 134

Opgesteld : Drs. S.Bouwmeester, ing. G.Martens, drs. M.Groen

Gecontroleerd : Drs. M.Groen

Goedgekeurd : Drs. H. de Gucht

Informatie : Drs. M.Groen